

PROGRAMMA VAN EISEN

Dierzorgcentrum

Gooische Nest

VetQuest
september 2022

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	6
Hoofdstuk 2 Achtergrond	7
2.1 Dierenambulance Gooi en Vechtstreek	7
Doelstellingen.....	7
Organisatie	7
2.2 Dierenasiel Crailo.....	9
De asielfunctie.....	9
Het pension	9
Educatie	9
Organisatie	9
2.3 Werkwijze dierenhulp	10
2.4 Werkgebied	11
Hoofdstuk 3 Richtlijnen dierinhoudelijk	12
3.1 Vijf vrijheden van Brambell	12
Vrij van dorst, honger en onjuiste voeding	12
Vrij van fysiek en thermaal ongerief	12
Vrij van pijn, verwonding en ziektes.....	13
Vrij van angst en chronische stress en vrij om zijn natuurlijk gedrag te vertonen	13
3.2 Relatieschema	13
3.3 All-in all-out	16
3.4 Schone weg – vuile weg principe	16
Hoofdstuk 4 Algemeen	17
4.1 Vloeren	17
Afvoerputjes en -goten.....	17
4.2 Wanden	18
4.3 Plafond	18
4.4 Deuren en kozijnen	19
4.5 Klimaat en ventilatie.....	19
Temperatuur	19
Ventilatie	20
Verlichting	21
4.6 Internet en ICT.....	21
Internet.....	21

Alarmering.....	22
Hardware.....	22
4.7 Sleutelplan.....	22
4.8 Toegankelijkheid	23
4.9 Afval.....	23
4.10 Samenvatting.....	23
Hoofdstuk 5 Dierennoodhulp.....	25
5.1 Meldkamer	25
Technisch programma.....	25
Samenvatting.....	25
5.2 Dierenambulance/ bedrijfsruimte.....	26
Technisch programma.....	26
Samenvatting.....	27
5.3 Kadaverruimte.....	27
Technisch programma.....	28
Samenvatting.....	28
5.4 Afscheidruimte.....	29
Technisch programma.....	29
Samenvatting.....	29
5.5 Opslag.....	29
Technisch programma.....	29
Samenvatting.....	30
5.6 Afvalberging	30
Technisch programma.....	30
Samenvatting.....	30
5.7 Schoonmaakruimte	31
Technisch programma.....	31
Samenvatting.....	32
5.8 Omkleedruimte en toiletruimten.....	32
Technisch programma.....	33
Samenvatting.....	33
5.9 Kortdurende opvang klein wild/vogels	33
Technisch programma.....	33
Samenvatting.....	34

Hoofdstuk 6 Opvang	35
6.1 Capaciteit.....	35
6.2 Vooropvang	35
Locatie	36
6.3 Quarantaine/isolatie/ziekenboeg	36
Quarantaine.....	36
Ziekenboeg	37
Isolatie	37
Locatie	37
6.4 Plaatsing	37
Locatie	37
6.5 Natte ruimte	38
Hoofdstuk 7 Eisen huisvesting hond	39
7.1 Vooropvang	39
7.2 Quarantaine/ ziekenboeg/ isolatie Hond.....	39
7.3 Plaatsing hond	41
7.4 Afdeling langzitters.....	42
7.5 Pension hond.....	42
Dagopvang.....	42
Slapend pension	43
7.6 Samenvatting.....	43
Hoofdstuk 8 Eisen huisvesting kat	45
8.1 Vooropvang	45
8.2 Quarantaine, ziekenboeg en isolatie kat.....	47
Isolatie	47
Quarantaine en ziekenboeg	48
Kraamverblijf	50
8.3 Plaatsing kat	51
8.4 Samenvatting.....	51
Hoofdstuk 9 Eisen huisvesting konijnen en knaagdieren	53
9.1 Vooropvang	53
9.2 Quarantaine/ ziekenboeg/ isolatie konijn en knaagdier	54
9.3 Plaatsing konijn en knaagdier.....	55
9.4 Samenvatting.....	57

Hoofdstuk 10 Eisen diergerelateerde ruimtes.....	58
10.1 Dierenartsruimte.....	58
Eisen aan behandelkamer.....	58
Eisen aan operatiekamer-veterinaire ruimte.....	58
Eisen aan recovery.....	59
Vorbereidingskamer/ vuilwerk ruimte.....	59
Röntgen-/echoruimte.....	60
Wachtruimte.....	60
Opslagruimte.....	60
10.2 Trainingsruimte/testruimte hond.....	60
10.3 Test-/bemiddelingsruimte kat.....	61
10.4 Koppelruimte konijn.....	61
10.5 Speelweides.....	61
10.6 Trimsalon.....	62
10.7 Samenvatting.....	62
Hoofdstuk 11 Eisen niet-dier gerelateerde ruimtes.....	64
11.1 Omkleedruimte en toiletruimten.....	64
11.2 Zeepkast.....	64
11.3 Wasruimtes.....	65
11.4 Balie, ontvangst en bemiddelingsruimte.....	65
11.5 Kantine.....	66
11.6 Vergaderruimte en kantoren.....	66
11.7 Gangen.....	66
11.8 Opslag.....	66
11.9 Werkplaats.....	67
11.10 Samenvatting.....	67
Hoofdstuk 12 Literatuur.....	68
Bijlage 1 Capaciteitsberekening.....	1
Bijlage 1.1. Inleiding.....	1
Bijlage 1.2. Kengetallen kat.....	1
Capaciteit.....	3
Bijlage 1.3. Kengetallen hond.....	3
Capaciteit.....	5
Bijlage 1.4. Kengetallen overige dieren.....	6

Konijn.....	6
Knaagdier.....	8
Capaciteit.....	9
Bijlage 1.5. Samenvatting.....	9
Bijlage 1.6. Discussie	10

Hoofdstuk 1 Inleiding

Ten behoeve van nieuwbouw van DierenOpvangCentrum (DOC) Crailo en Dierenambulance Gooi en Vechtstreek heeft VetQuest de opdracht gekregen van het bestuur van de stichting om een Programma van Eisen (PVE) te schrijven. Dit om aan te geven wat de eisen zijn aan het gebouw, de indeling, inrichting en de afwerking die ondersteunend moeten zijn aan het primaire proces van het DOC en de dierenambulance. Het primaire proces is het opvangen van dieren, ze gezond maken dan wel gezond houden en zo goed en zo snel mogelijk herplaatsen van de opgevangen dieren. Naast het primaire proces heeft het DOC ook een secundair doel en dat is dagopvang en pension voor honden en katten. Opbrengsten van het dit doel komen ten goede van het primaire proces en zorgen voor voldoende inkomsten om het primaire doel te bereiken.

Basis voor het PVE is een goed dierenwelzijn. Het dier staat centraal in de nieuwbouw en de 5 vrijheden van Brambell en Shelter Medicine zijn het uitgangspunt. Een goed doordacht gebouw en een goed doordachte bedrijfsvoering zullen leiden tot een hoog niveau dierenwelzijn.

Het oude gebouw voldoet niet meer aan de huidige wetgeving en is ernstig verouderd. Dit heeft als gevolg gehad dat door de gemeentes in het werkgebied in het verleden besloten is om de opvang van zwerfdieren elders onder te brengen. Echter door een nieuw bestuur en de fusie met de dierenambulance is er gewerkt aan een nieuwe aanbesteding op voorwaarden dat het gebouw zal voldoen aan de nieuwste wetgeving en inzichten.

Dit programma van eisen beoogt geen volledig technisch bouwkundig programma van eisen te zijn. Het benoemt de randvoorwaarden voor het bouwen van een DOC vanuit de expertise van VetQuest met Shelter Medicine als uitgangspunt. Het voldoet aan de meest recente inzichten en wetgeving op het gebied van het houden van dieren en dierenwelzijn.

Hoofdstuk 2 Achtergrond

2.1 Dierenambulance Gooi en Vechtstreek

De dierenambulance (DA) is opgericht in 1975 en voert de volgende werkzaamheden uit:

- Het vervoeren van zieke en gewonde dieren, evenals zwerfdieren;
- Het vervoeren van dieren naar een dierenarts voor behandeling of operatie;
- Het vervoeren van overleden dieren naar crematoria of begraafplaatsen.
- Telefonische registratie van vermiste en gevonden huisdieren, onder andere in samenwerking met Amivedi;
- Het treffen van voorzieningen ten behoeve van vogels en andere in het wild levende dieren, op verzoek en in samenwerking met gemeenten en dierenwelzijnsorganisaties;
- Het vervoeren van huisdieren in opdracht van particulieren naar dierenarts, dierenpension, dierenasiel, crematoria en begraafplaatsen.

Doelstellingen

De DA heeft drie hoofddoelstellingen:

- Het bevorderen van dierenwelzijn door 24/7 meldkamer en ambulances bemand te hebben en dieren in nood zo spoedig mogelijk te vervoeren;
- Een stabiele financiële organisatie;
- Samenwerking met ketenpartners en zorgen dat de asielfunctie terugkomt in onze regio.

Organisatie

Onder dierennoodhulp verstaan we de directe hulp aan alle dieren, zowel gehouden als dieren uit het wild (IWLD). Dit wordt vormgegeven door een dierenambulance en meldkamer die 24 uur per dag, 7 dagen in de week klaar staan om dieren te helpen. Tot op heden is de meldkamer en dierenambulance ondergebracht in de Stichting Dierenambulance Gooi en Vechtstreek op een andere locatie dan die van het Dierenasiel Crailo. De dierenambulance vervoert de gevonden dieren waarvan ze nog geen eigenaar gevonden hebben, naar Dierenbeschermingscentrum Amersfoort (DBCA) omdat deze momenteel de aanbesteding voor de opvang heeft van de gemeentes in het werkgebied van de dierenambulance.

Diersoort	Jaar		
	2019	2020	2021
Hond	14	4	5
Kat	75	67	44
Kitten	30	20	29
Cavia	3	2	2
Konijn	12	24	29
Hamster	0	2	0
Fret	0	0	2
Tamme Rat	0	0	2
Totaal aantal ritten	135	115	120

Tabel 1 Overzicht gereden ritten naar DBCA

Momenteel zijn er 2 betaalde beroepskrachten die de vrijwilligers van meldkamer en ambulance aansturen en alle administratieve en facilitaire zaken regelen rondom de uitvoering. Dit is de manager welke fulltime werkzaam is en een parttime coördinator. Er zijn 20 chauffeurs en 20 meldkamermedewerkers actief om dieren in nood te helpen.

De Stichting beschikt momenteel over de volgende keurmerken of ontheffingen:

- Keurmerk Diervoer;
- CBF (keurmerk voor goede doelen);
- NVWA (ontheffing opslag cat. 1 materiaal voor de opslag van dode dieren).

Tevens is de stichting Lid van de Federatie Dierenambulances Nederland.

Het keurmerk Diervoer werd voorheen gecontroleerd en uitgegeven door Stichting Dierkeur. Deze is echter opgeheven en de audits worden nu uitgevoerd door de Federatie Dierenambulances Nederland (FDN).

Deze keurmerken wil de stichting graag behouden dus de nieuwe huisvesting moet dit ook mogelijk maken.

Jaarlijks rijdt de dierenambulance zo'n 4000 ritten. Hiervoor verwerken ze ongeveer 16.000 telefoongesprekken. Naast hulp aan gewonde of gevonden dieren, rijdt de ambulance ook voor overleden dieren. In 2020 vervoerden ze 70 dieren naar crematoria en 300 dieren (gehouden en IWLD) werden vervoerd naar destructie. Voordat overleden dieren terug naar de eigenaar of naar een crematorium of destructie gaan worden ze tijdelijk opgeslagen in het gebouw van de dierenambulance. Hier heeft de stichting een ontheffing voor van de NVWA. In het nieuwe onderkomen moet ook hier weer een geschikte opslagruimte voor komen. Met regelmaat worden

dieren die overleden aangetroffen worden op de openbare weg of kort na het ophalen overlijden bij een dierenarts, weer herenigd met hun eigenaar.

2.2 Dierenasiel Crailo

Vereniging Dierenasiel Crailo is opgericht op 11 februari 1925 en heeft de volgende drie kerntaken:

De asielfunctie

De opvang en herplaatsing van honden, katten, konijnen en kleine knaagdieren is de allerbelangrijkste taak van Dierenasiel Crailo. Deze huisdieren krijgen de benodigde zorg, om vervolgens herplaatst te kunnen worden in een vertrouwd nieuw thuis. Moeilijk of makkelijk herplaatsbaar, alle dieren blijven in ons DOC zo lang dit nodig is. Dierenasiel Crailo zal deze dieren dan ook nimmer laten inslapen. Dierenasiel Crailo volgt een helder euthanasiebeleid dat bepaalt dat dieren uitsluitend mogen inslapen bij ondraaglijk lijden.

Opgevangen dieren afgelopen jaren			
	2019	2020	2021
Hond	109	87	51
Kat	271	196	144
Konijn/knaagdier	48	45	65
Hond pension	1180	608	803

Tabel 2 Overzicht opgevangen dieren afgelopen 3 jaar

Het pension

Dierenasiel Crailo heeft een hondenpension. Hierin kunnen eigenaren voor dagopvang of een langere aaneengesloten, bijvoorbeeld tijdens de vakantieperiode hun hond onderbrengen. Op professionele wijze wordt tegen betaling tijdelijke opvang geboden.

Educatie

Dierenasiel Crailo is actief op het gebied van voorlichting over huisdieren en zorgt daarmee voor bewustwording van het belang van het dierenwelzijn. Ook wordt standaard voorlichting gegeven aan mensen die een huisdier adopteren.

Organisatie

Het bestuur bestaat uit vrijwilligers die worden benoemd in de algemene ledenvergadering. Het bestuur bestaat uit een voorzitter, penningmeester, secretaris en een bestuurslid.

Het DOC heeft een professionele staf onder leiding van de beheerder. De beroepskrachten worden ondersteund door een vaste groep vrijwilligers. Doordat de werkzaamheden uitgebreid zullen gaan worden in de nieuwbouw situatie zal er een uitbreiding van het aantal medewerkers en vrijwilligers plaats vinden. Daar wordt tijdig op geanticipeerd. Er werken momenteel 8 beroepskrachten. De verdeling is:

- Beheerder werkt fulltime (40 uur),
- 4 fulltime dierversorgers,

- 2 dierverzorgers werken 32 per week
- 1 dierverzorger voor 24 uur.

Naast de beroepsorganisatie zijn er 50 vrijwilligers werkzaam binnen de DOC organisatie. De beroepskrachten kunnen op alle afdelingen ingezet worden, de vrijwilligers hebben meestal 1 specifieke taak. Taken voor vrijwilligers zijn:

- Schoonmaak van verblijven en ruimtes;
- Groenonderhoud;
- Uitlaten van honden;
- Verzorgen van honden en katten;
- Socialisatie van katten;
- Socialisatie van konijnen
- Administratie, balie en telefoon;
- Gastgezin voor kittens en honden.

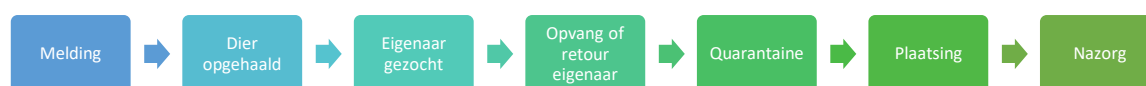
Naast vrijwilligers en beroepskrachten werken er ook stagiaires. Deze komen van verschillende opleidingen en worden begeleid door de beroepskrachten.

Het DOC is aangesloten bij brancheorganisatie Nederlandse Federatie voor Dieren Opvang (NFDO). Momenteel beschikken ze nog niet over het keurmerk van de NFDO, maar willen dit in de toekomst wel behalen dus de nieuwbouw moet aan deze eisen voldoen.

In 2014 hebben de gemeentes in het verzorgingsgebied van het DOC gekozen in een aanbesteding voor een andere opvang dan Dierenasiel Crailo. Echter wanneer de nieuwbouw een feit is, zullen de gemeentes opnieuw kiezen voor Dierenasiel Crailo. Doordat er in de tussenliggende jaren weinig tot geen asioldieren opgenomen zijn, hebben we geen actueel zicht op de aantallen dieren die opgevangen zullen gaan worden. De benodigde capaciteit is daarom berekend op basis van oude cijfers en aantallen dieren die de Dierenambulance naar de andere opvang vervoerd heeft.

2.3 Werkwijze dierenhulp

Een burger of hulpdienst belt met de meldkamer met een hulpvraag. Wanneer dit een gevonden gezelschapsdier betreft, zal de dierenambulance het dier op halen. Bij aankomst bij de melder, wordt het dier gecontroleerd op de aanwezigheid van een chip. Als deze aanwezig is en geregistreerd is, wordt contact opgezocht met de eigenaar en worden ze herenigd. Is er geen chip of is deze niet (correct) geregistreerd, wordt het dier naar het DOC gebracht. Mocht een dier ziek of gewond zijn, dan wordt door ambulance of DOC zo spoedig mogelijk een dierenarts geconsulteerd. Betreft de melding een dier uit het wild, wordt deze indien nodig ook meegenomen en overgebracht naar een gespecialiseerde opvang.

Figuur 1 Schematisch werkgave proces van de dienstverlening

Bij binnenkomst in de vooropvang van het DOC, wordt een dier door een beroepskracht beoordeeld op gedrag en gezondheid. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek wordt het dier in een passende afdeling geplaatst (quarantaine, ziekenboeg of isolatie). Binnen de wettelijke termijn van 5

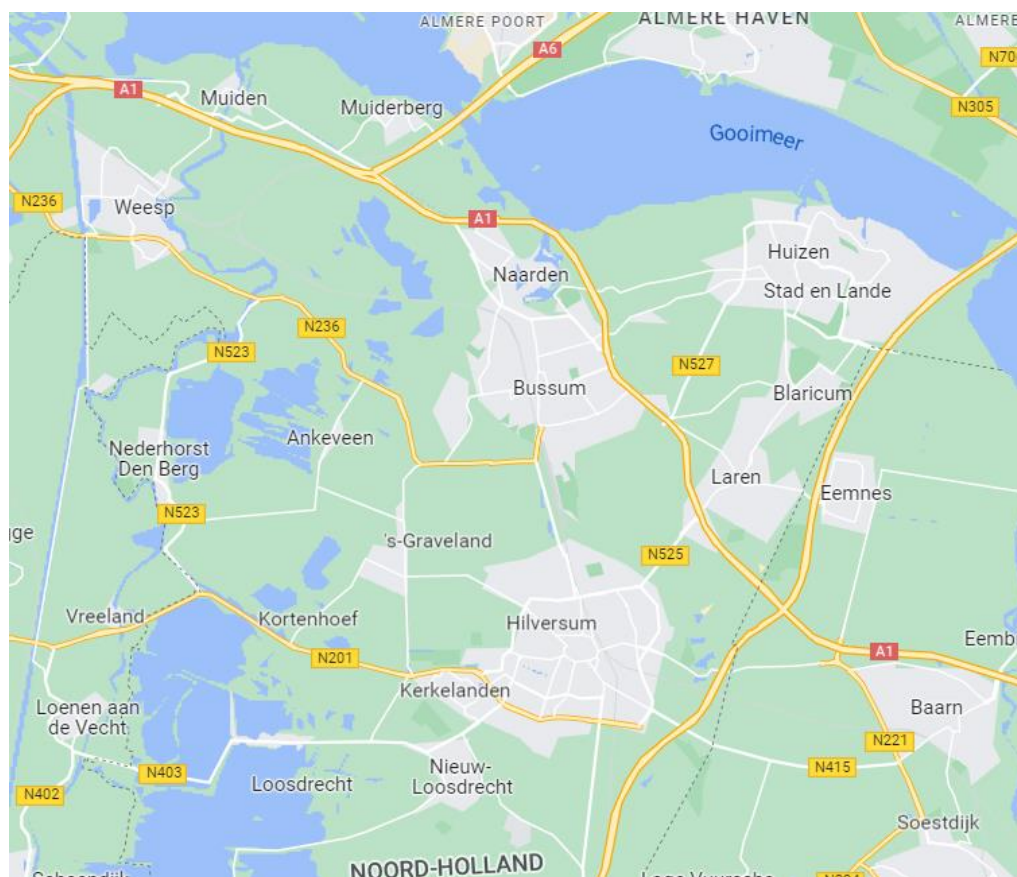

werkdagen na binnenkomst in het DOC, wordt het dier nagekeken door een dierenarts en gevaccineerd met de wettelijk verplichte vaccinaties. Tevens wordt een hond of kat gechipt en alle dieren worden behandeld tegen parasieten. Wanneer de oude eigenaar niet gevonden wordt en na een quarantaineperiode van 14 dagen wordt een dier, mits gezond, naar een plaatsingsafdeling overgebracht voor bemiddeling naar een nieuwe eigenaar. Na plaatsing is er contact met de nieuwe eigenaar over hoe het gaat met het dier en in zijn nieuwe thuis.

2.4 Werkgebied

Het werkgebied van de nieuwe **stichting** die opgericht is voor het vervoer van dieren en de opvang van dieren werkt in opdracht van de volgende gemeentes:

- Hilversum
- Gooise Meren
- Huizen
- Wijdemeren
- Blaricum
- Laren
- Baarn (alleen opvang zwerfdieren, geen dierenambulance)

Figuur 2 Overzichtsk kaart werkgebied Dierenasiel Crailo en Dierenambulance Gooi en Vechtstreek

Hoofdstuk 3 Richtlijnen dierinhoudelijk

3.1 Vijf vrijheden van Brambell

Dierenwelzijn is een lastig onderwerp omdat het niet altijd meetbaar is en heel subjectief kan zijn. In 1965 heeft de commissie Brambell in opdracht van de Britse overheid, daarom de basis gelegd van de 5 vrijheden om welzijn te beoordelen. Later heeft de Britse Farm Animal Welfare Council (FAWC) ze opgepakt en uitgewerkt tot de volgende lijst:

1. Vrij van dorst, honger en onjuiste voeding;
2. Vrij van fysiek en thermaal ongerief;
3. Vrij van pijn, verwonding en ziektes;
4. Vrij van angst en chronische stress;
5. Vrij om zijn natuurlijk gedrag te vertonen.

De eerste 4 vrijheden zijn geformuleerd als de afwezigheid van “onwelzijn”. Voor de vijfde vrijheid, het in staat zijn natuurlijk gedrag te vertonen, komt steeds meer aandacht maar is misschien ook wel het lastigste want wat is nu natuurlijk gedrag van een gedomesticeerde hond of kat en hoe kun je dit in een DOC nu vormgeven? De 5 vrijheden zijn de basis van onze huidige wetgeving en dus belangrijk om te begrijpen en toe te kunnen passen in de praktijk.

Naast het zo optimaal mogelijk maken van de huisvesting zijn ook deze vrijheden van belang voor het vervoer en hanteren van de dieren door ambulancemedewerkers. Het is dus belangrijk dat medewerkers van de ambulance weten hoe om te gaan met iedere diersoort en wat zijn behoeftes zijn. Dit moet geborgd worden in de bedrijfsvoering/instructies en inrichting van het DOC en de ambulances.

Vrij van dorst, honger en onjuiste voeding

Deze vrijheid is direct gelinkt aan de bedrijfsvoering. Het gebouw moet zorgen dat het verstrekken van voer en water gemakkelijk gaat om de verzorging eenvoudig en zonder extra stress voor het dier te kunnen uitvoeren. Een bijvoorbeeld hiervan is verdraaibare voerringen in de hondenokken. Kwalitatieve goede voeding die tegemoetkomt aan de individuele behoefte van een dier en zo min mogelijk voerwisselingen zijn een belangrijke basis voor een goede bedrijfsvoering.

Vrij van fysiek en thermaal ongerief

Goede huisvesting is de basis voor een goede bedrijfsvoering. Dat neemt niet weg dat je in een oud gebouw geen goed bedrijf kunt runnen maar een goed doordacht pand wat goed onderhouden is, helpt enorm! Zo is het belangrijk wat voor materiaal gebruikt wordt voor de vloer en de wanden. Dit mag niet te ruw zijn omdat neuzen en voetzooltjes beschadigd kunnen zijn en het schoonmaken erg lastig is, maar ook weer niet te glad dat een dier blessures oploopt door uitglijden. Voor de temperatuur van een verblijf gaan we uit van de comfortzone van een dier. Dit is per diersoort verschillend. Voor een gemiddelde hond is het 15-21 °C en voor een kat 18-21 °C. Binnen deze temperaturen hoeft een dier geen energie te steken in het op peil houden van de lichaamstemperatuur. Temperatuur moet altijd op dierniveau gemeten worden. Met name de temperatuur reguleren bij extreme hoge of lage temperaturen en voorkomen van tocht kan een uitdaging zijn met bijvoorbeeld luiken tussen binnen- en buiten verblijf. Aan de omgevingstemperatuur moet gekoppeld worden dat een individueel dier de keuze heeft om te kiezen voor een warmere of koele plek.

Naast de temperatuur is de ventilatie en verlichting een belangrijk aspect voor een goede dierenwelzijn en -gezondheid in de opvang.

Vrij van pijn, verwonding en ziektes

In de dierenopvang met continue veranderingen in samenstelling van de populatie en wisselingen in de verzorging van de dieren door het werken met vrijwilligers, stagiaires en beroepskrachten in tegenstelling tot één eigenaar, vormt het realiseren van deze vrijheid een grote uitdaging.

Het is belangrijk om iedere dag tijd te spenderen aan het dier. Uitgelezen momenten voor het observeren van het dier of het fysiek controleren zijn bijvoorbeeld het uitlaten van een hond of het schoonmaken van een verblijf van een kat of konijn. Bij afwijkingen in gedrag of eetpatroon is het dan mogelijk om snel en adequaat te reageren.

Naast de zorg voor het individuele dier is het belangrijk om ook op populatieniveau te kijken naar het dierenwelzijn. Daarom is het belangrijk om voor de huisvesting en de bedrijfsvoering, Shelter Medicine en protocollen in te zetten die een preventieve grondslag hebben.

Vrij van angst en chronische stress en vrij om zijn natuurlijk gedrag te vertonen

De laatste 2 vrijheden zijn lastiger te managen in een bedrijfsmatige houderij dan de eerste 3, immers een dierenopvang is per definitie een stressvolle, niet-natuurlijke omgeving voor een dier de aanwezigheid van wisselende mensen, onbekende geuren en andere soortgenoten. Om angst en stress te verlagen is de 5^e vrijheid erg belangrijk is. Vanuit de vijfde vrijheid volgt de volgende definitie:

“Een individu (mens en/of dier) verkeert in een staat van welzijn als het in staat is zich actief aan te passen aan zijn levensomstandigheden en daarmee een toestand te bereiken die het individu als positief ervaart.”

Door het dier dus meer controle te geven over zijn omgeving en levensomstandigheden, verlaag je stress. Daarom is om voor alle diersoorten een structureel verrijkingprogramma belangrijk. Dit kan zijn door hersenwerk te doen met de dieren, verschillende soorten van verrijking in de verblijven of door ze afleiding te geven in de vorm van uitlaten of ze beweging te geven op een andere manier. Natuurlijk zijn huisvesting en de werkwijze tijdens de schoonmaak ook van groot belang voor het reduceren van stress.

Verrijking houdt ook rekening met de natuurlijk behoefte van een dier. Voor katten is dit het krabben aan dingen. Het is dus belangrijk om voldoende krabmogelijkheden aan te bieden. Een standaard krabpaal is natuurlijk mogelijk, echter denk hierbij ook aan natuurlijke materialen zoals takken en boomstammen of kartonnen wegwerp krabplankjes. Voor honden en konijnen is dit kauwen op dingen. Dus geef honden bijvoorbeeld kauwbotten of wilgentakken aan konijnen. Een goede huisvesting houdt rekening met deze behoeftes en zorgt dat het toepassen van verrijking in de verblijven mogelijk is.

Fear Free

Het Fear Free shelter program (www.fearfreeshelters.com) is een gratis e-learning voor zowel vrijwilligers als medewerkers van een DOC. Fear Free heeft ook een module over huisvesting die zeker de moeite is om te bestuderen, echter in de basis is het belangrijk om vooral in de omgang met dieren, stress zo veel mogelijk te beperken en stress te herkennen. Door deze principes als basis te gebruiken wordt het dierenwelzijn enorm verbeterd.

3.2 Relatieschema

Binnen een dierenopvang zijn verschillende functies en diersoorten ondergebracht. Bij iedere functie hoort een bepaald risiconiveau en in het ontwerp moet rekening gehouden worden dat looproutes

logisch zijn en de gebruiker “dwingen” om bewust te zijn van deze risico’s en aandacht te hebben voor hygiëne.

Verschillende diersoorten zoals prooi- en roofdieren dienen van elkaar gescheiden te zijn omdat ze stress kunnen ervaren van het ruiken, horen en/of zien van deze dieren.

Voor het nieuwe DOC is het van belang om een plattegrond te ontwikkelen die de ruimtes op een logische manier verbindt maar voorkomt dat mensen die niet in een ruimte hoeven te zijn, deze ruimte moeten betreden.

Wettelijk gezien moet er in een bedrijfsmatige dierenopvang een quarantaine, isolatie en ziekenboeg aanwezig zijn. Dieren moeten hier apart van elkaar gehuisvest worden en geen contact hebben met elkaar. Behalve als een dierenarts aangeeft dat dit niet nodig is.

Het is wenselijk om pension- en asiëldieren te scheiden en voor beide type opvang een goede capaciteitsberekening uit te voeren. De scheiding is om te voorkomen dat dieren ziek van elkaar worden, stress van elkaar ondervinden en om eventuele groepssamenstellingen zo constant mogelijk te houden.

Quarantaine

Dieren met een onbekende vaccinatiestatus en/of gezondheidsstatus moeten eerst ondergebracht worden in een quarantaine verblijf. Deze moet helemaal los staan van de rest van de opvanglocatie (RVO). Omdat alles van de dieren die hier verblijven onbekend is en deze dieren dus allerlei ziektekiemen bij zich kunnen hebben, is dit een hoog risico verblijf. Dieren moeten hier tenminste 7 dagen na vaccinatie verblijven.

Isolatie

Dieren die verdacht worden van een besmettelijke ziekte of die verschijnselen vertonen van een besmettelijke ziekte moeten geplaatst worden in de isolatieruimte. Ook deze ruimte moet los staan van de rest van de opvang. Dieren die hier opgevangen worden, vormen een hoog risico voor de rest van de populatie.

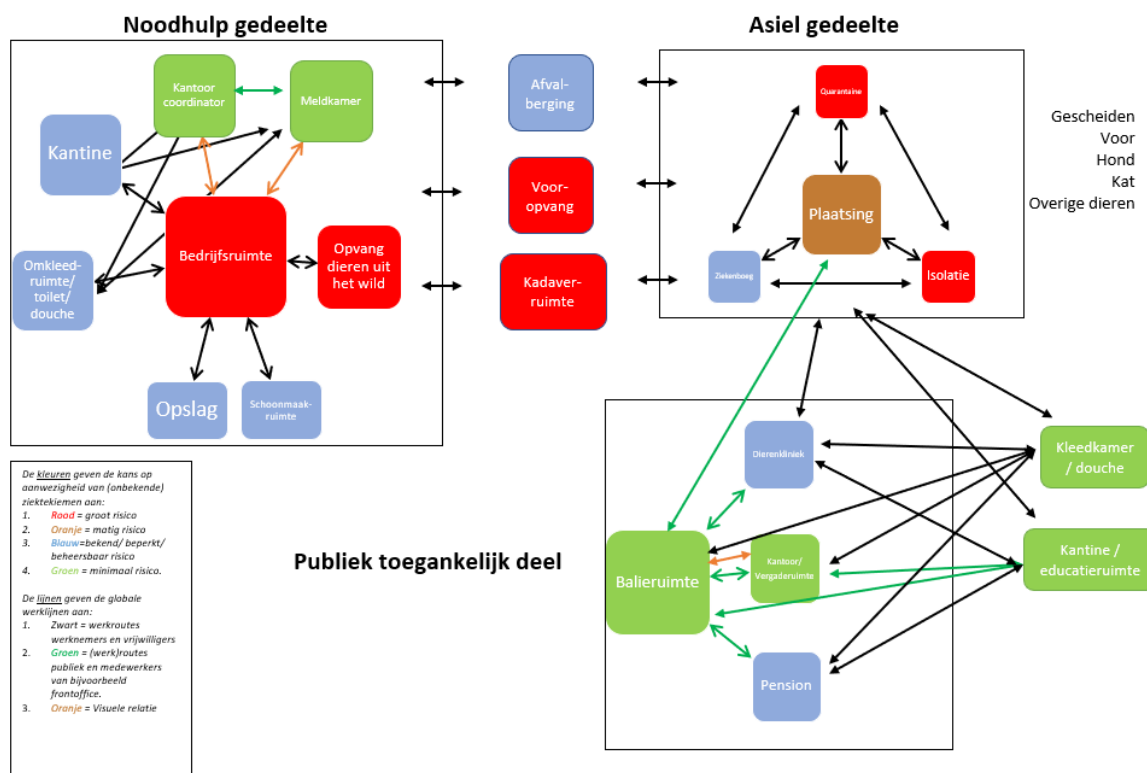
Ziekenboeg

Wanneer een dier ziek is maar niet besmettelijk voor de omgeving, moet het hier geplaatst worden. Deze ruimte mag een deel zijn van het binnenverblijf maar moet wel af te scheiden zijn van de rest van het verblijf. Dieren hier vormen meestal geen hoog risico voor de rest van de dieren, dus hebben een laag risiconiveau.

Plaatsingsruimten

Hier worden de dieren ondergebracht die hun quarantaineperiode doorlopen zijn, gevaccineerd en gezond zijn en niet opgehaald zijn door de oorspronkelijke eigenaar (eigendom vervalt aan de opvang na een verblijf van 14 dagen). Dit is een ruimte die met name bij katten, konijnen en knaagdieren door publiek bezocht kan worden. Deze moet dus zowel voor externe als interne mensen goed benaderbaar zijn.

Voorstel voor een relatieschema:

Figuur 3 Relatieschema van de verschillende ruimtes

Centrale sluis

Ieder type ruimte kan verbonden worden met een centrale sluis. Dit om te voorkomen dat dieren van een hoog-risico ruimte in direct of indirect contact komen met een dier uit een lagere risicogroep en om zo verspreiding van ziektekiemen te beperken. Iedere dierruimte wordt via een eigen sluis verbonden met de centrale sluis. Naast de fysieke scheiding van ruimtes is het gebruik van materiaal per ruimte en een goede hygiëne enorm belangrijk om de verspreiding van infecties te voorkomen. Dit moet in de bedrijfsvoering vastgelegd worden.

Dierenkliniek

Alle dieren moeten binnen 5 werkdagen door een dierenarts beoordeeld en gevaccineerd worden. Dit staat opgenomen in de “regeling Houders van dieren” artikel 8.3 en 8.4. Alle dieren die in quarantaine verblijven moeten dus langs de dierenarts. Ook dieren die in de plaatsingsruimtes zitten, moeten soms nog een tweede vaccinatie of kunnen ziek worden. Dieren die in gastgezinnen verblijven komen ook met regelmaat langs bij de dierenarts voor controle of vaccinatie net als geadopteerde dieren. De dierenkliniek moet dus zowel voor externe als interne dieren/klanten goed bereikbaar zijn.

Ambulance/vooropvang

Om dieren die binnengebracht worden door de ambulance eerst te kunnen beoordelen op het vertonen van ziekteverschijnselen, worden ze in eerste instantie opgevangen in de vooropvang. Dit is een ruimte die goed bereikbaar is voor de ambulance medewerkers maar volledig afgezonderd is van andere ruimtes in de opvang. De dieren die hier tijdelijk verblijven worden eerst door een medewerker van het DOC beoordeeld en onderzocht om vervolgens in een geschikte ruimte onder te brengen. Omdat deze dieren nog niet onderzocht zijn, is het een hoog risico ruimte.

3.3 All-in all-out

Het heeft de voorkeur om voor alle ruimtes volgens dit principe te werken. Dit betekent dat eerst één ruimte in gebruik genomen wordt en als deze vol is of er zit veel verschil in het moment van binnenkomst, dan pas wordt de volgende ruimte in gebruik genomen. Tenzij het anders niet mogelijk is, worden er geen dieren meer bijgeplaatst totdat de ruimte helemaal leeg is en alle dieren naar de volgende afdeling of een nieuwe baas zijn vertrokken. Op deze manier wordt de infectiedruk in de afdeling verlaagd omdat de afdeling helemaal leeg staat tussendoor en grondig schoon gemaakt kan worden voor nieuwe dieren arriveren.

3.4 Schone weg – vuile weg principe

Door de ruimtes in te delen in verschillende infectierisico niveaus en de looplijnen van en naar die afdelingen logisch in te delen voorkomen we verspreiding van ziektekiemen door het gebouw. Door doordachte looplijnen wordt het voor de medewerkers ook makkelijker om hygiënisch te werken. Naast bekende risico's zoals in een isolatieafdeling zijn er veel potentiële risico's. Zo komen medewerkers van de dierenambulance in contact met allerlei potentieel hoog-risico dieren waarvan de status niet bekend is. Van dieren die al langere tijd in het DOC aanwezig zijn, weten we de risico's en kunnen deze verlagen of beperken. Om de verspreiding van ziektes te voorkomen willen we de looplijnen van deze mensen niet laten kruisen.

Hoofdstuk 4 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de algemene voorwaarden en eisen besproken van het nieuwe gebouw. In de dierinhoudelijke hoofdstukken wordt hiernaar terugverwezen maar om de leesbaarheid van dit document te verbeteren staat het hier uitgebreid beschreven.

4.1 Vloeren

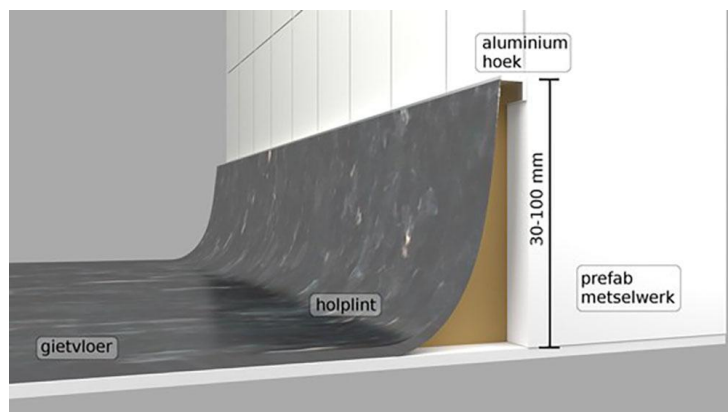
De vloeren in het DOC, van de kantoren/meldkamer en bedrijfsruimte dierenambulance moeten goed te reinigen en te desinfecteren zijn. Het is niet wenselijk om een stoffen vloerbedekking in kantoorruimtes te hebben omdat ambulancepersoneel, dierverzorgers etc. ook de ruimte zullen betreden en deze mogelijke ziektekiemen bij zich kunnen dragen. Een stoffen vloerbedekking is niet gemakkelijk te reinigen of te desinfecteren, dus is niet wenselijk in een omgeving waar met dieren gewerkt wordt.

Vanuit hygiëne-oogpunt moet de vloer zo min mogelijk randjes, naden, kieren, voegen etc. hebben. Daar kan namelijk makkelijker vuil en vocht in blijven zitten en het is lastiger met schoonmaken.

Een vloer moet niet te glad zijn om uitglijden van mens en dier te voorkomen maar ook niet te ruw omdat door de structuur van de vloer dan het schoonmaken en desinfecteren moeizamer gaat en ook voetzootjes kan beschadigen. Bij de keuze van de vloer moet ook rekening gehouden worden dat deze nat wordt en dat dan de weerstand afneemt waardoor het risico op uitglijden groter wordt. Gangbaar is een antislipwaarde of R-waarde van minimaal 11.

De vloer in de bedrijfsruimte van de ambulance wordt naast de ambulance ook bereden door vrachtwagens voor de bevoorrading en ophalen van dode dieren, dus moet daarvoor geschikt zijn.

Voorbeelden van vloeren waar goede ervaring van bekend zijn, zijn PVC of gietvloeren. Aan te raden is om de vloeren door te laten lopen tegen de muur door bijvoorbeeld een holle plint (figuur 2).

Figuur 4 Voorbeeld holplint (<https://www.dibagroep.nl/bestekservice/diba-054-holle-plint>)

Hierdoor kan er geen water onder de plint komen en is het makkelijker schoon te maken.

Afvoerputjes en -goten

Om de vloer nat te kunnen reinigen en desinfecteren is een schrobputje noodzakelijk. De afstand waarover water verplaatst moet worden naar een schrobputje toe mag niet te groot zijn en er mogen geen obstakels zijn zoals drempels of randjes. Is deze afstand te groot, kost het veel tijd en energie om de vloer schoon te maken en is de kans op verspreiding van ziektekiemen groter.

De putjes moeten een goede stankafsluiting hebben om te voorkomen dat geuren terug omhoog komen. De diameter van het putje en de riolering moeten voldoende groot zijn om verstopping met haren, uitwerpselen en materialen zoals stro, hooi en kattenbakkorrels te voorkomen. Ondanks een goede instructie om dit op te vegen en niet door een putje te spuiten, kan het toch voorkomen dat deze materialen in een putje of goot komen.

Goten en putjes moeten makkelijk schoon te maken zijn. Ze moeten voldoende capaciteit hebben om het water af te voeren, dus de capaciteit moet groter zijn dan het debiet van de watervoorziening. De goten moeten niet te diep zijn om blessures bij mens en dier te voorkomen door struikelen of omzwikken van een enkel bij een misstap.

4.2 Wanden

De wanden van het hele gebouw moeten glad zijn, waterbestendig, van een niet-poreus materiaal en er moeten zo min mogelijk randjes, kieren en naden zijn of dingen die op de wanden bevestigd zijn.

Ziektes verspreiden zich niet alleen via direct contact maar ook via de lucht. Een ruimte moet dus volledig en goed te reinigen en desinfecteren zijn en niet alleen het dierverblijf zelf. Een schimmeluitbraak (dermatofytose) is iets waar we in een DOC erg beducht op zijn. Schimmeldraden en -sporen bevinden zich in stof. Het is dus heel belangrijk dat er zo min mogelijk stof ophopingen kunnen ontstaan. Opbouwleidingen, kabelgoten, randjes en kieren zijn plekken waar stof zich ophoopt en die lastig te reinigen zijn.

In het geval van een uitbraak, wordt de hele ruimte meerdere keren volledig gereinigd en ontsmet. Hierbij wordt veel water gebruikt om kiemen, sporen en desinfectiemiddelen weg te spoelen. Wand van bijvoorbeeld gipsplaten zijn niet wenselijk omdat deze niet goed bestand zijn tegen water. Gestort beton en kunststof zijn hier beter voor geschikt. Er wordt ook regelmatig met desinfectiemiddelen gewerkt die corrosief zijn zoals chloor, metalen kunnen hier vaak niet goed tegen, dus ook hier moet aan gedacht worden bij het materialiseren van het PVE.

Wanden moeten zo min mogelijk geluid doorlaten en moeten goed op elkaar aan sluiten om geluidsoverdracht naar andere ruimtes te voorkomen. Dit geldt zowel in de kantoren vanwege de privacy en hinder door bijvoorbeeld een bellende collega als ook in de dierverblijven omdat dieren stress kunnen hebben door het horen (en ruiken en zien) van een ander dier.

4.3 Plafond

In de bedrijfsruimte moet het plafond voldoende hoog zijn zodat de ambulance en een vrachtwagen de ruimte ook goed binnen kunnen komen. Dit geldt dus ook voor de toegangsdeur.

Plafonds zijn bij voorkeur ook glad en reinigbaar. In plafonds met kleine openingen, bijvoorbeeld voor een betere akoestiek of ventilatie, kan ophoping van stof ontstaan. Dit is wederom niet wenselijk vanuit hygiëneperspectief.

Om de akoestiek te verbeteren in de ruimte of galmen tegen te gaan kan gebruik gemaakt worden van verticaal hangende schotten van kunststof. Deze zijn wel te reinigen in tegenstelling tot een plafond van poreus materiaal (mits ze niet te hoog hangen).

Figuur 5 Voorbeeld van verticale schotten voor een betere akoestiek

4.4 Deuren en kozijnen

Deuren in het DOC die toegang geven tot dierruimtes bevatten een mogelijkheid om te kijken wat er aan de andere zijde is (bv raam). Dit omdat er achter de deur een potentieel gevaarlijk dier kan zijn, maar ook om dieren te observeren zonder de ruimte te moeten betreden. Wanneer onnodig een ruimte betreden wordt, levert dit mogelijk stress op voor het aanwezige dier of vergroot de kans op verspreiding van ziektekiemen. Bij voorkeur zijn alleen deuren naar opslagruimtes dicht.

Omdat er veel met water, reiniging en desinfectiemiddel gewerkt wordt in een DOC, is het noodzakelijk om deuren te gebruiken die daar tegen bestand zijn en bijvoorbeeld geen vocht absorberen. Dit voorkomt dat deuren binnen korte tijd niet meer passen en vervangen moeten worden.

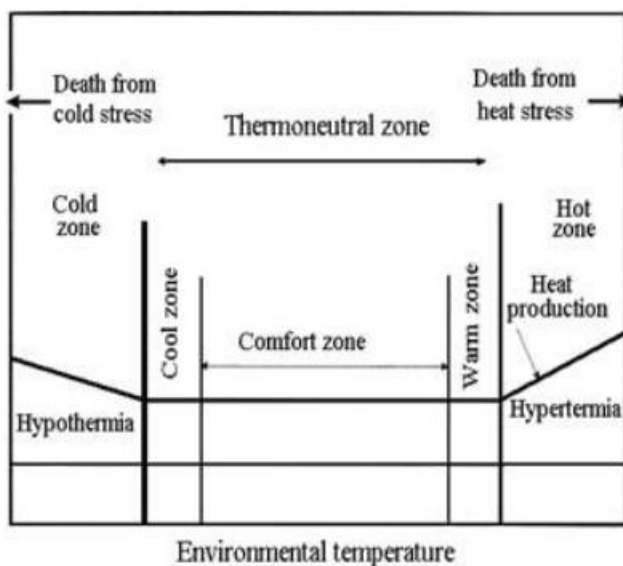
Ook met de keuze van kozijnen moet rekening gehouden worden in dierruimtes. Katten krabben aan houten kozijnen en honden bijten erin waardoor ze in korte tijd beschadigen en niet meer goed functioneren of schoon te maken zijn en vervangen moeten worden.

4.5 Klimaat en ventilatie

De voorkeur gaat uit naar een individuele regulatie van het klimaat per ruimte of afdeling. Op deze manier kan in het laagseizoen een afdeling die leegstaat, niet of minder verwarmd of geventileerd worden, wat kan zorgen voor een verlaging van de exploitatiekosten. Ook kan bij een grote desinfectieronde van een afdeling de ventilatie verhoogd worden zodat schadelijke gassen beter afgevoerd kunnen worden.

Temperatuur

Voor de temperatuur in dierverblijven gaan we altijd uit van de thermoneurale zone van een dier zoals al kort benoemd in paragraaf 3.1. Als de omgevingstemperatuur binnen de comfortzone ligt, hoeft een dier geen energie te steken om de lichaamstemperatuur op peil te houden. In de thermoneurale zone kan het dier nog wel de lichaamstemperatuur op peil houden maar kost dit wel energie. Buiten die thermoneurale zone heeft een dier last van koude- of hittestress en bij extreme temperaturen kan dit leiden tot sterfte.

Figuur 6 Schematische weergave van de thermoneurale zone ([Hittestress - Dopharma](#))

Dieren die opgevangen worden in een DOC hebben vaak al een verlaagde weerstand en zijn niet altijd in goede conditie. Het is dus belangrijk dat ze geen energie hoeven steken om hun lichaamstemperatuur op peil te houden. Daarom adviseren we de temperatuur in de verblijven altijd binnen hun comforttemperatuur te houden. Dit scheelt per diersoort maar het is ook anders bij jonge of volwassen dieren en ook de grootte van het dier maakt verschil. Zo heeft een grote hond het sneller te warm dan een kleine hond. Het is daarom belangrijk om dieren een keuze te geven. Dit is bijvoorbeeld te realiseren door maar in een deel van het hok vloerverwarming aan te leggen.

	Minimum	Maximum	Opmerkingen
Hond	15 °C	21 °C	
Kat	18 °C	21 °C	
Konijn	15 °C	25 °C	
Knaagdieren	18 °C	21 °C	Voldoende strooisel en bodembedekking moet aanwezig zijn, heel gevoelig voor tocht

Tabel 3 Overzicht thermoneurale zones van verschillende diersoorten

Ventilatie

Een goede en gereguleerde ventilatie van dierverspreiden is belangrijk. 10-12 keer luchtverversingen per uur is het minimum. Zeker bij meer dieren in 1 ruimte zal het aantal verversingen hoger moeten liggen. Verder is het belangrijk om de luchtstroom te reguleren, meestal is dit gemakkelijker bij mechanische ventilatie dan bij natuurlijke ventilatie omdat deze meer onderhevig is aan het weer. De lucht moet stromen van een schone plek naar een vieze plek en vandaar moet deze afgevoerd worden. Wat te allen tijde voorkomen moet worden is dat mogelijk besmette lucht van het ene verblijf naar het andere verblijf stroomt. In gezelschapsdieren bedrijven wordt vaak met onderdruk gewerkt. Door lucht actief af te zuigen is de luchtstroom goed te controleren.

Met name in hondenverblijven dient er rekening te worden gehouden met het luik tussen het binnenvverblijf en het buitenverblijf. Door gebruik te maken van saloondeuren met een schuif (zie Figuur 7) om de scheiding tussen de twee compartimenten ook af te kunnen sluiten wanneer een dier moeilijk te hanteren is of tijdens de schoonmaak, beperk je het warmteverlies in de winter en voorkom je het binnenkomen van warmte in de zomer.

Figuur 7 Saloondeuren zijn een mooi alternatief voor schuiven (<https://plexidor.nl/plex-content/uploads/files/BG-Catalog-RV-2021-MM-Dims-150dpi.pdf>)

Verlichting

Dieren moeten een goed dag-/nachtritme hebben. Dit betekent dat er bij voorkeur in iedere dierruimte daglicht toetreding moet zijn. Om dieren goed te kunnen onderzoeken en veilig te kunnen hanteren moet er ook kunstlicht aanwezig zijn. Voor vogels moet dit licht een hoge frequentie hebben omdat zij gewoon tl licht zien als een discoverlichting.

4.6 Internet en ICT

Internet

In alle ruimtes (zeker ook de dierruimtes) in het DOC en bij de ambulance/meldkamer moet een goed draadloos internet beschikbaar zijn. Vanuit de duurzaamheidsgedachte is het de wens om voornamelijk digitaal te gaan werken, zonder papieren dossiers en formulieren. Dit zou ook de efficiëntie en de communicatie moeten verbeteren omdat opvallende zaken meteen via tablet of telefoon gerapporteerd kunnen worden of een dossier kan meteen ingezien en aangevuld worden. Het is dus belangrijk dat de ontvangst overal goed is bijvoorbeeld door het plaatsen van accesspoints en/of dat de wanden niet te veel het signaal interfereren.

Aangezien honden ook getraind worden op speelvelden is het ook wenselijk om hier in ieder geval voor een deel ook Wi-Fi te hebben zodat informatie over een training opgezocht kan worden en informatie geregistreerd kan worden.

De meldkamer maakt intensief gebruik van internet voor het registratiesysteem en het aansturen van de ambulance. De snelheid moet dus ook voldoende hoog zijn om de meldkamermedewerker goed te kunnen laten werken.

Het is aan te bevelen om een scheiding te maken in een gastennetwerk en een die voor de professionele werkzaamheden gebruikt kan worden. Veel vrijwilligers en stagiaires willen ook graag toegang tot internet of gebruiken dit voor bijvoorbeeld rapportage van opvallende zaken bij dieren. Door te scheiden van netwerken heeft de beroepsorganisatie minder last van drukte op het netwerk.

Alarmering

Doordat we met steeds gevaarlijkere dieren, met name honden, werken en ook klanten mondiger worden, is het aan te raden om een persoons- of functie gebonden alarmeringssysteem aan te schaffen. Paniek knoppen op sommige plekken in het DOC/meldkamer zijn handig (denk aan balie of meldkamer) alleen als er een gevaarlijke situatie in een dierverblijf ontstaat, kun je nooit bij zo'n knop komen. Een systeem met portofoons of alarmknoppen aan een ketting of sleutelbos zijn wat flexibeler. Deze kunnen dan aan het begin van een dienst uitgereikt worden aan vrijwilliger of medewerker en na afloop weer ingenomen worden. Deze systemen zijn er ook met GPS, waardoor je ook in noodsituaties buiten het terrein, bijvoorbeeld met uitlaten van een hond, iemand kan vinden.

Afhankelijk van het systeem dat gekozen wordt, moet hier mogelijk ook faciliteiten voor aangelegd worden in het gebouw.

Hardware

Voor de werkplekken van de meldkamer, balie en de kantoren zijn vaste werkplekken nodig bestaande uit een, twee of misschien drie (voor de meldkamer) beeldschermen, muis, toetsenbord en computer. Mijn advies is om te kiezen voor werken in de Cloud en voor de vaste werkplekken te kiezen voor bijvoorbeeld een tin-client. Deze zijn minder diefstalgevoelig dan bijvoorbeeld laptops en voor werken in de Cloud geschikt. In de rest van het DOC is er een combinatie nodig van vaste opstellingen en mobiele devices (bij voorkeur tablets). Zo moeten de verschillende afdelingen een werkplek hebben zodat een dierverzorger gegevens kan verwerken en dingen op kan zoeken, maar is het ook fijn om tijdens een rondgang met de dierenarts ter plekke bij een verblijf iets kan noteren of opzoeken.

In het ontwerp van het nieuwe DOC dient er dus rekening gehouden te worden met een werkplek/kantoor (bureau, kast, computer) per afdeling. Daar moet een netwerkaansluiting en voldoende WCD's beschikbaar zijn om een werkplek in te richten.

4.7 Sleutelplan

Omdat sommige ruimtes niet toegankelijk hoeven te zijn voor iedereen is het belangrijk dat er een goed sleutelplan opgesteld wordt. Dit kan zijn door verschillende sloten, maar dat zorgt voor grote sleutelbossen. Beter is het om een goed sluitplan te maken waarbij er een verschil is tussen gebruikerssleutels en een hoofdsleutel. Vooral met een dagopvang voor dieren is een elektronisch sluitsysteem interessant waar gebruik gemaakt kan worden van druppels/tags of smartphone om toegang te geven tot ruimtes. Mochten deze verloren gaan of gestolen worden, kunnen deze eenvoudig gedeactiveerd worden op afstand zonder dat sloten veranderd moeten worden. Per druppel kan de toegang tot bepaalde ruimtes ingeregeld worden.

Figuur 8 Voorbeeld van een bakslot en sleutel

Voor dierverblijven is het gebruik van een bakslot met sleutel (Figuur 8 Voorbeeld van een bakslot en sleutel) handig. Met name honden kunnen deuren opmaken als ze afgesloten zijn met een klink. In de plaatsingsafdeling is het niet wenselijk dat bezoekers zomaar een hok openen. Door met een algemene bakslotsleutels te werken kan ieder verblijf makkelijk opgemaakt worden door de mensen die hier toegang toe hebben.

4.8 Toegankelijkheid

In het gebouw moet rekening gehouden worden met mindervalide mensen. Er moeten voor zowel bezoekers als voor medewerkers toiletten zijn die toegankelijk zijn voor mensen die aangewezen zijn op een rolstoel of rollator. Als er een eerste of tweede verdieping gebouwd wordt, moet deze ook voorzien zijn van lift. Niet alleen voor mensen maar deze moet ook geschikt zijn voor dieren met begeleider en goederen.

Bij voorkeur zijn er geen drempels in het gebouw zodat iedereen ongeacht zijn/haar mobiliteit het gebouw kan bezoeken of werkzaam kan zijn in het gebouw.

4.9 Afval

Met het ontwerp moet rekening gehouden worden met de afvalstromen. Iedere afdeling produceert dagelijks grote hoeveelheden afval, zeker bij volle bezetting. Bij voorkeur gaat afval via een zo kort mogelijke route naar de container. Wanneer er op meerdere verdiepingen gebouwd wordt, moet de mogelijkheid van een stortkoker overwogen worden om de belasting op de medewerkers te minimaliseren.

4.10 Samenvatting

- Vloer moet te reinigen en te desinfecteren zijn. Er moet een schrobputje aanwezig zijn en de afstanden waarover water verplaatst moet worden is niet te groot;
- De vloeren moeten niet te glad zijn, met een R-waarde hoger dan 11;
- Bij voorkeur zijn er overal holle plinten en lopen die omhoog tegen de wand;
- Goten en afvoerputjes hebben evenveel of meer afvoercapaciteit dan het debiet van de watervoorziening;
- Beide zijn goed te reinigen, hebben een goede stankafsluiting en raken niet makkelijk verstopt door materialen zoals haar, stro, hooi en kattenbakkorrels;
- Goten zijn niet te diep;
- Wanden en plafond zijn bij voorkeur glad, niet van poreuze materialen, waterbestendig en bestand tegen corrosieve desinfectiemiddelen;
- Wanden houden geluid tegen;

- Er zijn zo weinig mogelijk randjes, naden en kieren in de ruimte om een goede hygiëne te handhaven;
- In het hele gebouw en liefst ook op een deel van het buitenterrein moet Wi-Fi beschikbaar zijn;
- In iedere afdeling moet de mogelijkheid zijn om een werkplek in te richten. Dit hoeft geen kantoor te zijn, maar wel ruimte voor een bureau (sta of zit) waar voldoende WCD's zijn en een netwerkaansluiting;
- Er moet een goed sluitsysteem met sluitplan komen, welke alleen mensen toegang geeft, die ook in die ruimtes mogen zijn. Het moet eenvoudig in gebruik zijn.
- Voor dierverblijven is een bakslot praktisch.

Hoofdstuk 5 Dierennoodhulp

5.1 Meldkamer

Momenteel wordt de meldkamer met name vanuit huis door vrijwilligers bemand. Dit vanwege gebrek aan een geschikte ruimte op de huidige locatie om in alle rust de inkomende gesprekken te voeren. Om een betere begeleiding te bieden aan de meldkamermedewerkers en het vergroten van de betrokkenheid bij de organisatie is het de wens om een ruimte in te richten voor de meldkamer in het nieuwe pand.

Technisch programma

De meldkamer moet ruimte bieden voor 2 werkplekken. Bij normale drukte is 1 werkplek bezet. Wanneer het erg druk is in het hoogseizoen en er meer meldingen per dag binnen komen of wanneer een nieuwe medewerker ingewerkt wordt, is een tweede werkplek nodig. Hier kan ook de coördinator werken als een meldkamermedewerker hulp en/of begeleiding nodig heeft.

De ruimte moet geluidsdicht zijn zodat de meldkamermedewerker geen overlast heeft uit naburige ruimtes of andersom. Aangrenzend aan de meldkamer is het kantoor van de coördinator dierenhulp. Er moet een raam of glazen wand zijn tussen deze twee ruimtes zodat de meldkamermedewerker hulp kan vragen aan de coördinator of de coördinator de werkzaamheden kan monitoren van de meldkamermedewerker.

De meldkamer krijgt meldingen binnen en moet deze verwerken in het registratieprogramma. Daarnaast moet de ambulance aangestuurd worden en moet er eventueel contact gelegd worden met derden zoals de vogelopvang of een dierenarts. Hiervoor moet er een goede internetverbinding, zowel bedraad als met Wifi in deze ruimtes zijn. Er moeten tevens voldoende wandcontactdozen (WCD's) aanwezig zijn om alle apparatuur zoals computers, schermen, portofoons, tablets en telefoons aan te sluiten en op te laden.

Vloer

De vloer van de ruimte moet goed te reinigen en desinfecteren zijn. Het is niet wenselijk om een stoffen vloerbedekking in de ruimte te hebben omdat ambulancepersoneel ook de ruimte zal betreden en deze mogelijke ziektekiemen bij zich kunnen dragen. Om de vloer nat te kunnen reinigen en desinfecteren is een schrobputje hier noodzakelijk. Zie ook Hoofdstuk 4 Vloeren.

Wanden en plafond

Ook hier geldt, zoals in het hele gebouw, dat het niet wenselijk is om te veel randjes en ruwe, poreuze oppervlakken te hebben omdat daar stof en ziektekiemen in kunnen ophopen. Bij voorkeur zijn ook wanden en plafond glad en schoon te maken. Zie ook Hoofdstuk 4 Wanden en Plafond

Samenvatting

- 2 Werkplekken op de meldkamer. Geschatte benodigde ruimte is 300 cm diep x 500 cm breed 15 m²;
- De meldkamer moet goed akoestisch geïsoleerd zijn zodat er geen geluidshinder uit naburige ruimtes is voor de meldkamermedewerker ;
- Aangrenzend aan de meldkamer is het kantoor van de coördinator, deze ruimtes zijn gescheiden met een raam of glazen wand;
- Voldoende WCD voor 2 computers plus 2-3 schermen, opladen telefoons, tablets, portofoons etc.;
- Goede, stabiele internetverbinding zowel bedraad als via Wi-Fi;
- Vloer moet te reinigen en te desinfecteren zijn. Er moet een schrobputje aanwezig zijn;

- Wanden en plafond zijn bij voorkeur glad, niet van poreuze materialen en af te nemen met een vochtige doek;
- Er zijn zo weinig mogelijk randjes, naden en kieren in de ruimte om een goede hygiëne te handhaven.

5.2 Dierenambulance/ bedrijfsruimte

Op de huidige locatie kan de dierenambulance naar binnen in de bedrijfsruimte rijden om zo dieren uit te laden, de ambulance schoon te maken en opnieuw te bevoorraden. Dit is ook de wens voor de nieuwe huisvesting. Het is niet noodzakelijk dat de ambulances in een garage worden gestald. Als dieren in een gesloten ruimte uit de ambulance gehaald kunnen worden, is de kans op ontsnappen kleiner.

De dierenambulance moet beschikken over een eigen oprit het terrein op. Dit vanwege de hygiëneregels. Een dierenambulance komt in allerlei situaties terecht en vervoert dieren waarvan niet altijd bekend is of ze een ziekte bij zich hebben en zo ja welke. Dit is de zogenaamde “vuile weg”. Dieren die geplaatst worden, hebben hun quarantaine doorlopen, zijn gevaccineerd en gezond verklaart. Dit is de “schone weg” als ze door een nieuwe eigenaar opgehaald worden. Naast de dierenambulance zelf, worden ook overleden dieren door een destructiebedrijf, Rendac uit Son, opgehaald. Het is wenselijk dit zo veel als mogelijk af te scheiden zodat het niet zichtbaar is voor het publiek dat een dier komt adopteren.

Het wagenpark bestaat momenteel uit 3 ambulances, 2 grote en 1 kleinere.

Het is gewenst dat de bedrijfsruimte te overzien is vanuit de meldkamer, kantine van de ambulance/meldkamer en het kantoor van de coördinator.

Technisch programma

Omdat de dierenambulance groter is dan de auto waar de meeste vrijwillige chauffeurs zelf mee rijden, is het wenselijk om een voldoende brede oprit te maken en als er bochten in zitten moeten deze ruim zijn. De voorkeur gaat uit naar een op- en afrit zodat de chauffeurs niet achteruit hoeven rijden. Dit verkleint de kans op schade aan de ambulance. Wat betreft de bedrijfsruimte is het ook wenselijk dat er 2 roldeuren zijn die tegenover elkaar gelegen zijn zodat de ambulance als deze weer leeg, schoon en aangevuld is, het pand kan verlaten zonder achteruit te hoeven rijden.

De bedrijfsruimte moet plaats bieden aan 1 ambulance met daarom heen voldoende bewegingsruimte zodat de ambulance gelost, schoongemaakt en bevoorrad kan worden. Zeker met gevaarlijke honden is het soms nodig om een vangstok te gebruiken om het dier veilig uit de auto te krijgen. Dit vraagt veel ruimte. Ook is het wenselijk dat de vrachtwagen van de Rendac binnen de overleden dieren op kan halen zodat dit uit het zicht van het publiek plaats vindt.

Vloer

De vloer wordt naast de ambulance ook bereden door vrachtwagens voor de bevoorrading en ophalen van dode dieren, dus moet daarvoor geschikt zijn. Voor de overige vereiste, zie Hoofdstuk 4 Vloeren.

Wanden en plafond

Dieren die via de ambulance binnenkomen, kunnen ziektes bij zich hebben. Sommige van deze ziektes kunnen ook voor mensen gevaarlijk zijn. Dit zijn zogenaamde zoönoses. Voorbeelden hiervan zijn schimmel, vogelgriep, Salmonella en Papegaaizenziekte. Wanneer een verdacht dier in de ambulance vervoerd is, kan de ruimte besmet raken en moet dus goed te reinigen zijn. Zie voor de vereisten Hoofdstuk 4 Wanden.

Het plafond moet voldoende hoog zijn zodat de ambulance en vrachtwagen de ruimte ook goed binnen kunnen komen. Dit geldt dus ook voor de toegangsdeur, die bij voorkeur elektrisch en op afstand bedienbaar is.

Ventilatie

Aangezien ambulances en vrachtwagen de ruimte in en uit rijden is het belangrijk dat er een goede afvoer van gassen is. Tevens is een goede ventilatie belangrijk voor de afvoer van ziektekiemen, maar ook van dampen die vrijkomen bij het ontsmetten van de ambulance.

Verlichting

Dieren die in de ambulance zitten moeten soms onderzocht worden voordat ze naar een geschikt verblijf gaan, bijvoorbeeld als ze verschijnselen hebben van een bepaalde ziekte. Daarnaast wordt in de bedrijfsruimte de auto schoongemaakt, gedesinfecteerd en bevoorrad. Hiervoor is het noodzakelijk dat er voldoende licht is om dit goed te kunnen uitvoeren. Echter hele bange dieren zijn gebaad bij wat minder fel licht, dus de voorkeur zou uitgaan naar een regelbaar systeem of verschillende lampen om de intensiteit van de verlichting te reguleren. Vogels nemen licht heel anders waar dan wij. Gewone tl-verlichting is voor hun als een flitsend discolicht. Bij de keuze van de lichtbron moet hier rekening mee gehouden worden. De frequentie van de lichtbron moet hoger zijn dan 100 Hz.

Samenvatting

- De dierenambulance moet een eigen toegangsweg hebben om “vuile” en “schone” weg te scheiden;
- De oprit moet voldoende breed zijn;
- De voorkeur gaat uit naar een op- en afrit voor de ambulance;
- Er moet een bedrijfsruimte zijn waar de ambulance naar binnen kan rijden om dieren uit te laden, de auto te reinigen en desinfecteren en opnieuw te bevoorraden. Bij voorkeur heeft de bedrijfsruimte 2 roldeuren, die voldoende hoog en breed zijn, zodat de ambulance de ruimte vooruit kan verlaten;
- Geschatte benodigde ruimte is 10 m diep x 20 m breed, 200 m²;
- Deze deuren zijn bij voorkeur elektrisch en op afstand bedienbaar;
- Er moet op het terrein tenminste parkeerruimte zijn voor 3 ambulances, dit hoeft niet inpandig te zijn;
- Een vloer moet de volgende kenmerken hebben, naast de kenmerken die al genoemd zijn in paragraaf 4.1:
 - o Slijtvast en vloeistof werend;
 - o Geschikt om te berijden met zware voertuigen;
- De wanden moeten voldoen aan de voorschriften in paragraaf 4.2;
- Het plafond moet voldoende hoog zijn voor vrachtwagens en ambulances en geluidsabsorberend;
- De intensiteit van de verlichting is bij voorkeur regelbaar en heeft een hogere frequentie dan 100 Hz.

5.3 Kadaverruimte

Zoals hierboven beschreven, bewaart de dierenambulance, aangetroffen dode dieren en dieren die overlijden bij de dierenarts gedurende de wettelijke bewaartermijn van 2 weken. Het DOC slaat ook dieren op die overlijden in de opvang of geëuthanaseerd worden. Deze ruimte moet dus voor zowel de ambulance als voor de opvang goed toegankelijk zijn. De ruimte moet groot genoeg zijn voor

tenminste 2 grote diepvrieskisten. Een wordt er momenteel gebruikt voor dieren uit het wild en de andere voor gezelschapsdieren die nog een mogelijke eigenaar hebben. In plaats van een diepvrieskist voor gezelschapsdieren is een vriescel ook een optie die verkend moet worden. In een vriescel kunnen de dieren die mogelijk nog door een eigenaar opgehaald worden, in bakken op rekken opgestapeld worden. Wanneer een eigenaar dan afscheid wil nemen, ligt het dier er netter bij dan bij opslag in een vrieskist. De dieren worden dan in de kisten opgebaard alsof ze slapen. In een diepvrieskist is dit niet goed mogelijk en liggen ze er niet zo netjes bij wat het afscheid nemen zwaarder maakt voor de eigenaar. Daarnaast zijn grote honden vaak lastig in en uit een diepvrieskist te tillen. Een vriescel verbetert de arbeidsomstandigheden hierin.

Figuur 9 Een voorbeeld van een vriescel (1360 x 1660 x 2200 mm)

Technisch programma

Het is belangrijk dat er tenminste 2 grote diepvrieskisten kunnen staan in deze ruimte. Een diepvrieskist is ongeveer 150 cm breed en 70 cm diep. De ruimte moet dus tenminste 350 cm breed zijn en 250 cm diep om voldoende ruimte te hebben om met een dier en brancard te manoeuvreren. Wanneer een vriescel aangeschaft wordt, moet deze ruimte ongeveer tweemaal zo groot zijn.

De ventilatie in deze ruimte moet goed zijn omdat niet alle dieren vers zijn als ze gevonden worden. Er hoeft geen verwarming in deze ruimte te zijn omdat de vriezers hun warmte kwijt moeten kunnen.

De wanden en vloer moeten voldoen aan de voorschriften zoals benoemd in Hoofdstuk 4.

Grote dieren worden vaak met een brancard vervoert. Ook kan er gebruik gemaakt worden van karren bij het vervoeren van grote hoeveelheden dieren wanneer deze naar destructie gaan. Het is dus wenselijk om geen drempel te hebben naar deze ruimte.

Samenvatting

- De kadaverruimte moet tenminste 350 x 250 cm groot zijn om ruimte te bieden aan 2 grote diepvrieskisten en ruimte om met een brancard een dier erin te leggen. Wanneer een vriescel aangeschaft wordt, moet deze ruimte ongeveer tweemaal zo groot zijn;
- Goede ventilatie om geur van de overleden dieren af te voeren;
- De wanden, vloer en plafond moeten voldoen aan de voorschriften zoals benoemd in Hoofdstuk 4;

- De toegang moet drempel-vrij zijn om zo gemakkelijk dieren met een brancard te kunnen vervoeren.

5.4 Afscheidsruijnte

De dierenambulance rijdt ook voor overleden dieren. Zo snel mogelijk na het ophalen, proberen ze een eigenaar te achterhalen door middel van het uitlezen van een chip en/of berichten op Social Media kanalen. Wanneer een eigenaar het dier komt identificeren en/of afscheid wil komen nemen van het dier, moet dit in een geschikte ruimte kunnen waar alle rust en gelegenheid is voor een passend afscheid. Deze moet gelegen zijn in de nabijheid van de kadaveropslag en de dierenambulance.

Ook het DOC heeft een afscheidsruijnte nodig. Niet alleen voor externe mensen die afscheid komen nemen, maar met name voor gastgezinnen. Kittens zijn erg kwetsbaar en redden het helaas niet altijd ondanks de goede zorgen en inzet van een gastgezin. Naast afscheidsruijnte kan deze ruimte ook gebruikt worden voor moeilijke gesprekken.

Technisch programma

Omdat zowel ambulance als DOC van deze ruimte gebruik zal maken, moet het voor beiden goed bereikbaar zijn. Daarnaast is het van belang dat het niet ver verwijderd is van de kadaverkoeling omdat anders ver gelopen moet worden met een overleden dier. De ruimte moet ook goed te reinigen en desinfecteren zijn, zie voor de voorwaarden Hoofdstuk 4.

Omdat het een ruimte is waar moeilijke gesprekken plaatsvinden en emotioneel afscheid genomen wordt, moet het een vriendelijk ogende ruimte zijn, die wel goed te reinigen en desinfecteren is, maar niet klinisch aan mag voelen. De ruimte biedt voldoende privacy voor dit doeleinde dus bij voorkeur niet met grote ramen of op een drukke plek in het gebouw.

Omdat er afscheid genomen wordt van dieren die mogelijk al even overleden zijn, moet de ventilatie goed zijn. Het is wenselijk dat dit handmatig regelbaar is, zodat op het moment dat er veel geur vrij komt, de afvoer van lucht opgehoogd kan worden.

Samenvatting

- Goede ventilatie om geur van de overleden dieren af te voeren;
- Geschatte benodigde ruimte is 300 cm diep x 300 cm breed 9 m²;
- De ruimte moet vriendelijk ogen en niet klinisch vormgegeven worden. Het moet privacy bieden en zich niet op een drukke plek in het gebouw bevinden;
- De wanden, vloer en plafond moeten voldoen aan de voorschriften zoals benoemd in Hoofdstuk 4;
- De toegang moet drempel-vrij zijn om zo gemakkelijk dieren met een brancard te kunnen vervoeren.

5.5 Opslag

Materialen als vangkooien, transportmanden en -bakjes, benches, handdoeken, kleding en dekens moeten ergens opgeslagen worden als ze niet in gebruik zijn. De opslagruimte moet ruimte bieden aan meerdere (stellings-) kasten waar de spullen in opgeslagen kunnen worden.

Technisch programma

Een ruimte van 4 bij 4 meter is voldoende voor de opslag van ambulance materialen. De vloeren en wanden moeten voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in Hoofdstuk 4.

Samenvatting

- De wanden en vloer moeten een glad oppervlak hebben;
- De vloer moet een R waarde hebben van tenminste 11 om uitglijden te voorkomen;
- Er moet een afvoerputje zijn om de ruimte te kunnen reinigen en desinfecteren;

5.6 Afvalberging

De dierenambulance en meldkamer produceren niet veel afval. Het afval bestaat met name uit oud-papier en restafval. Er is een minimale hoeveelheid GFT (alleen uit kantine) en plastic afval. Om het legen van de afvalcontainers te vergemakkelijken en de kosten van afvalberging en het ophalen zo laag mogelijk te houden, wordt er gekozen om het afval van ambulance en DOC samen in te zamelen en te laten ophalen.

Technisch programma

In het restafval komen ook de uitwerpselen van dieren of materialen die deze bevatten. De afvalcontainers produceren dus altijd veel geuroverlast. Daarom is het de wens om deze buiten het gebouw te plaatsen. Nadeel hiervan is dat er altijd ver gelopen moet worden met zakken afval.

Met de locatie moet ook rekening gehouden worden dat de containers makkelijk bereikbaar zijn voor lediging. Ze moeten zich dus dicht bij de openbare weg bevinden of de toegang moet groot genoeg zijn voor een grote vrachtwagen. Het is wenselijk om een ondergrondse container voor het restafval te huren/aan te schaffen. Momenteel is op de locatie van het Dierenasiel veel ongedierte overlast. Een ondergrondse container beschermt beter tegen ongedierte en het afval is koeler opgeslagen dan in de buitenlucht, waardoor de geuroverlast minder is. Wanneer gekozen wordt voor een grote ondergrondse container, wordt het vuil meer samengedrukt en kan de ledigingsfrequentie omlaag wat weer een kostenverlaging betekent.

Naast restafval moet er een container zijn voor papier/karton. Omdat er veel verpakkingsmateriaal (zoals dozen) is, moet de container een voldoende grote opening hebben. Een ondergrondse container is hier minder geschikt voor. Papier geeft ook minder geuroverlast omdat dit relatief schone materialen betreft. Daarom zal dit ook minder ongedierte overlast veroorzaken en kan er dus gekozen worden voor een bovengrondse rolcontainer.

Voor het DOC zal er ook een beperkte opslag zijn van medisch afval. In het contract met de afvalverwerker moet hier ook rekening mee gehouden worden.

De locatie van de containers moet verhard en vlak zijn zodat de containers goed verplaatst kunnen worden bijvoorbeeld voor de lediging. Een container voor de opslag van papier staat bij voorkeur overdekt zodat regen er niet invalt als de deksel een beetje op staat. Ook de looproute naar de afvalberging is overdekt om niet helemaal nat te regenen wanneer afval weggebracht moet worden.

Samenvatting

- De afvalberging moet op het buitenterrein zijn en niet in het gebouw vanwege geuroverlast;
- De containers moeten goed bereikbaar zijn voor vrachtwagens voor de lediging;
- Voor restafval moet er een ondergrondse container komen om ongedierteoverlast te voorkomen. Hier moet rekening gehouden worden met eventuele ondergrondse leidingen en mogelijk is dit vergunningsplichtig;
- Voor papier en karton kan een bovengrondse rolcontainer volstaan;
- Ondergrond moet verhard en vlak zijn om containers makkelijk te kunnen verplaatsen;
- Bij voorkeur staan de bovengrondse containers overdekt en is de looproute naar de containers ook overdekt.

5.7 Schoonmaakruimte

Alle materialen die gebruikt worden in de ambulance moeten ook schoongemaakt worden. Denk hierbij aan transportmanden, handschoenen, vangkooien, maar ook aan kleding. Materialen die gebruikt zijn in de ambulance mogen niet in dezelfde ruimte als materialen uit het DOC schoongemaakt worden. Dit omdat hierdoor besmettingen het DOC binnengehaald kunnen worden.

Technisch programma

In deze schoonmaakruimte moet voldoende ruimte zijn om ook grote materialen zoals benches en vangkooien schoon te maken. Het aanrecht en de bijbehorende gootsteen moet groot genoeg zijn om deze materialen op te plaatsen om te reinigen en desinfecteren. De ruimte van het blad waar de materialen komen te staan moet tenminste 1,20 m breed zijn. Voor vangkooien die zwaar zijn, is het wenselijk om een lagere tafel van RVS te hebben zodat deze niet zo hoog opgetild hoeven worden.

Figuur 10 Voorbeeld van een spoelgelegenheid (bron: Stichting Zwerfkatten Rijnmond)

Er moet een voorspoeldouche zijn bij de gootsteen zodat naast de mogelijkheid om emmer met water te vullen, ook grote materialen schoongespoeld kunnen worden. De wasgelegenheid moet volledig van RVS zijn omdat dit bestand is tegen veel water en chemische middelen. Keukens van bijvoorbeeld MDF zwellen in korte tijd op door de hoeveelheid water die gebruikt wordt.

Figuur 12 Voorbeeld van een voorspoeldouche

Figuur 11 Voorbeeld van een spoeltafel voor grote materialen

In deze natte ruimte kunnen ook de wasmachine en droger komen staan. Deze staan bij voorkeur verhoogd omdat dit een prettigere werkhogte is. Onder de machines kan dan opslag zijn van wasmiddelen. Er moet mogelijk een krachtaansluiting komen voor de wasmachine omdat er een professionele machine gebruikt zal worden. Ook moet er een afvoer komen voor wasmachine en droger.

Omdat er veel met water gewerkt wordt moet er ook een afvoerputje aanwezig zijn met voldoende capaciteit om al het schoonmaak water af te voeren. De muren moeten glad zijn en van een niet poreus materiaal. Er wordt veel met water gewerkt, dus tegels, glad beton of kunststof wanden hebben de voorkeur.

Samenvatting

- Het spoelmeubel moet van RVS zijn en tenminste een werkblad hebben van 1,20 m breed;
-
- De gootsteen/wasbak moet ook voldoende groot en diep zijn om transportmanden en -bakken in te kunnen reinigen;
- Er moet een lagere tafel van RVS zijn voor grote vangkooien op te plaatsen;
- Voor wasmachines en droger moeten afvoeren komen en krachtstroom;
- De wanden, vloer en plafond moeten voldoen aan de voorschriften zoals benoemd in Hoofdstuk 4;
- De ruimte moet voldoende groot zijn voor wasmachine/droger en schoonmaak ook van grote materialen. Geschatte benodigde ruimte is 400 cm diep x 400 cm breed, 16 m².

5.8 Omkleedruimte en toiletruimten

Omdat het ambulancepersoneel regelmatig met zieke dieren in aanraking komt of in situatie belandt waarin ze vies worden zoals het redden van een dier uit een sloot, is het noodzakelijk om een kleedruimte te hebben met een douchegelegenheid. Dit stelt ze in de mogelijkheid om zich om te kleden en te douchen voordat ze verder gaan met hun shift of voordat ze naar huis gaan zodat ze hun eigen huisdieren niet besmetten.

Het is gewenst om voor de kleedkamers een ruimte te hebben waar de bedrijfskleding opgeslagen ligt en waar lockers staan om persoonlijke spullen en kleren op te kunnen slaan tijdens een dienst. Hier

moet ook ruimte te zijn voor wasmanden zodat bedrijfskleding verzameld kan worden en op de locatie zelf gewassen kan worden om versleep van ziektekiemen naar huis te voorkomen/beperken.

Technisch programma

Er zijn 2 kleedkamers nodig, 1 voor heren en 1 voor dames. Beide moeten afsluitbaar zijn en voorzien zijn van een wastafel en douchegelegenheid. De vloeren, wanden en het plafond moeten voldoen aan de voorwaarden genoemd in Hoofdstuk 4. De ventilatie moet voldoende zijn om de vochtige lucht af te voeren.

Naast de kleedruimtes moeten er ook ten minste 2 toiletten aanwezig zijn, waarvan 1 een mindervalide toilet (MIVA).

Samenvatting

- Er moeten 2 kleedruimtes met een wastafel en douchemogelijkheid;
- Er moet ventilatie zijn in de doucheruimte zodat de vochtige lucht weg kan;
- Er moet een voorruimte zijn voor de kleedkamers waar bedrijfskleding opgeslagen kan worden en waar lockers staan voor het opslaan van waardevolle spullen van medewerkers tijdens hun dienst;
- De wanden, vloer en plafond moeten voldoen aan de voorschriften zoals benoemd in Hoofdstuk 4;
- Geschatte benodigde ruimte is 2x 300 cm diep x 200 cm breed, voor douche, wastafel en omkleedruimte, 1x 400 cm diep en 500 cm breed voor ruimte met lockers en wasmachine/droger en opslag kleding, samen 32 m²;
- Er moeten ten minste 2 toiletten aanwezig zijn, waarvan 1 voor minder valide.

5.9 Kortdurende opvang klein wild/vogels

Momenteel rijdt de dierenambulance direct na het ophalen van een dier uit het wild (konijn, vogel, eekhoorn, egel, etc.) naar een gespecialiseerde opvang. In het hoogseizoen is een ambulance de hele dag in de weer met het halen en brengen van deze dieren. Het is efficiënter om dieren kortstondig op te vangen in het DOC alvorens ze naar een gespecialiseerde opvang gaan. Ook voor de dieren die in de avond of nacht binnenkomen is deze ruimte nodig.

Technisch programma

De ruimte moet plaats bieden aan verschillende diersoorten. De voorkeur gaat uit naar 2 aparte ruimtes om roof- en prooidieren te kunnen scheiden. Naast kleinere kooien voor een mus of een eekhoorn zijn er ook hokken nodig voor zwanen en uilen/roofvogels. Dit kunnen allemaal losse kooien zijn, dus in de bouw hoeft daar geen rekening mee gehouden te worden. De ruimte(s) moeten een natte cel hebben om materialen schoon te maken en om voer en medicijnen te bereiden.

De ruimte moet gelegen zijn in de buurt van de ambulance en op zo'n rustige mogelijke plek omdat het om wilde dieren gaat die erg gestrest raken van het contact met mensen.

De vloer en wanden van de ruimte moeten goed te reinigen en desinfecteren zijn, waterbestendig zijn, glad en niet van een poreus materiaal (zie Hoofdstuk 4). Via deze ruimte komen potentieel zieke dieren binnen in het bedrijf dus alles moet goed te reinigen en te desinfecteren zijn. In de vloer moet een afvoerputje zitten om water welke gebruikt is voor de reiniging en desinfectie af te voeren. Ook de ventilatie moet voldoende zijn omdat vogels veel stof produceren en ze vaak gevaarlijke zoönoses bij zich kunnen hebben. Vieze lucht moet dus afgevoerd worden zodoende dat mensen ze niet direct inademen.

De ruimtes moeten tenminste 350 cm breed zijn en 250 cm diep, zo is er ook ruimte voor een (opklap-) tafel om de dieren na te kijken.

Omdat ook vogels opgevangen worden in deze ruimtes is het noodzakelijk dat er geen laagfrequente lichtbronnen gebruikt worden voor de verlichting dit omdat deze een discolicht effect hebben op vogels.

Samenvatting

- De voorkeur gaat uit naar 2 aparte ruimtes om roof- en prooidieren te kunnen scheiden;
- De ruimte(s) moeten een natte cel hebben om materialen schoon te maken en om voer en medicijnen te bereiden;
- De ruimte is in de buurt van de ambulance en op zo'n rustige mogelijke plek;
- De vloer en wanden van de ruimte moeten goed te reinigen en desinfecteren zijn, waterbestendig zijn, glad en niet van een poreus materiaal (zie Hoofdstuk 4).
- Ventilatie moet voldoende zijn vanwege risico voor de volksgezondheid;
- De ruimtes moeten tenminste 350 cm breed zijn en 250 cm diep;
- (Opklap-)tafel om de dieren na te kijken;
- Geen laagfrequente lichtbronnen gebruiken.

Hoofdstuk 6 Opvang

6.1 Capaciteit

In de bijlage is voorgerekend hoe de onderstaande capaciteit tot stand gekomen is. De capaciteit voor het pension is tot stand gekomen uit gesprekken met het beheer en de directeur en vanuit de huidige situatie.

	Hond	Kat	Overige dieren	Wild/vogels
Vooropvang	2	5	2	6
Isolatie	1	3	1	2
Ziekenboeg	1	3	1	-
Quarantaine	4	10	5	-
Plaatsing	20 fast track	75	20 konijn	-
	20 langzitter		5 knaagdier	
Pension	20 dagopvang	20		
	20 slapend pension			

Tabel 4 Benodigde capaciteit

6.2 Vooropvang

Dieren die door de dierenambulance of hulpdiensten zoals politie, binnengebracht worden, worden eerst in de vooropvang geplaatst. Voor deze ruimte gelden dezelfde regels en eisen als voor een quarantaine ruimte. In deze ruimte worden dieren individueel gehuisvest. Beroepskrachten kunnen hier de dieren eerst beoordelen op gedrag en gezondheidsstatus alvorens ze naar een quarantaine-, ziekenboeg- of isolatieruimte gebracht worden. Dit om te voorkomen dat de vrijwillige medewerkers van de ambulance een gezond ogend dier bij een dier zetten met een besmettelijke ziekte. Voor iedere diergroep is een aparte ruimte noodzakelijk. Dit om te voorkomen dat een prooidier naast een roofdier komt te zitten omdat dit enorm stressvol is. Dieren blijven hier in principe minder dan 24 uur omdat ze dan doorgeplaatst worden naar het juiste verblijf. De capaciteit voor deze ruimtes hoeft dus niet heel groot te zijn. In onderstaande tabel is een globaal overzicht weergegeven van de aantallen dieren die naar verwachting binnen gaan komen. Zoals te zien in de cijfers is 2021 een jaar met minder afstandsdieren en zwerfdieren. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat veel mensen een dier aangeschaft hebben in de Coronacrisis en mensen minder zijn gaan reizen waardoor ze geen afstand hebben gedaan van hun dier. De jaren 2019 en 2020 zijn dus representatiever dan 2021.

Diersoort	Jaar									Verwachte benodigde capaciteit op basis van dieren die gemiddeld per week binnenkomen
	2019			2020			2021			
	Ambu	Asiel	Totaal	Ambu	Asiel	Totaal	Ambu	Asiel	Totaal	
Hond	14	97	111	4	80	84	5	42	47	1-2 hond
Kat	75	195	270	67	127	194	44	94	138	4-5 katten
Kitten	30		30	20		20	29		29	1 kitten
Overige dieren met name knaagdieren en konijnen	15	31	46	28	24	52	35	30	65	1-2 Overige dieren

Tabel 5 Berekening vooropvang capaciteit

De vooropvang moet dus bestaan uit:

- Een ruimte waar 2 hondenverblijven zijn (oude situatie 3 hokken);
- Een ruimte waar 4 kattenverblijven zijn. Dit kunnen torens zijn of een vaste huisvesting;
- Een ruimte voor konijnen en knaagdieren. Dit kan een stelling zijn met verschillende soorten kooien of een toren met hokken geschikt voor verschillende soorten knaagdieren en konijnen. Er moeten 2 plekken zijn voor konijnen en 1 plek voor knaagdieren die voor verschillende diersoorten geschikt is.

Locatie

De vooropvang moet gelegen zijn op een plek in het gebouw welke goed bereikbaar is voor zowel ambulance-medewerkers als voor opvangmedewerkers en het moet op een logische locatie zijn ten opzichte van de quarantaine afdelingen. Ambulance medewerkers moeten de dieren gemakkelijk uit de ambulance kunnen halen en verplaatsen naar de verblijven. De kans op ontsnappen moet zo klein mogelijk zijn dus de afstand naar de verblijven kort. Daarnaast moeten de opvang medewerkers de dieren uit de vooropvang halen en ze naar hun correcte verblijf brengen. Omdat deze dieren mogelijk ziekteverwekkers bij zich kunnen hebben, is het niet wenselijk dat ze door "schone" ruimtes moeten.

6.3 Quarantaine/isolatie/ziekenboeg

Deze 3 ruimtes worden vaak op dezelfde manier ingericht/ontworpen. Iedere bedrijfsmatige opvang moet deze hebben vanuit de wetgever. Quarantaine en isolatie zijn hoog risico ruimtes, ziekenboeg heeft een lager risiconiveau. Echter in deze ruimtes hoort geen publiek te komen, dus worden ze vaak bij elkaar geplaatst.

Quarantaine

De wet schrijft voor dat alle dieren waarvan de vaccinatiestatus onbekend is, allereerst in quarantaine geplaatst moeten worden. Hier moeten ze verblijven tot tenminste 7 dagen na vaccinatie. Ieder dier moet binnen 5 werkdagen door een dierenarts onderzocht en gevaccineerd worden. Het is gangbaar

om een dier 14 dagen in quarantaine te laten verblijven omdat dit gelijk is aan de periode dat de eigenaar het dier op kan komen halen. Na 14 dagen vervalt het eigendom aan het DOC. Na 14 dagen kan een dier overgeplaatst worden naar de plaatsingsafdeling mits het dier gezond is. Dieren die in quarantaine zitten zijn niet ziek, maar kunnen wel ziektekiemen bij zich hebben en nog in de incubatietijd zitten. Deze ruimte is dus een hoog risico-ruimte en moet goed te reinigen en te desinfecteren zijn met gladde, waterbestendige oppervlakken, geen naden en kieren, een goede afvoer van schoonmaakwater.

Ziekenboeg

Dieren die niet besmettelijk ziek zijn, worden hier opgevangen. De tijd die dieren hier verblijven kan erg variëren van enkele dagen tot maanden bijvoorbeeld wanneer een gebroken poot moet genezen. Deze dieren moeten herstellen wat hen energie kost. Ze moeten dus een comfortabel verblijf hebben zodat ze al hun energie kunnen besteden aan genezen en niet aan het op peil houden van de lichaamstemperatuur.

Isolatie

Deze ruimte heeft het hoogste infectierisico van alle ruimtes. Dieren die hier zitten zijn besmettelijk ziek. Voor het betreden van deze ruimte moeten medewerkers beschermende kleding en schoeisel aantrekken en voordat ze de ruimte weer verlaten moeten deze kleding weer uit en moeten handen en schoeisel ontsmet kunnen worden. Het is dus wenselijk om een sluis te hebben waar men zich om kan kleden en waar alle materialen die in de ruimte nodig zijn opgeslagen kunnen worden. Het is wenselijk dat de voorraad van buitenaf aangevuld kan worden zodat de ruimte niet betreden hoeft te worden.

Deze ruimte moet dus aan strenge hygiëne-eisen voldoen om versleep van ziektekiemen te voorkomen. Er mag geen verbinding zijn tussen deze ruimtes door kieren of via het ventilatiesysteem. Alles moet goed te reinigen en waterbestendig zijn.

Locatie

Dieren gaan vanuit de vooropvang naar de quarantaine. Publiek mag in principe deze ruimtes niet betreden omdat hier dieren zitten die niet plaatsbaar zijn en mogelijk ziek zijn. Deze ruimte kan dus verder verwijderd zitten van de balie dan bijvoorbeeld een plaatsingsruimte. Omdat dieren die in quarantaine verblijven vaker naar de dierenarts moeten dan dieren in de plaatsing, is het wenselijk dat deze ruimtes vlak bij de dierenkliniek liggen.

6.4 Plaatsing

In deze afdeling wordt (onder voorwaarden) het publiek toegelaten om hun nieuwe huisdier uit te zoeken. Dit altijd onder begeleiding van een (vrijwillige) medewerker van het DOC. In deze afdeling bevinden zich in beginsel alleen gezonde dieren. Deze afdeling heeft een laag infectierisico mits hygiëne goed gewaarborgd wordt. Bezoekers die niet bekend zijn met hygiëne voorschriften moeten goed geïnstrueerd worden om versleep van ziektekiemen tussen dieren te voorkomen.

Locatie

Omdat publiek in deze ruimtes mag komen, moeten de plaatsingsruimtes op een makkelijk bereikbare plek liggen ten opzichte van de entree/balieruimte.

6.5 Natte ruimte

Alle afdelingen moeten een eigen natte ruimte hebben zodat alle materialen die gebruikt zijn, hier schoongemaakt en opgeslagen kunnen worden. De natte ruimte moet beschikken over een rvs-aanrechtblad met een gootsteen. Daarnaast moet hier een opslagmogelijkheid aanwezig zijn voor schoonmaakmiddelen en -materialen en een kleine voorraad voeding en dekens/mandjes. De opslagruimte is bij voorkeur ook van RVS zodat deze goed gereinigd en gedesinfecteerd kan worden.

Hoofdstuk 7 Eisen huisvesting hond

7.1 Vooropvang

De vooropvang voor de honden moet bestaan uit 2 hondenverblijven. Honden moeten individueel gehuisvest worden.

Het verblijf moet uit 2 compartimenten bestaan, bij voorkeur 1 buiten (overdekt) en 1 binnen. Zodoende kunnen ook agressieve of bange honden veilig gehanteerd worden door de verzorgers. Tussen de compartimenten moet een deur zitten en in de tussenmuur een schuif die zowel van binnen als van buiten te openen en sluiten is. De schuif moet voldoende groot zijn om ook grote honden doorgang te bieden en bij voorkeur zijn ze ook op meerdere standen te openen zodat het verblijf in de winter minder afkoelt. Richtlijn voor de opening van het luik is b x h: 0,6 x 1,10 m. De schuif en de bevestiging ervan moet stevig, zwaar en robuust zijn daar grote honden ze anders makkelijk kapot kunnen krijgen. Er mogen geen uitsteeksels of randen zijn waar een hond zich aan kan verwonden.

De vloer en wanden moeten goed te reinigen en desinfecteren en waterbestendig zijn, glad en niet van een poreus materiaal. De muren moeten geluïdsolerend zijn zonder kieren die ziektekiemen of geluid door laten. De voorkant van het binnencompartiment heeft een glazen wand met glazen deur om zo de prikkels te beperken voor de hond. Door de werkwijze om honden nooit vanuit het binnenhok te benaderen, wordt een veilige ruimte voor de hond gecreëerd en kan de hond toch geobserveerd worden. In de glazen wand of deur moeten op ongeveer 40 cm hoogte vanaf de vloer, 2-3 ronde gaten zitten met een diameter van 3-4 cm zodat de hond wel contact kan maken met een verzorger door middel van geuren. De voorzijde van het buitenhok mag bestaan uit traliewerk met een spijlfstand van maximaal 5 cm. In de voorzijde van het buitenhok moet een mogelijkheid zijn om voer- en drinkbakken te bevestigen bij voorkeur zodat deze vanuit buiten gevuld kunnen worden.

De deuren naar het verblijf moeten naar de binnenzijde van het verblijf openen. De wanden moeten zowel in het binnen- als in het buiten verblijf tot aan het plafond doorlopen zodat honden er niet overheen kunnen springen.

Afmetingen van een verblijf:

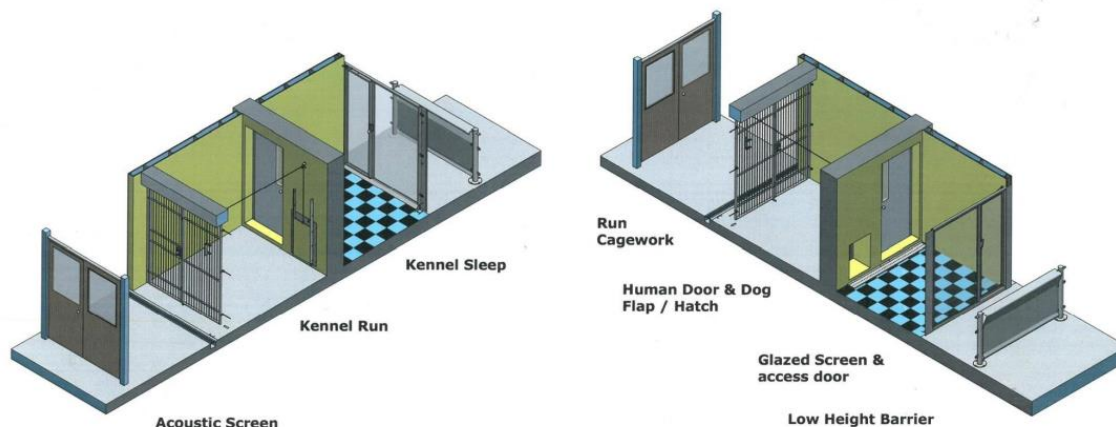
- Afmeting standaard verblijf (totaal vloeroppervlak is 4,8 m²):
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 120 cm breed.
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 120 cm breed.

In de vloer moet een afvoerputje of -goot zitten om water welke gebruikt is voor de reiniging en desinfectie af te voeren. Het putje/goot bevindt zich niet in het verblijf zelf maar aan de voorzijde van het hok, zowel voor het binnencompartiment als het buitencompartiment. De goot mag niet te breed of te diep zijn, di omdat mens en hond er veilig over moeten kunnen stappen. De capaciteit moet voldoende groot zijn om vuil water vlot af te voeren.

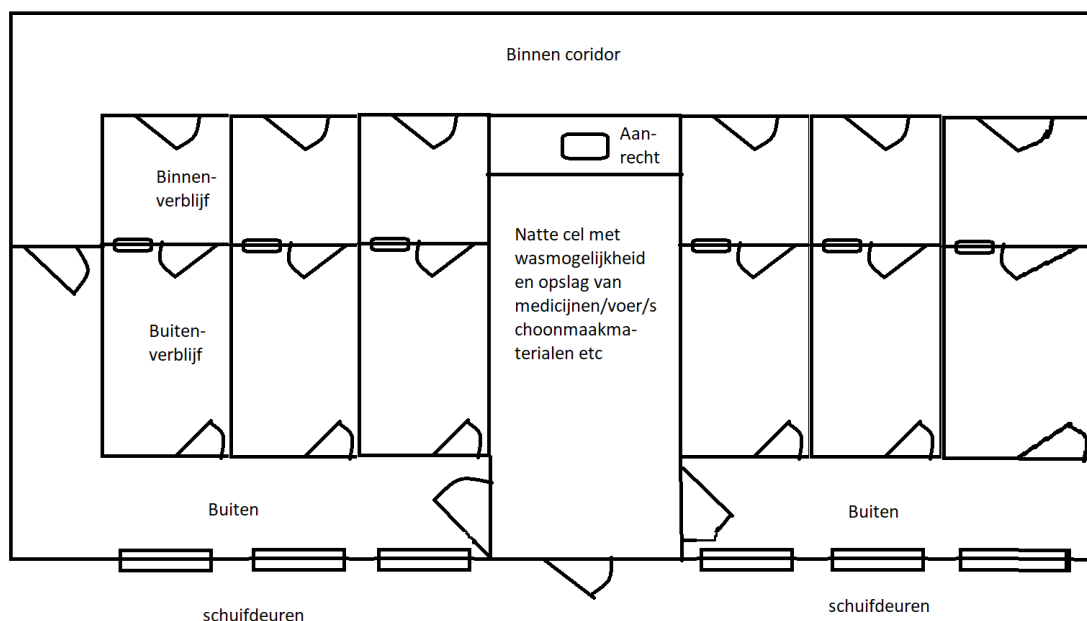
7.2 Quarantaine/ ziekenboeg/ isolatie Hond

De quarantaine- en isolatieverblijven zijn beide hoog risicoafdelingen (besmettingen). Voor de ziekenboeg geldt dit niet per definitie maar om zo flexibel mogelijk te zijn in de capaciteit is het wenselijk om deze verblijven aan dezelfde eisen en inrichting te laten voldoen en zo flexibel in te zetten. Uit de capaciteitsberekening komt dat er 4 quarantaine-, 1 ziekenboeg- en 1 isolatie verblijven noodzakelijk zijn. Om deze hokken optimaal in te kunnen zetten, worden ze per afdeling van 2 of 3 verblijven gebouwd. Iedere afdeling bestaat dan uit een sluis aan binnen- en buitenzijde en 2-3 hokken, welke bestaan uit een binnen- en buitencompartiment. Het buitencompartiment is overdekt en voorzien van een akoestisch scherm/zichtbeperking. Deze afdeling heeft een eigen natte ruimte met

opslag voor voer en schoonmaak materialen en toilet om ontlasting weg te gooien. Honden moeten individueel gehuisvest worden. In Figuur 13 Schematische weergave hondenkennel Dogs Trust (<http://www.dogstrustinternational.com/media/1912/pete-croft-shelter-construction.pdf>) Figuur 13 en **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is weergegeven hoe deze afdeling in elkaar kan zitten.

Figuur 13 Schematische weergave hondenkennel Dogs Trust (<http://www.dogstrustinternational.com/media/1912/pete-croft-shelter-construction.pdf>)

Figuur 14 Mogelijke indeling voor honden quarantaine/ziekenboeg/isolatie

Het verblijf moet uit 2 compartimenten bestaan, bij voorkeur 1 buiten en 1 binnen. Zodoende kunnen ook agressieve of bange honden veilig gehanteerd worden door de verzorgers. Tussen de compartimenten moet een deur zitten en in de tussenmuur een schuif die zowel van binnen als van buiten te openen en sluiten is. De schuif moet voldoende groot zijn om ook grote honden doorgang te bieden en bij voorkeur zijn ze ook op meerdere standen te openen zodat het verblijf in de winter minder afkoelt. Richtlijn voor de opening van het luik is b x h: 0,6 x 1,10m. De schuif en de bevestiging

ervan moet stevig, zwaar en robuust zijn daar grote honden ze anders makkelijk kapot kunnen krijgen. Er mogen geen uitsteeksels of randen zijn in het hok waar een hond zich aan kan verwonden.

De vloer en wanden moeten goed te reinigen en desinfecteren en waterbestendig zijn, glad en niet van een poreus materiaal. Via deze ruimte komen potentieel zieke dieren binnen in het bedrijf. De muren moeten geluidsisolerend zijn zonder kieren die ziektekiemen of geluid door laten. De voorkant van het binnencompartiment heeft een glazen wand met glazen deur om zo de prikkels te beperken voor de hond. Door de werkwijze om honden nooit vanuit het binnenhok te benaderen, wordt een veilige ruimte voor de hond gecreëerd en kan de hond toch geobserveerd worden. In de glazen wand of deur moeten op ongeveer 40 cm hoogte vanaf de vloer, 2-3 ronde gaten zitten met een diameter van 3-4 cm zodat de hond wel contact kan maken met een verzorger door middel van geuren. De voorzijde van het buitenhok mag bestaan uit traliewerk met een spijlafstand van maximaal 5 cm. De deuren naar het verblijf moeten naar de binnenzijde van het verblijf openen. De wanden moeten zowel in het binnen- als in het buiten verblijf tot aan het plafond doorlopen zodat honden er niet overheen kunnen springen.

Afmetingen van een verblijf:

- Afmeting standaard verblijf (totaal vloeroppervlak is 4,8 m²):
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 120 cm breed.
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 120 cm breed.

- Afmeting groot verblijf (totaal vloeroppervlak is 7,2 m²):
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 180 cm breed.
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 180 cm breed.

Van de 6 hokken in de quarantaine/isolatie/ziekenboeg afdeling zou er 1 de grotere variant moeten zijn en de andere 5 de standaardafmeting.

In de vloer moet een afvoerputje of -goot zitten om water welke gebruikt is voor de reiniging en desinfectie af te voeren. Het putje/goot bevindt zich niet in het verblijf zelf maar aan de voorzijde van het hok, zowel voor het binnencompartiment als het buitencompartiment. De goot mag niet te breed of te diep zijn, dit omdat mens en hond er veilig over moeten kunnen stappen. De capaciteit moet voldoende groot zijn om vuil water vlot af te voeren. Er moeten voldoende watertappunten zijn, die ook in de winter te gebruiken zijn, om alle hokken schoon te kunnen maken en de honden water te kunnen geven.

7.3 Plaatsing hond

Voor de plaatsingsverblijven gelden dezelfde eisen als voor de verblijven in de quarantaine/ziekenboeg/isolatie. Deze honden hebben echter een lager besmettingsrisico, dus de afdelingen kunnen bestaan uit 4-6 verblijven, mits de honden wel rechtstreeks naar buiten kunnen en niet langs andere honden hoeven te lopen. Door de verblijven gelijk te maken, blijft de organisatie flexibel in het gebruik en toepassing van de hokken en zijn de bouwkosten lager door de uniformiteit. De verdeling tussen standaardformaat verblijf en groot formaat verblijf moet 50%-50% zijn.

Tussen de verblijven moeten schuifwanden aanwezig zijn of luiken zodat verblijven gekoppeld kunnen worden als er honden binnenkomen die samen moeten blijven. Deze luiken/schuiven zijn bij voorkeur van buitenaf bedienbaar.

De plaatsingsafdeling heeft een eigen opslag (schoonmaakmateriaal, voer, medicijnen, schoonmaakmiddelen etc.) en een natte cel voor het bereiden van voer en medicatie, een toilet voor weggooien van ontlasting en faciliteiten voor het schoonmaken van materialen.

Er moeten 20 kennels komen voor de zogenaamde fast track honden, dit zijn honden die binnen 12 weken naar verwachting geplaatst worden en geen complexe gedragsproblematiek hebben.

7.4 Afdeling langzitters

Een langzitter is gedefinieerd als een dier die meer dan 12 weken (84 dagen) in het DOC verblijft. Omdat er relatief veel honden met gedragsproblematiek opgenomen worden, deze doorgaans lang in het DOC verblijven en een professionele aanpak vereisen, is het wenselijk om voor deze honden een aparte afdeling te bouwen met groot formaat verblijven. Op deze manier kan er ook in het verblijf meer verrijking aangeboden worden. Door deze dieren in een aparte afdeling onder te brengen, die bij voorkeur op een rustige locatie gelegen is, krijgen de honden minder prikkels, ondervinden ze minder stress en zijn ze daardoor beter te trainen en dus beter herplaatsbaar.

Deze afdeling mag alleen betreden worden door beroepskrachten en moet niet verbonden zijn met andere afdelingen. Alle faciliteiten zoals een werkplek, wasmachine/droger, natte cel en opslag moet hier aanwezig zijn. Bij voorkeur beschikt dit gebouw ook over meerdere speelweides waar de honden zonder gehanteerd te moeten worden opgezet en afgehaald kunnen worden. De gewenste capaciteit is 20 kennels.

Afmeting groot formaat verblijf:

- Binnenverblijf is 180 cm diep x 180 cm breed.
- Buitenverblijf is 220 cm diep x 180 cm breed.

Om de afdelingen zo rustig mogelijk te houden mogen er maximaal 4 honden per afdeling gehuisvest worden. Dit betekent dat er 5 afdelingen nodig zijn.

7.5 Pension hond

Dagopvang

Honden die komen voor de dagopvang verblijven meestal in vaste groepen. Het is daarom gewenst dat er meerdere grote verblijven zijn waar voldoende ruimte is voor 4 honden. Naast de groepsruimtes zijn er ook enkele individuele verblijven gewenst voor honden die nog niet in een groep geïntroduceerd zijn of niet bij andere honden kunnen.

De voorgestelde capaciteit is 4 groepsverblijven en 4 individuele kennels. Dit kan verdeeld worden over 2 afdelingen.

De honden worden veelal in de ochtend gebracht door de eigenaar en in de avond opgepikt. Om ook dit zo makkelijk mogelijk te maken in de exploitatie is het wenselijk dat de eigenaar zelf de hond in een verblijf kan plaatsen door toegang met een code of een elektronisch toegangsbewijs. Hier dient rekening mee gehouden te worden met de locatie van de dagopvang en het sluitplan.

Groepskennel

De groepsverblijven hebben bij voorkeur 2 uitgangen naar buiten (luiken) zodat honden ook elkaar uit de weg kunnen. Het buitenverblijf is groter dan voor de asielhonden zodat er minder noodzaak is om de honden extra verrijking aan te bieden in de vorm van een speelweide of wandeling. Dit helpt ook om de werkdruk voor de medewerkers te verlagen omdat ze zo minder zorg hoeven te bieden.

De afmeting van de groepskennel (bron Dierbaar keurmerk, bonus) geschikt voor 4 honden met een schofthoogte van 50 cm moet 10 m² bedragen in totaal. Dit betekent dat bijvoorbeeld het binnenverblijf 250 cm breed en 180 cm diep kan zijn en het buitenverblijf 250 cm breed en 220 cm diep.

Individueel verblijf

Omdat niet alle honden in een groep kunnen is het ook nodig om verblijven te bouwen waar 1 hond in kan verblijven. Om deze aan te laten sluiten bij de groepsverblijven komt dit neer op een binnenverblijf van 180 cm diep x 120 cm breed en een buitenverblijf van 120 cm breed x 220 cm diep (Totaal 4,8 m² vloeroppervlak).

Slapend pension

Honden die voor tenminste 1 overnachting opgevangen worden in het pension, zitten meestal niet in een roedel maar worden individueel opgevangen. Door hier standaardformaat kennels te bouwen met schuiven is er de mogelijkheid om honden samen op te vangen maar bijvoorbeeld met eten of slapen wel te scheiden. Door het werken met koppelbare verblijven, is er flexibiliteit in de bedrijfsvoering mogelijk.

- Afmeting standaard verblijf:
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 120 cm breed.
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 120 cm breed.

Momenteel zijn er 17 kennels waarvan 3 dubbele in gebruik voor het pension. De wens is om een vergelijkbare capaciteit te behouden dus er moeten in de nieuwe situatie 20 kennels komen.

7.6 Samenvatting

- Vooropvang:
 - o Locatie logisch ten opzichte van quarantaine, ziekenboeg en isolatie;
 - o Locatie goed bereikbaar voor ambulance en opvang;
 - o Er moet een natte cel aanwezig zijn voor opslag en schoonmaak;
- De vloeren van de hondenverblijven en aanliggende ruimtes moeten aan de kenmerken voldoen die genoemd zijn in paragraaf 4.1:
- De wanden moeten voldoen aan de voorschriften in paragraaf 4.2;
- Moeten een afvoer put of -goot hebben voor het hok. Deze moet voldoende capaciteit hebben om vuil water af te voeren maar niet te diep of breed zijn vanwege de veiligheid van mens en dier. Zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van de verblijven moet een goot/put zijn;
- Schuif tussen binnen- en buitencompartiment is b x h: 0,6 x 1,10m. De schuif en de bevestiging is van stevig materiaal en kan zowel vanaf de binnenzijde en de buitenzijde bediend worden;
- Wand en deuren moeten tot aan het plafond en geluidsisolerend zijn, zonder kier;
- Voorzijde van het binnencompartiment moet van glas zijn met een glazen deur;
- In de glazen wand moeten 2-3 reukgaatjes zitten op ongeveer 40 cm hoogte en met een diameter van 3-4 cm;
- Voorzijde van het buitenhok mag een traliewerk zijn met spijlafstand van maximaal 5 cm. De ruimte onder het traliewerk moet maximaal 5 cm zijn;
- Aan de buitenzijde van het verblijf moet de mogelijkheid zijn om voer-/drinkbakken te bevestigen of te vullen zonder bij de hond in het hok te hoeven, bijvoorbeeld met een draaischijf waar de bakken in kunnen;
- De deuren naar het verblijf moeten naar de binnenzijde van het verblijf openen.
- Afmeting standaard verblijf:
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 120 cm breed.
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 120 cm breed.
- Afmeting groot verblijf:
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 180 cm breed.
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 180 cm breed.

- Afmeting groepsverblijf (4 honden):
 - o Binnenverblijf is 180 cm diep x 250 cm breed
 - o Buitenverblijf is 220 cm diep x 250 cm breed.
- Capaciteit:
 - o Vooropvang (1 afdeling): 2 standaard kennels;
 - o Quarantaine/isolatie/ziekenboeg: 5 standaard kennels;
(2 afdelingen) 1 groot formaat kennel;
 - o Plaatsing (5 afdelingen) 10 standaard kennels;
10 groot formaat kennels;
 - o Verblijf langzitters (5 afdelingen): 20 groot formaat kennels;
 - o Dagopvang (2 afdelingen): 4 groepsverblijven;
4 individuele, standaard kennels;
 - o Slapend pension (4 afdelingen): 20 standaard kennels;
- Tussen verblijven in de plaatsing en in pension afdelingen moeten schuifwanden of luiken komen om zo verblijven te kunnen koppelen en ze flexibeler in te kunnen zetten wanneer honden samen opgevangen moeten worden.

Hoofdstuk 8 Eisen huisvesting kat

8.1 Vooropvang

De ruimte moet plaats bieden aan 4 katten. Twee mogelijkheden van opvang zijn: vaste verblijven of losse torens. Voor de vooropvang waar de katten maar kort verblijven zijn losse torens uitermate geschikt mits ze bestaan uit 2 compartimenten en een schuilmogelijkheid hebben.

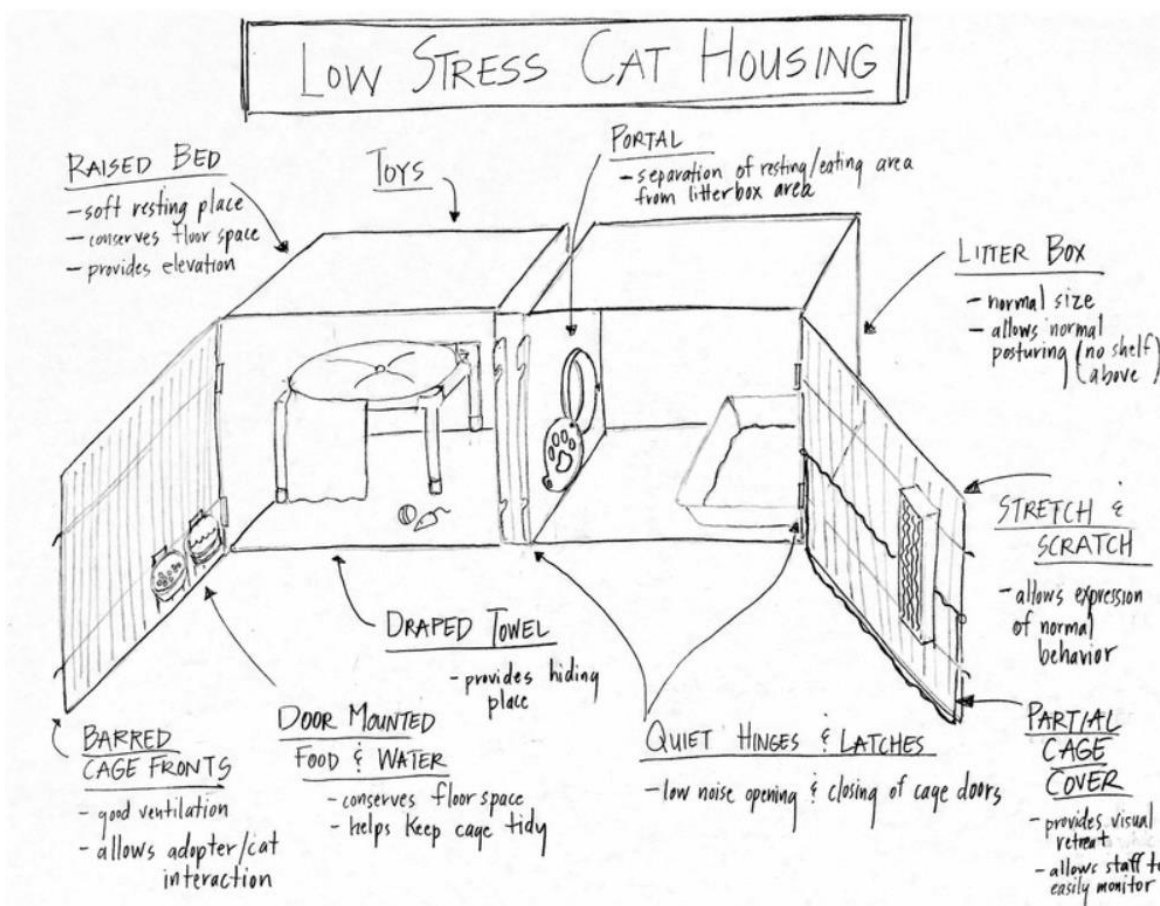
De compartimenten moeten gescheiden kunnen worden door een uitneembare schuif of afsluitbaar luik. Mocht de kat moeilijk te hanteren zijn, is het mogelijk deze over te laten lopen van het ene compartiment naar een transportmand. Doordat de hokken uit 2 compartimenten bestaan kan er afstand tussen voer-/drinkmogelijkheid en de kattenbak gecreëerd worden. Een kat eet niet graag dichtbij de plek waar hij zich ontlast. Ook is het schoonmaken van het hok gemakkelijker en minder stressvol voor de kat omdat hij de mogelijkheid heeft zich te verschuilen aan de andere zijde. De wanden van het hok moeten glad, goed schoon te maken en te desinfecteren zijn. Bij voorkeur zit het frame van het hok aan de buitenzijde, zodat er geen kitnaden en extra randen zijn waar vuil kan ophopen. De aanbevolen afmeting (UC Davis Koret Shelter Medicine Program) is een verblijf van 150 cm breed, 70 cm diep en 70 cm hoog. Idealiter is het onderste verblijf minimaal 30 cm vanaf de grond zodat een kat niet alleen maar voeten ziet, wat enorm stressvol is. Daarnaast is het ook prettiger met het schoonmaken omdat de medewerkers dan niet op de grond hoeven te gaan zitten of ver moeten bukken. In plaats van 3 hoog zoals op de afbeelding hieronder, worden de verblijven dan 2 kennels hoog.

Figuur 15 Kattenverblijf driehoog, bestaande uit 2 compartimenten (rechts voor de kattenbak) met uitneembare schuif. Het frame zit aan de buitenzijde en alles is van aluminium en volkern materiaal gemaakt. Links in het verblijf staan uitneembare schuiftafels (Otten Petcages)

Figuur 16 Voorbeeld van een verblijf van UC Davis. Ideaal is dit ontwerp met daaronder een kast voor opslag en dan kan de kat wat hoger van de vloer af zitten.

Figuur 17 Schematische weergave van verblijf welke zorgt voor weinig stress (UC Davis)

De vloer en wanden van de ruimte moeten goed te reinigen en desinfecteren zijn, waterbestendig zijn, glad en niet van een poreus materiaal (zie Hoofdstuk 4). Via deze ruimte komen potentieel zieke dieren binnen in het bedrijf dus alles moet goed te reinigen en te desinfecteren zijn. In de vloer moet een afvoerputje zitten om water welke gebruikt is voor de reiniging en desinfectie af te voeren.

In de vooropvangruimte komen 2 kooien te staan van beide 150 cm breed. De ruimte moet dus tenminste 350 cm breed zijn en 250 cm diep, zo is er ook ruimte voor een (opklap-)tafel om de dieren na te kijken.

8.2 Quarantaine, ziekenboeg en isolatie kat

Voor de huisvesting van katten in quarantaine, ziekenboeg en isolatie zijn er wederom 2 mogelijkheden. Hier kan gebruik gemaakt worden van vaste verblijven of voor losse torens. De voorkeur gaat uit naar vaste verblijven voor deze afdelingen. Tussen verblijven voor quarantaine en ziekenboeg en die voor isolatie zit een groot verschil, namelijk de verblijven voor isolatie mogen geen buitenverblijf hebben. De luchtstroom is dan niet goed te controleren en infecties kunnen daardoor te makkelijk verspreiden.

Isolatie

Katten verblijven hier vaak wat langere tijd, dus het is wenselijk dat de ruimtes groter zijn dan die van de binnenruimtes van quarantaine en ziekenboeg. Dit is eenvoudig te bereiken door de ruimte onder het verblijf waar “normaal” de opslag voor materialen van de kat zich bevindt, bij het hok te betrekken. Er kunnen dan op verschillende hoogtes plankjes aangebracht worden en de kattenbak kan apart zijn van de voerplek. De deur voor de opslag moet dan ook van glas voorzien worden aan de voorzijde, zie de afbeelding hieronder.

Zoals hierboven al genoemd moet deze ruimte een aparte sluis waar men zich kan opkleden en die bij voorkeur van buitenaf bevoorrad kan worden zodat men niet onnodig de ruimte moet betreden. Het is erg prettig als de dieren vanuit de gang geobserveerd kunnen worden. Dit voorkomt ook weer dat de besmette ruimte onnodig betreden hoeft te worden.

Figuur 18 2 Binnenverblijven boven elkaar. Door deze verticaal te verbinden heeft een kat meer ruimte (Cats Protection)

Capaciteit

Berekend is dat 3 isolatieverblijven voldoende is. Opmerking is hierbij dat vanuit het oogpunt van stress verlaging het beter is om dieren niet te snel te verplaatsen, dus niet bij de eerste nies meteen naar de isolatie, immers de ruimtes zijn goed van elkaar gescheiden dus dieren hebben geen direct contact.

Quarantaine en ziekenboeg

Het ontwerp hiervan is gebaseerd op de verblijven zoals deze door de Cats Protection gebouwd worden. Ze bestaan uit 2 compartimenten, 1 kleiner verblijf binnen en 1 groot verblijf buiten. Het binnenverblijf is 84 cm diep, 86 cm hoog en 85 cm breed. Het buitenverblijf is 190 cm diep, 213 cm hoog en 100 cm breed en overdekt.

Figuur 19 Binnenverblijf Cats Protection in Haywards Heath. Onderzijde is afgeschermd voor extra schuilmogelijkheid naast het fortress. Klimaat kan goed gereguleerd worden in dit verblijf. Er is een kattenluik tussen binnen- en buitenverblijf zodat de kat altijd kan kiezen waar hij verblijft.

Binnenverblijf

De binnenverblijven bevinden zich op ongeveer 80 cm vanaf de grond. Onder de verblijven is een opslagmogelijkheid gemaakt voor de materialen die bij de kat in het verblijf horen. Boven de verblijven zit de techniek ondergebracht. De binnenverblijven kunnen zowel gekoeld als verwarmd worden om zo altijd optimale omstandigheden te creëren voor het dier. Het is de bedoeling dat de kat in het binnenverblijf slaapt en eet en drinkt en buiten staat de kattenbak om dit zo goed mogelijk te scheiden. Op de deur zit een bakslot waar alleen het personeel de sleutel van heeft. Op deze manier kunnen mensen die de kat niet hoeven te hanteren wel contact maken door het raam maar niet het dier aanraken. Omdat het verblijf verhoogd is, kan men makkelijk de kat socialiseren en het verblijf schoonmaken. De bak bestaat uit 1 deel en is prefab gegoten in de juiste afmeting. Dit zorgt dat er geen kieren en naden zijn. De kozijnen zijn van RVS. In het binnenverblijf is er ook de mogelijkheid om een schuildoos te plaatsen en er is een afsluitbaar luikje tussen het binnen- en buitenverblijf. Dit alles zorgt dat een kat altijd kan kiezen waar hij verblijft wat stress verlagend werkt en dus de kans op ziektes verlaagd. Bij de Cats Protection zien ze met deze huisvesting praktisch geen niesziekte meer.

Buitenverblijf

De buitenverblijven zijn voldoende hoog om in te staan zodat de schoonmaak door iedereen goed gedaan kan worden. Ook kan eventueel de bemiddeling vanuit het buitenverblijf gedaan worden. Aan de buitenzijde staat de kattenbak en is er ruimte voor speelgoed en een krabpaal/plank. Het verblijf moet overdekt zijn en aan de voorzijde moet een sluis zijn zodat de katten, als ze ontsnappen, niet meteen op het buitenterrein staan. In deze sluis kunnen ook alle materialen voor de schoonmaak en het kattengrit opgeslagen worden. Er moet ook een watertappunt zijn voor de grote schoonmaak.

Figuur 20 Sluis aan de voorzijde van de buitenverblijven (Cats Protection). Op iedere deur hangt een eigen poepschepje en informatie over de kat.

Figuur 21 Buitenverblijf klaar voor gebruik. Via de plank kan een kat naar beneden lopen. Er zijn ook plankjes aan de wand om op een hogere plek te liggen.

Kraamverblijf

Voor de opvang van moederpoes met kittens is een type hok als in de isolatie wenselijk maar dan wel met een buitenren. Door het nest in het onderste hok te leggen, kan mamapoes af en toe ontsnappen naar het bovenste hok. Hier hoeven de binnenverblijven niet verbonden te zijn maar kan er een luik gemaakt worden vanuit beide binnenhokken naar buiten toe, zie Figuur 22. Het uitgangspunt is om moederpoezen met kittens bij een gastgezin onder te brengen maar de praktijk leert dat dit niet altijd mogelijk is. Naast gebruik als kraamverblijf kan deze ruimte ook gebruikt worden als er 2 katten uit een huishouden afgestaan worden en bij elkaar moeten blijven.

Figuur 22 Buitenzijde kraamverblijf (Cats Protection, BSAVA Canine and Feline Shelter Medicine handbook)

Capaciteit

Voor de quarantaine en ziekenboeg is berekend dat respectievelijk 10 en 3 hokken voldoende is. Bij voorkeur huisvesten de afdelingen niet te veel katten zodat het all-in all-out systeem toegepast kan worden. We gaan daarom uit van 4 afdelingen met 4 hokken waarvan in elke afdeling 1 verblijf geschikt is als kraamverblijf of voor een duo katten. De capaciteit is wat ruimer dan berekend maar met de periode na Corona is het niet ondenkbaar dat dit nodig is.

8.3 Plaatsing kat

Voor maximale flexibiliteit in het gebruik en om zo efficiënt mogelijk te bouwen, zijn de plaatsingsafdelingen gelijk aan de quarantaine afdelingen. Het enige verschil is dat deze meer verblijven mag hebben, omdat het risiconiveau lager is. De verblijven bestaan dus ook uit een binnen- en buiten compartiment met gelijke afmetingen. Een mogelijkheid is om 5 afdelingen te maken met 16 hokken (2 rijen van 8 verblijven met de binnenverblijven tegenover elkaar). In elke afdeling moet er de mogelijkheid zijn om verblijven te koppelen door een schuifdeur of luikje tussen 2 verblijven aan te brengen. Zo kunnen grote nesten kittens of duo's katten ook met voldoende ruimte opgevangen worden.

Iedere afdeling moet een eigen mogelijkheid hebben voor opslag van voer en materialen (schoonmaak en verrijking), het schoonmaken van materialen en de bereiding van medicijnen. Aangezien dit een publieksruimte is, moet het vriendelijk en uitnodigend ogen.

8.4 Samenvatting

- De vloeren van de kattenruimtes moeten aan de kenmerken voldoen die genoemd zijn in paragraaf 4.1:
- De wanden moeten voldoen aan de voorschriften in paragraaf 4.2;
- In de ruimtes en gangen moeten afvoerputten of -goten aanwezig zijn. Deze moeten voldoende capaciteit hebben om vuil water af te voeren maar niet te diep of breed zijn vanwege de veiligheid van mens en dier. Zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van de verblijven moet een goot/put zijn;
- De afvoeren moeten passend zijn voor organische verontreiniging zoals haren, ontlasting, kattenbakvulling etc.
- De deuren van buitenhokken moeten naar de binnenzijde van het verblijf openen.
- Deuren die toegang bieden aan kattenruimtes hebben een raam of andere mogelijkheid om naar binnen te kijken zonder de ruimtes te betreden.
- Vooropvang:
 - o Verblijven moeten uit 2 compartimenten bestaan, die gescheiden kunnen worden door een uitneembare schuif;
 - o Er moet een schuilmogelijkheid aanwezig zijn;
 - o Wandens moeten glad zijn, het hok moet geen kitnaden en kieren bevatten;
 - o Afmetingen zijn 150 cm breed, 70 cm diep en 70 cm hoog, minimaal 30 cm vanaf de grond;
 - o Huisvesting kan bestaan uit losse torens van 2 verblijven hoog.
 - o Capaciteit vooropvang: 4 kattenverblijven;
 - o Er komen 2 kooien te staan van beide 150 cm breed. De ruimte moet dus tenminste 350 cm breed zijn en 250 cm diep zijn.
- Quarantaine, ziekenboeg, isolatie:
 - o Bij voorkeur vaste verblijven;
 - o Isolatieverblijven mogen geen buitenruimte hebben;

- Bestaan allen uit 2 compartimenten die gescheiden kunnen worden door een luik of schuif;
- Binnenzijde van de verblijven heeft een doorzichtige wand/deur (plexiglas, glas o.i.d.)
- Isolatie ruimte beschikt over een eigen sluis met daarin een kleine opslagmogelijkheid die van buitenaf aangevuld kan worden en men moet zich om kunnen kleden in de sluis in beschermende kleding.
 - Het is wenselijk dat dieren geobserveerd kunnen worden zonder de ruimte te moeten betreden, dit kan doormiddel van glas of met cameratoezicht.
 - Er mogen geen kieren en naden zijn, alles moet goed schoon te maken en te desinfecteren zijn. Deze ruimte heeft het hoogste risico!
 - De benodigde capaciteit is 3 isolatieverblijven.
- Quarantaine en ziekenboeg:
 - Ontwerp als Cats Protection, 2 compartimenten bestaande uit een kleiner binnendeel en een groter overdekt buitendeel.
 - Binnenverblijf is: 84 cm diep, 86 cm hoog en 85 cm breed.
60-80 cm vanaf de grond is het binnenhok geplaatst.
 - Buitenverblijf is: 190 cm diep, 213 cm hoog en 100 cm breed.
 - Tussen de verblijven is een afsluitbaar luik of schuif.
 - Er moeten 4 afdelingen met allen 4 verblijven gebouwd worden.
 - Aan de buitenzijde is een afgesloten ruimte zodat katten niet kunnen ontsnappen. In deze ruimte moet ook een wasgelegenheid zijn, goten voor de afvoer van water en een kleine opslagmogelijkheid voor materialen.
 - In iedere afdeling moet een hok hebben waar het deel onder het binnenverblijf betrokken kan worden bij het verblijf om het zo geschikt te maken voor een duo katten of een moederpoes met kittens.
- In de ruimtes van vooropvang, quarantaine, isolatie, ziekenboeg moet een (opklapbaar) plateau aanwezig zijn om dieren te onderzoeken, zodat ze niet elke keer naar de dierenkliniek vervoerd hoeven worden.
- Plaatsingsruimtes:
 - Deze moeten gelijk zijn aan de quarantaineruimtes alleen er mogen meer verblijven per afdeling zijn.
 - Er moet een eigen opslag zijn van materialen, voer en bereiding van medicijnen.
 - Het is een ruimte waar publiek komt dus de ruimte moet uitnodigend ogen.
 - Verblijven moeten koppelbaar zijn door een afsluitbare schuif of luik.
 - Een mogelijkheid is om 5 afdelingen te maken met 16 hokken (2 rijen van 8 verblijven met de binnenverblijven tegenover elkaar)
- Capaciteit:
 - Vooropvang (1 afdeling): 4 standaard verblijven;
 - Isolatie (1 afdeling): 3 standaard verblijven
 - Quarantaine/ziekenboeg: 12 standaard kennels;
(4 afdelingen) 4 kennels met onderhok (1 per afdeling)
 - Plaatsing (5 afdelingen) 80 standaard verblijven;

Hoofdstuk 9 Eisen huisvesting konijnen en knaagdieren

Het is een landelijke trend dat deze dieren steeds vaker opgenomen worden in dierenopvangcentra. Het is de laatste jaren een steeds vaker gehouden huisdier geworden, echter is niet altijd voldoende kennis van deze dieren aanwezig bij de eigenaar waardoor ze in opvangcentra belanden. Met deze trend moet zeker rekening gehouden worden met het bepalen van de capaciteit.

Aangezien de behoefte van een cavia verschilt van die van een konijn en een chinchilla, is een flexibele huisvesting noodzakelijk. Er kan gewerkt worden met torens die op maat gemaakt en ingericht zijn of stellingen waar losse bakken opgezet worden naar gelang de behoefte.

Bij de keuze van materialen voor deze groep dieren is het belangrijk dat ze bestendig zijn tegen de zure urine van de konijnen en de sterke kaken en tanden van bijvoorbeeld ratten. Ze mogen zich geen weg naar buiten kunnen graven of knagen. Ook wordt er veel gebruik gemaakt van zand, hooi en strooisel bij de opvang van deze dieren, wat kan zorgen voor verstoppingen van afvoeren. Ook hier dient rekening mee gehouden te worden.

9.1 Vooropvang

Voor de vooropvang zijn er 2 verblijven voor konijnen nodig en 1 plek voor knaagdieren. De behoefte van de verschillende knaagdieren verschilt nogal, maar voor de eerste opvang is het met name belangrijk dat ze niet kunnen ontsnappen en toegang tot eten/drinken hebben.

Voor de vooropvang is het voldoende om een kale ruimte te maken met daarin een losse toren zoals op onderstaand voorbeeld. 2 Lagen kunnen geschikt gemaakt worden voor konijnen en 1 laag voor 1 of 2 knaagdierverschillen. Door bakken onder in het verblijf te plaatsen zijn ze gemakkelijk schoon te maken. In de ruimte zelf moet een opklaptafel komen zodat de dieren ter plekke onderzocht kunnen worden zodat de dierversorgers of dierenarts kan besluiten waar het dier na de vooropvang opgevangen moet worden. De wanden, plafond en vloeren moeten voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4.

Vloeroppervlak van de kooien voor konijnen moet ten minste 120 cm lang zijn zodat er ook een toilet in geplaatst kan worden en het konijn uitgestrekt kan liggen. De bodem moet niet glad zijn om uitglijden te voorkomen en er moet een schuilmogelijkheid aanwezig zijn. Konijnen en knaagdieren moeten individueel gehuisvest worden in de vooropvang. De onderbakken zijn 120 cm breed en 60 cm diep.

Figuur 23 Toren van Otten Petcages. 2 lagen kunnen geschikt gemaakt worden voor de opvang van konijnen en 1 laag voor verblijven voor knaagdieren. In de konijnenkooien past precies een onderbak in.

De afmeting van de ruimte moet minimaal 200 cm x 200 cm zijn. De vooropvang moet aangesloten zijn op een natte cel, deze kan wel met de vooropvang van andere diersoorten gedeeld worden (liefst niet met honden vanwege de stress die veroorzaakt wordt door blaffende honden), de ruimte zelf niet. De locatie van de vooropvang moet dichtbij de ambulance en quarantaine zijn. Deze ruimte heeft een hoog risiconiveau.

9.2 Quarantaine/ ziekenboeg/ isolatie konijn en knaagdier

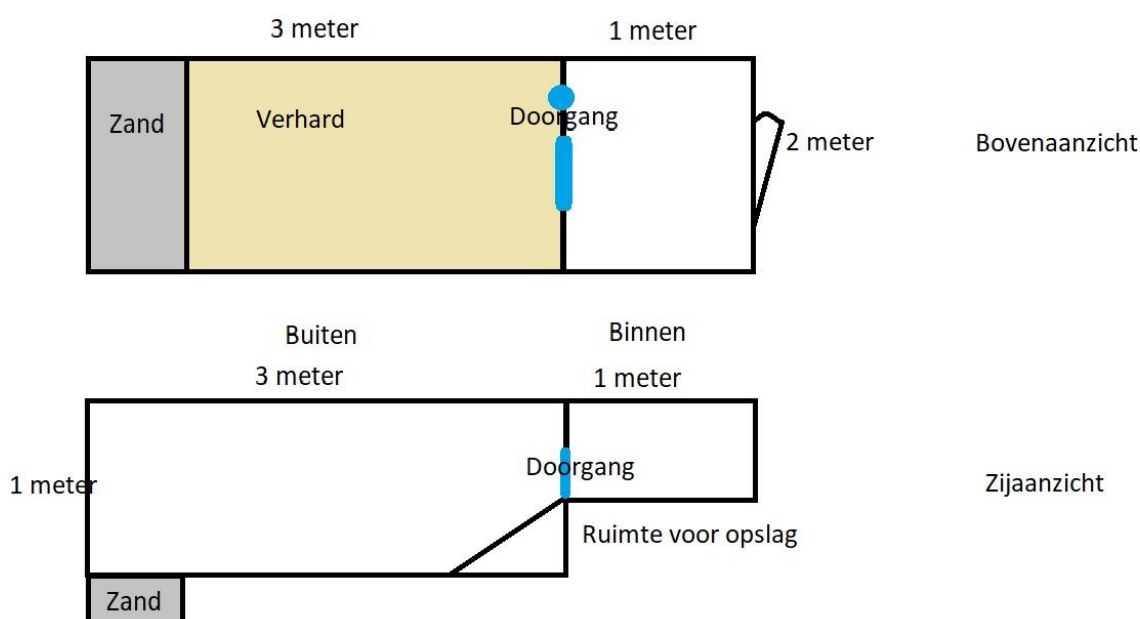
Voor de opvang van konijnen en knaagdieren heeft het de voorkeur om deze dieren te huisvesten in losse torens. Deze kunnen wellicht uit de oude situatie meegenomen worden of er kunnen nieuwe besteld worden. De ruimtes waar de verblijven in staan, moeten de wanden, het plafond en de vloer voldoen aan de voorwaarden beschreven in hoofdstuk 4. De ruimte moet beschikken over een sluis/natte cel waar een kleine opslag van voer, medicijnen en materialen is en waar materialen schoon gemaakt kunnen worden.

De berekende capaciteit is 1 verblijf voor isolatie, 1 voor ziekenboeg en 5 voor quarantaine. Praktisch vertaalt dit zich naar 2 ruimtes die naar gelang de behoefte ingezet kunnen worden als isolatie, ziekenboeg of quarantaine. Deze 2 ruimtes kunnen hun sluis/natte cel delen. De ruimtes moeten minimaal 3 m bij 2 m zijn. Zo is er voldoende ruimte om langs een konijntoren een knaagdierverslijf te plaatsen.

In de verblijven voor de konijnen moet een mogelijkheid zijn voor het dier om te schuilen en ook de knaagdierverslijven of -bakken moeten aangepast worden naar gelang de behoefte van het dier. Zo moet een rat een verblijf hebben waar hij in kan klimmen, wat goed kan luchten dus met tralies die wel zo stevig moeten zijn dat hij ze niet door kan knagen en met veel afleidingsmateriaal om verveling tegen te gaan. Een hamster heeft dan weer een kleinere kooi nodig maar waar een dikke laag strooisel in kan zodat hij kan schuilen en graven.

9.3 Plaatsing konijn en knaagdier

Voor de plaatsingsruimte gaat de voorkeur uit naar verblijven met 2 compartimenten met een overdekte buitenren en een binnenverblijf. De buitenren moet overdekt zijn om te voorkomen dat roofvogels uit het aangrenzend natuurgebied de konijnen aanvallen en de zijkanten moeten een afscheiding hebben met een kleine maaswijdte om te voorkomen dat kleine roofdieren en/of ongedierte toegang hebben tot de verblijven. In Figuur 24 Schematische weergave konijnenverblijf plaatsing is schematisch weergegeven hoe dit verblijf er uit kan zien. De buitenren moet tenminste 1 meter hoog zijn maar mag ook hoger zodat de schoonmaak makkelijker is en er meer ruimte is om de konijnen ook in de hoogte te laten bewegen. Een andere optie is om de bovenkant open te klappen of te schuiven te maken. De afmetingen zijn gebaseerd op het advies van de RWAF (Rabbit Welfare Association and Fund) en gaan uit van 2 konijnen per ren.

Figuur 24 Schematische weergave konijnenverblijf plaatsing

De doorgang tot het buitenverblijf is afsluitbaar al heeft het de voorkeur dat een konijn dag en nacht buiten kan al naar gelang zijn behoefte. Runaround.co.uk heeft mooie tunnels en connectors om het binnenhok met het buitenhok te verbinden en om een natuurlijke omgeving na te bootsen.

De voorzijde van het buitenhok en het binnenhok en de bovenzijde van het buitenhok mag een traliewerk zijn met spijlafstand van maximaal 2 cm. De ruimte onder het traliewerk moet maximaal 2 cm zijn. De draad moet ook minimaal 1,7 mm dik zijn om te voorkomen dat bijvoorbeeld marterachtige ze kapotbijten. De zijwanden zijn bij voorkeur van een volkern materiaal omdat dit hard is en goed de urine verdraagt. Hout knagen ze op, gaat rotten en stinken door de urine en is lastig schoon te maken. De bodem van het binnenhok kan van betonplex gemaakt worden. Ook dit is stevig en niet te glad waardoor de konijnen minder snel uit glijden. Het buitenhok moet deels bestaan uit een zandbak waar ze in kunnen graven en een de rest kan verhard zijn (beton bv.) waar het toilet en wat spel- en schuilmateriaal kan staan.

Qua capaciteit is berekend dat er behoefte is aan 20 konijnenverblijven voor de plaatsing. Dit zou kunnen in 2 afdelingen van elke 6 verblijven (2 konijnen per hok dus 10 hokken nodig echter niet alle konijnen worden gekoppeld dus er zijn ook hokken nodig waar maar 1 konijn in kan). Beide afdelingen kunnen een natte cel/sluis delen. Aan deze sluis zou dan ook een ruimte van ten minste 200 cm x 200 cm moeten zijn voor de knaagdierverblijven. De knaagdiertorens kunnen op maat besteld worden of de oude kunnen hergebruikt worden zover deze nog geschikt zijn. Otten Petcages is een bedrijf dat alles op maat maakt naar gelang de behoefte van het dier en de vraag van de klant. Enkele voorbeelden van verblijven voor knaagdieren staan hieronder.

Figuur 25 Knaagdierverschikking van Otten Petcages

De ruimtes waar de kooien komen staan moet voldoen aan de eisen genoemd in hoofdstuk 4. Hieronder in Tabel 6 Norm voor huisvesting van konijnen en knaagdieren van Dierbaar keurmerk voor detaillisten (website Dibevo juni 2022) staan de afmetingen die Dibevo hanteert voor hun keurmerk als minimale afmetingen en maximale aantallen dieren per diersoort.

DIERSOORT	HOKMATEN lxdxh	Max. aantal dieren	Specifieke eisen
Tamme ratten jong	30x60x20 cm	15	
Tamme ratten volwassen	40x60x20 cm	6	
Muizen	20x35x15 cm	25	
Gerbils jong	20x35x15 cm	15	
Degoes jong	30x60x20 cm	10-15	
Degoes volwassen	30x60x20 cm	5	
Chinchilla's	50x60x60 cm	3-4	Plankje in hok, zandbak
Eekhoorns klein	50x60x60 cm	4-6	Sommige eekhoorns zijn solitair
Eekhoorns groot	100x80x150 cm	2-3	
Prairiehonden	100x100x80 cm	4-6	
Springmuizen klein	80x40x40 cm	4-8	
Springmuizen groot	120x50x50 cm	4-6	
Cavia's jong	50x60x40 cm	4-6	
Fretten jong	60x60x40 cm	3-4	Kattenbak en speeltjes in hok plaatsen
Konijnen dwerg/klein jong	60x40x40 cm	4-6	
Konijnen midden jong	80x50x50 cm	4-6	
Konijnen groot jong	120x50x50 cm	4-6	

Tabel 6 Norm voor huisvesting van konijnen en knaagdieren van Dierbaar keurmerk voor detaillisten (website Dibevo juni 2022)

9.4 Samenvatting

- Vooropvang:
 - o Locatie logisch ten opzichte van quarantaine, ziekenboeg en isolatie;
 - o Locatie goed bereikbaar voor ambulance en opvang;
 - o Er moet een natte cel aanwezig zijn voor opslag en schoonmaak;
- De vloeren van de verblijven en aanliggende ruimtes moeten aan de kenmerken voldoen die genoemd zijn in paragraaf 4.1:
- De wanden moeten voldoen aan de voorschriften in paragraaf 4.2;
- Er moet een afvoer put of -goot aanwezig zijn voor de verblijven in de plaatsingsruimte. Deze moet voldoende capaciteit hebben om vuil water af te voeren maar niet te diep of breed zijn vanwege de veiligheid van mens en dier. Zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van de verblijven moet een goot/put zijn. Deze moet bestendig zijn tegen veel grofvuil zoals stro, zand en papierkorrel maar ook tegen de zure urine en ontlasting van de konijnen;
- Er moet een schuif zitten tussen binnen- en buitencompartiment in de plaatsingsruimte. De schuif en de bevestiging is van stevig materiaal zodat er niet aan geknaagd kan worden.
- Wanden moeten tot aan het plafond zijn, zonder kieren;
- Voorzijde van het buitenhok en het binnenhok en de bovenzijde van het buitenhok mag een traliewerk zijn met spijlafstand van maximaal 2 cm. De ruimte onder het traliewerk moet maximaal 2 cm zijn. De draad moet ook minimaal 1,7 mm dik zijn om te voorkomen dat bijvoorbeeld marterachtige ze kapotbijten.
- Aan de buitenzijde van het verblijf moet de mogelijkheid zijn om voer-/drinkbakken te bevestigen of te vullen zonder het hok te hoeven openen, bijvoorbeeld met een draaischijf waar de bakken in kunnen en de mogelijkheid om een drinkfles te bevestigen;
- De deuren naar het verblijf moeten naar de buitenzijde van het verblijf openen.
- Afmeting plaatsingsverblijf konijn (voor max 2 konijnen):
 - o Binnenverblijf is 200 cm breed x 100 cm diep.
 - o Buitenverblijf is 200 cm breed x 300 cm diep.
- Afmeting quarantaine/isolatie/ziekenboeg verblijf konijn:
 - o Binnenverblijf is 60 cm diep en 120 cm breed.
- Capaciteit:
 - o Vooropvang: 2 konijnenverblijven;
1 knaagdierenverblijf.
 - o Quarantaine/isolatie/ziekenboeg: 6 konijnenverblijven verdeeld over 2 ruimtes;
2 knaagdierenverblijven.
 - o Plaatsing: 12 konijnenverblijven verdeeld over 2 ruimtes;
5 knaagdierenverblijven in 1 ruimte.

Hoofdstuk 10 Eisen diergerelateerde ruimtes

10.1 Dierenartsruimte

De wens voor de nieuwbouw is om de consulten en standaard ingrepen zoals neutralisaties kat, gebitssaneringen en eenvoudige ingrepen bijvoorbeeld bultjes verwijderen en castratie hond, intern te kunnen doen. Door een interne kliniek is er minder vervoer nodig voor de dieren en kunnen ze sneller geholpen worden. Ook kan de dierenarts meer betrokken zijn bij de opvang waardoor de dieren beter geholpen kunnen worden en het DOC kan begeleiden qua beleid en bedrijfsvoering. Dit verbetert het dierenwelzijn en verkort de verblijfsduur.

Momenteel wordt onderzocht welke mogelijkheden de voorkeur hebben om de kliniek uit te baten. De mogelijkheden die onderzocht worden zijn:

1. Ruimte verhuren aan een kliniek en dierenartsuren voor ambu en DOC inhuren;
2. Charity kliniek.

De volgende ruimtes moeten aanwezig zijn in een eerstelijns kliniek, voor beide bovenstaande opties voldoen onderstaande eisen:

- Behandelkamer (voor consulten) met gelegenheid voor administratie/kantoor;
- Röntgenkamer die voldoet aan wetgeving op het gebied van stralenbeveiliging;
- Operatiekamer;
- Voorbereiding, eventueel in combi met laboratorium voor kleine in-huisonderzoeken;
- Recovery;
- Wachtkamer;
- Eigen entree om geen zieke dieren via balieruimte te laten komen.

In de onderstaande paragrafen worden de eisen aan de ruimtes beschreven.

Eisen aan behandelkamer

In deze ruimte worden alle dieren die het DOC binnenkomen onderzocht, gevaccineerd, behandeld tegen parasieten en gechipt. Wettelijk is het DOC verplicht ieder dier binnen 5 werkdagen te laten onderzoeken en vaccineren. Deze ruimte kan vrij eenvoudig ingericht worden. Er moet een onderzoekstafel staan, een kruk, een bureau met computer, printer en bureaustoel, een weegschaal en wat kasten voor de opslag van medicijnen en materialen. Het is wenselijk dat er een aanrechtblad in de ruimte is met warm- en koud watervoorziening zodat bijvoorbeeld materialen of handen van dierenarts en assistenten gewassen kunnen worden tussen de behandeling van verschillende dieren door.

- Minimaal 4 x 5 meter;
- Warm en koud stromend water;
- Apart van het DOC: er lopen geen werklijnen van het DOC doorheen;
- Afsluitbaar i.v.m. medicijnen e.d. in apotheek behandelkamer;
- Daglichttoetreding;
- Computeraansluiting en goede wifi;
- Moet voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4.

Eisen aan operatiekamer-veterinaire ruimte

Om sterilisatie kat, castraties kat en hond en andere kleine ingrepen te kunnen verrichten is er een operatiekamer nodig. Materialen worden bij voorkeur in een kast tussen de voorbereidingsruimte en operatieruimte opgeslagen waarbij de kast aan twee kanten open. Zodoende kan materiaal ook

doorgegeven worden van een niet-steriele ruimte naar een steriele ruimte zonder de ruimte te hoeven betreden. In de operatiekamer hoeft alleen een operatietafel, bewakingsapparatuur, zuurstofgenerator en een anesthesietoestel te staan.

- Minimaal 3 x 3 meter;
- Apart van behandelkamer (i.v.m. stress);
- Geen warm en koud stromend water nodig;
- Geen ander doel dan operaties;
- Goede temperatuurregulering is noodzakelijk;
- Goede verlichting is noodzakelijk met o.a. een operatielamp, welke stevig aan het plafond bevestigd kan worden;
- Voldoende stopcontacten;
- Apart van het DOC: er lopen geen werklijnen van het DOC doorheen;
- Afzuiging narcosegassen volgens Arboret;
- Moet voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4.

Eisen aan recovery

Nadat een dier geopereerd is, moet het wakker worden in de recovery alvorens deze terug kan naar de eigenaar of naar zijn eigen verblijf. Indien mogelijk heeft het de voorkeur om een aparte ruimte te maken voor honden en katten zodat ze geen last hebben van elkaar (Cat Friendly). Deze ruimte kan ook gebruikt worden voor opname patiënten die wat meer toezicht nodig hebben dan dat ze in hun reguliere verblijf kunnen krijgen. Om toezicht te houden op deze patiënten kan het wenselijk zijn dat er cameratoezicht is. Daarvoor moeten voldoende WCD's zijn en een goed Wi-Fi signaal.

- Minimaal 3 x 6 meter;
- Apart van het DOC: er lopen geen werklijnen van het DOC doorheen;
- Diverse diersoorten bij voorkeur van elkaar gescheiden in aparte ruimtes maar moeten in ieder geval elkaar niet kunnen zien;
- Wisselende hokgroottes voor de verschillende diersoorten;
- Moet voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4;
- Er moet een keukenblokje zijn met watervoorziening om dieren te kunnen verzorgen en om schoon te maken.

Vorbereidingskamer/ vuilwerk ruimte

Dieren die een operatie moeten ondergaan, moeten eerst voorbereid worden voor de ingreep. Ze worden geschoren en gewassen alvorens naar de schone operatieruimte te gaan. Bij gebitssaneringen komen veel ziektekiemen vrij dus dit is een "vieze ingreep". Zowel de voorbereiding als de gebitssaneringen kunnen hier plaats vinden. Voor het schoonmaken van het operatiegebied en bij de gebitsbehandelingen is water nodig. In de ruimte moeten hiervoor dus voorzieningen zijn en een goede afvoer van water.

- Minimaal 3x3 meter;
- Apart van het DOC: er lopen geen werklijnen van het DOC doorheen;
- Afsluitbaar i.v.m. oneigenlijk gebruik van de ruimte;
- Ook gebruiken voor niet-steriele handelingen zoals gebitten schoonmaken en abscessen spoelen;
- Afzuiging narcosegassen volgens Arboret;
- Aanrechtblad van minimaal 2 m lang, gootsteen met warm/koud water;
- Een werkblad voor microscoop, centrifuge en bloedanalyse voor de meest gangbare onderzoeken;

- Moet voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4.

Röntgen-/echoruimte

Deze ruimte is niet noodzakelijk maar niet zo gemakkelijk later te realiseren omdat de wanden bekleed moeten zijn met lood. De ruimte moet voldoen aan de eisen die gesteld worden in de wet Stralingsbescherming en moet gekeurd worden voorafgaand aan ingebruikname. In deze ruimte kan zowel een dentale- als een gewoon röntgenapparaat komen staan en/of een echoapparaat. Voor beide toepassingen moet de ruimte volledig verdonkerd zijn, dus bij voorkeur is dit een inpandig ruimte.

De ruimte moet minimaal 3 m x 3 m groot zijn. Voor de overige eisen moet een stralingsdeskundige geraadpleegd worden.

Wachtruimte

Als gastgezinnen langskomen met een dier voor vaccinatie of controle moeten ze vaak even wachten. Ook als er klanten komen die een dier geadopteerd hebben, maar gebruik willen maken van de medische nazorg, moeten deze even ergens kunnen wachten op hun beurt. Daarvoor moet een wachtkamer gemaakt worden.

- Minimaal 4 x 4 m groot;
- Deze moet voldoende groot zijn zodat honden en katten niet direct langs elkaar hoeven te zitten. Daarnaast moet er ruimte zijn voor een kleine balie en stellages voor de verkoop van voer en medicijnen.
- Er moet een computer aansluiting en internet zijn. Ook moet er een TV opgehangen kunnen worden voor evt. reclame en voorlichting.

Opslagruimte

Veel veterinaire medicijnen moeten achter slot en grendel opgeborgen worden en in de wet staat duidelijk omschreven wie toegang mag hebben. In de dierverblijven mogen alleen medicijnen aanwezig zijn die uitgeschreven zijn voor een dier in de afgemeten hoeveelheid. Voorraad mag daar dus niet aanwezig zijn. Naast medicijnen zijn er ook veel veterinaire middelen zoals verbandmiddelen, spuiten, naalden, steriele kleding en operatiemateriaal. Dit zijn dure en potentieel gevaarlijke materialen dus de opslag moet goed afsluitbaar zijn.

- Minimaal 3 x 6 meter;
- Afsluitbaar.

10.2 Trainingsruimte/testruimte hond

Iedere hond die het DOC binnenkomt moet beoordeeld worden op gedrag en gezondheidsstatus. Een profielschets moet gemaakt worden van een hond om de nieuwe eigenaar zo goed mogelijk te informeren over het karakter en het gedrag van de hond. Wanneer een hond training nodig heeft, moet hier ook een mogelijkheid voor zijn. Deze ruimte is bij voorkeur inpandig, zo prikkelarm mogelijk dat een hond niet voortdurend afgeleid wordt door geluiden van andere honden of het zien van mensen. De muren moeten stevig zijn zodat haken in de muur bevestigd kunnen worden om honden tijdelijk aan vast te zetten voor een test. In de ruimte moet een opslagmogelijkheid zijn om materialen voor testen of trainingen in op te bergen (ongeveer 0,5 m diep, 1 m breed en plafond hoog).

De vloer moet niet te glad zijn omdat dit het trainen kan bemoeilijken wanneer gebruik gemaakt wordt van een hindernis bijvoorbeeld. De ruimte moet adequaat gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden. De afmeting van deze ruimte is minimaal 10m x 15m.

Idealiter zou er ook nog een kleinere aparte ruimte (3 x 3 m) zijn die ingericht is als huiskamer om zo het gedrag van een hond in een huislijke situatie te kunnen beoordelen. Ook kan dit dienen als verrijking voor de hond door het tijdelijk weg zijn uit zijn hok en dus stress verlagend werken.

10.3 Test-/bemiddelingsruimte kat

In de toekomst wil het DOC mogelijk gebruik gaan maken van de methode Meet Your Match (MYM) voor het beoordelen van katten en als hulpmiddel voor de herplaatsing. Dit is een methode die in Nederland door verschillende DOC's gebruikt wordt en afkomstig is uit de Verenigde Staten. Dierenopvang Louterbloemen heeft samen met gedragstherapeuten deze methode vertaalt in het Nederlands. Deze methode is er ook voor honden.

Om de karakters van de katten te bepalen is een kale ruimte van 3 m bij 3 m nodig. Deze ruimte ligt bij voorkeur dicht bij de quarantaine kat omdat dit de dieren zijn die getest moeten worden. Daarnaast moet het op een rustige plek liggen zodat de dieren zo min mogelijk beïnvloed worden door de omgeving tijdens het testen. De muren, wanden en het plafond moeten voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4.

Deze ruimte kan eventueel ook gebruikt worden om een kat te bemiddelen omdat deze wat groter is dan de verblijven.

10.4 Koppelruimte konijn

Het DOC plaatst konijnen altijd in een koppel of samen met een konijn wat al aanwezig is bij een klant. Daarvoor worden speeddates gehouden om te beoordelen of het een stabiele koppeling kan worden. Hiervoor moet een aparte ruimte zijn zodat de konijnen op neutraal terrein kennis kunnen maken. Dit mag ook een kale ruimte zijn waar een ren in geplaatst kan worden. De vloer moet goed schoon te maken zijn maar mag niet te glad zijn omdat de konijnen anders uitglijden. Deze ruimte moet gelegen zijn in de buurt van de plaatsingsafdeling van de konijnen en ongeveer 3 m x 3 m groot zijn.

10.5 Speelweides

Momenteel beschikt het DOC over veel speelweides. Deze variëren in grootte. Er is geen zichtbeperking en weinig verrijking op de weides waardoor ze niet het gewenste effect hebben op de honden. Het doel van een speelweide moet zijn een verrijking van omgeving, positieve invloed op dierenwelzijn en een mogelijkheid om een hond meer beweging te geven. In de nieuwe situatie moet er weer een groot aanbod aan speelweides komen. Deze moeten variëren in grootte en inrichting. Zo kan er gebruik gemaakt worden van verschillende soorten ondergrond, een veld met zwemvijver voor de honden, kruidentuin voor ontspanning van de honden, hindernisparcours etc. Er moet een zichtbeperking zijn in de vorm van een schutting, windbreekgaas of een haag/bepanting zodat honden geen soortgenoten zien. De afscheiding van de velden moet tenminste 0,5 m in de grond ingegraven zijn en de omheining moet tenminste 3 m hoog zijn met terugvallende bovenzijden zodat de honden niet tegen het gaas omhoog kunnen klimmen en ontsnappen.

Quarantaine honden mogen niet op speelweides van pension of plaatsing omdat ze mogelijk besmettelijk zijn. Het is wenselijk om voor deze honden, direct grenzend aan hun verblijven een speelweide te hebben met een verharde ondergrond voorzien van een waterafvoer zodat de ondergrond goed schoon te maken is.

Iedere speelweide moet beschikken over een sluis zodat de hond niet kan ontsnappen bij het betreden van de speelweide. Dit is een ruimte die afsluitbaar is en ongeveer 2 m lang en 1,5 m diep zodat er voldoende ruimte is om een hond aan te lijnen.

Figuur 26 Speelweide bij the Dogs Trust (Basildon) deze heeft kunstgras, andere speelweides hadden rubber tegels of zand als ondergrond.

10.6 Trimsalon

Langharige honden moeten geplukt of getrimd worden. Met regelmaat worden ook verwaarloosde honden aangeboden die wel een was- en/of knipbeurt kunnen gebruiken. Momenteel biedt het DOC ook een trimbeurt aan voor de honden die in het pension verbleven hebben voordat ze teruggaan naar de eigenaar. Om deze dieren goed te verzorgen is het noodzakelijk om hier een geschikte ruimte voor te hebben. Wellicht wil het DOC de ruimte in de toekomst ook verhuren aan een externe partij die deze ruimte commercieel wil uitbaten, daar moet rekening gehouden worden met de ligging van de ruimte en de bereikbaarheid voor de bezoekers. De ruimte moet dus goed bereikbaar zijn voor zowel asiel- als voor pensionhonden. Omdat de honden in deze ruimte gewassen worden moeten de wanden en de vloer waterbestendig zijn, bij voorkeur volledig betegeld of afgewerkt met een ander glad, waterbestendig materiaal. Doordat sommige honden ook geschoren worden, vliegen de haren in het rond. Randjes en kieren waar stof en haar zich kunnen ophopen zijn niet wenselijk. In deze ruimte zeker geen opbouw WCD's of kabelgoten! De wanden, vloeren en het plafond moet voldoen aan de eisen opgesteld in hoofdstuk 4.

In de ruimte moeten de WCD's hoog zitten om te voorkomen dat ze nat worden door spatwater of natte honden. Er moet een bad voor de honden geïnstalleerd kunnen worden, daar is warm water en stroom voor nodig omdat deze in hoogte verstelbaar is.

De ruimte moet minimaal 3 m x 4 m groot zijn.

10.7 Samenvatting

- Dierenkliniek moet beschikken over de volgende ruimtes: Spreekkamer, operatiekamer, recovery, voorbereidings- en vuilwerkruimte, opslag, röntgenruimte en wachtkamer.

- Er moet een indoor trainings-/testruimte voor honden zijn van 10 x 15 m met een kleine opslagmogelijkheid (0,5m diep, 1 m breed en plafond hoog). Dit moet verder een kale ruimte zijn met stevige muren om een hond tijdens het testen aan te kunnen bevestigen.
 - o Bij voorkeur beschikt het DOC ook over een huiskamer (3x3 m) voor de honden. Dit ter verrijking en te beoordelen hoe een hond zich gedraagt in een huiselijke omgeving.
 - o Moeten voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4.
- Test/bemiddelingsruimte kat
 - o Kale ruimte;
 - o Moet voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4;
 - o 3 m x 3 m groot.
- Koppelruimte konijn:
 - o Kale ruimte;
 - o Moet voldoen aan de eisen omschreven in hoofdstuk 4;
 - o 3 m x 3 m groot;
 - o Vloer moet voldoende stroef zijn zodat konijnen niet uitglijden.
- Speelweide:
 - o Zichtbeperking tussen velden en verblijven;
 - o Tenminste 3 meter hoog met een terugvallende bovenzijde om ontsnappen tegen te gaan;
 - o Omheining moet tenminste 0,5 m ingegraven zijn om ontsnappen te voorkomen;
 - o Verschillende afmetingen en inrichtingen (zwemvijver, snuffeltuyn, kruidentuin, hindernisparcours, trainingsveld);
 - o Bij voorkeur zijn de weides van pension gescheiden van die van het DOC. Ook de afdeling voor langzitters heeft zijn eigen weides.
 - o Een speelweide voor quarantaine honden moet verhard zijn met een afvoer voor reiniging en desinfectie.
 - o Alle speelweides moeten beschikken over een sluis. Deze moet 1,5 m diep en 2 m breed zijn.
- Trimsalon:
 - o Absoluut geen randen, naden en kieren omdat in deze ruimte de haren in het rondvliegen.
 - o WCD's moeten voldoende hoog zitten om te voorkomen dat ze nat worden.
 - o Er moet warm watervoorziening zijn om de honden te wassen.
 - o Goede afvoer in de vloer van schoonmaak water, deze moet bestand zijn tegen veel haren.

Hoofdstuk 11 Eisen niet-dier gerelateerde ruimtes

11.1 Omkleedruimte en toiletruimten

Omdat het ambulancepersoneel regelmatig met zieke dieren in aanraking komt of in situatie belandt waarin ze vies worden zoals het redden van een dier uit een sloot, is het noodzakelijk om een kleedruimte te hebben met een douchegelegenheid. Dit stelt ze in de mogelijkheid om zich om te kleden en te douchen voordat ze verder gaan met hun shift of voordat ze naar huis gaan zodat ze hun eigen huisdieren niet besmetten.

Ook medewerkers van het DOC kunnen met zieke dieren in aanraking komen of hun eigen dieren willen beschermen tegen ziektes die meegenomen worden uit het DOC. Voor zowel de ambulance als voor het DOC zijn kleedkamers dus noodzakelijk en bij voorkeur gescheiden om schone- en vuile weg uit elkaar te houden.

Het is gewenst om voor de kleedkamers een ruimte te hebben waar de bedrijfskleding opgeslagen ligt en waar lockers staan om persoonlijke spullen en kleren op te kunnen slaan tijdens een dienst. Hier moet ook ruimte te zijn voor wasmanden zodat bedrijfskleding verzameld kan worden en op de locatie zelf gewassen kan worden om versleep van ziektekiemen naar huis te voorkomen/beperken.

Er zijn voor beide afdelingen 2 kleedkamers nodig, 1 voor heren en 1 voor dames. Beiden moeten afsluitbaar zijn en voorzien zijn van een wastafel en douchegelegenheid. De vloeren, wanden en het plafond moeten voldoen aan de voorwaarden genoemd in Hoofdstuk 4. De ventilatie moet voldoende zijn om de vochtige lucht af te voeren.

Naast de kleedruimtes moeten er ook meerdere toiletten aanwezig zijn in het gebouw, minimaal 1 in iedere afdeling of gebouw. In ruimtes waar publiek komt en bij de meldkamer moeten ook mindervalide toiletten (MIVA) aanwezig zijn.

De omkleedruimtes zijn bij voorkeur geleden direct aan de personeelsingang zodat men zich bij aankomst of vertrek kan omkleden.

11.2 Zeepkast

Op iedere afdeling moet een mogelijkheid zijn om een emmer met reinigingsmiddel en ontsmettingsmiddel te vullen. Diversey heeft mooie oplossingen om altijd de juiste dosering te gebruiken. Voor onderstaande machine (Quattro Select) is alleen een koud water aansluiting nodig. Ze geven deze apparaten kosteloos in bruikleen. Omdat veel verschillende mensen met middelen werken die mogelijk in hoge concentratie bijtend zijn, is het belangrijk dat het gebruik zo veilig mogelijk gebeurt. Als gekozen wordt voor grote jerrycans met reiniging of desinfectie moet er een aparte vloeistofdichte opslag aanwezig zijn, voorzien van ogendouche en afzuiging.

De mogelijkheid om emmers of flacons te vullen met reinigingsmiddel of desinfectie kan in daarvoor aangewezen zeepkasten of bijvoorbeeld gecombineerd worden met een wasruimte waar gewassen wordt en waar materialen schoon gemaakt worden.

Figuur 27 Voorbeeld van een doseermachine (Diversey)

11.3 Wasruimtes

Iedere afdeling moet zijn eigen wasruimte hebben voor een (professionele) wasmachine en droger. Dit voorkomt verslepen van ziektekiemen door het DOC door middel van vieze was.

Deze ruimtes moeten een afvoer hebben voor spoelwater van de wasmachine en van condenswater van de droger. Ook moet er een wasmachinekraan voorzien zijn. De vloeren, wanden en het plafond moeten voldoen aan de voorwaarden genoemd in hoofdstuk 4. Het is belangrijk dat er een afvoerputje aanwezig is in de ruimte omdat er vaak viezigheid uit de handdoeken komt.

Voor professionele wasmachines en drogers is vaak een krachtaansluiting nodig. Afhankelijk van welke machines aangeschaft worden, moeten deze wel voorzien zijn in de bouw.

De opslag van schoon wasgoed moet gescheiden zijn van de vuile was.

11.4 Balie, ontvangst en bemiddelingsruimte

Of een eigenaar nu zijn dier komt brengen om afstand te doen, een dier te adopteren, brengen voor pension of voor informatie of educatie, ze moeten zich welkom voelen bij binnenkomst in deze ruimte. Het is de wens dat er 2 verschillende ontvangstbalie's of ruimtes zijn, zodat er een duidelijk verschil is tussen het pension en DOC. Aan iedere balie moeten tenminste 2 werkplekken zijn. Deze moeten niet te dicht bij elkaar liggen zodat ze geen hinder van elkaar ondervinden tijdens gesprekken met klanten. Voor afstandsgesprekken of andere moeilijke gesprekken is het noodzakelijk om een aparte spreekkamer te hebben gelegen bij de ontvangstruimte. Deze ruimte moet zicht bieden op de balie ruimte.

Het is ook noodzakelijk om een kleine wachtruimte te hebben voor als men niet direct geholpen kan worden. Het is wenselijk dat hier een beeldscherm kan staan of hangen zodat men eventueel als virtueel kennis kan maken met een dier.

Verder moet er in de ontvangstruimte plek zijn voor een kleine winkel om wat primaire dierbenodigdheden te verkopen als mensen een dier komen adopteren. Naast dat je een klant helpt bij de aanschaf van de juiste materialen, kan het DOC ook wat geld hierop verdienen. De entree moet makkelijk te vinden zijn voor bezoekers en mag een eye-catcher en visitekaartje zijn voor het DOC/Dierenambulance.

In de nabijheid van de balieruimte moet een toilet zijn voor bezoekers en baliepersoneel incl. een MIVA toilet.

11.5 Kantine

De wens is om de functie van kantine te combineren met die van cursusruimte. Deze cursusruimte kan zowel voor interne als externe educatie ingezet worden. Omdat de kantine ook gebruikt moet kunnen worden als er lesgegeven wordt, is het wenselijk om een schuifwand of iets soortgelijks te hebben zodat de ruimte verdeeld kan worden.

In de ruimte moet een keuken aanwezig met de mogelijkheid om iets warm te maken, een koelkast en een vaatwasser. De ruimte moet plaats bieden aan zo'n 50 personen in totaal (kantine + cursusruimte). De ruimte moet voldoen aan de eisen gesteld in hoofdstuk 4. Er moet een mogelijkheid zijn om een beamer of beeldscherm te installeren voor trainingen en presentaties.

11.6 Vergaderruimte en kantoren

Voor de beheerder, directeur, manager dierenhulp en administratieve krachten moet er een kantoortuin zijn met ten minste 4 werkplekken. Deze ligt idealiter dichtbij de entree en niet midden in het gebouw omdat deze functionarissen ook regelmatig externen ontvangen. Om gevoelige gesprekken of telefoongesprekken te voeren moet er een spreekkamer (max 4 personen) zijn en een kleine vergaderzaal die ruimte biedt aan 15 personen. Zo kunnen team overleggen of andere vergaderingen ook doorgaan tijdens werktijden waar de kantine of cursusruimte in gebruik zijn.

De spreekkamer en de vergaderzaal moeten geluidsdicht zijn zodat gevoelige informatie niet in aangrenzende ruimtes hoorbaar is en overlast veroorzaakt. Bij voorkeur is er de mogelijkheid om een beamer of beeldscherm te installeren voor trainingen of video-calls.

Er moeten voldoende WCD's in de ruimtes aanwezig zijn net als netwerkaansluitingen.

Voor de diervverzorgers moeten er in de afdelingen werkplekken ingericht worden zodat ze dicht bij de mensen en dieren zitten om informatie te verwerken en te verschaffen.

11.7 Gangen

Om te voorkomen dat er gevaarlijke situaties ontstaan doordat een deur opengaat zonder dat bekend is wat er achterstaat moeten deuren naar diervverblijven en in gangen een deel doorzichtig glas hebben. Het is wenselijk om zoveel mogelijk natuurlijke lichtinval te hebben maar het oppervlak van bijvoorbeeld een lichtstraat moet beperkt zijn om koude of te hoge temperaturen te vermijden in de winter c.q. zomer. De gangen moeten breed zijn zodat men elkaar makkelijk kan passeren wanneer met dieren begeleidt (> 180 cm).

11.8 Opslag

Er moet een grote centrale opslag (ten minste 30 m²) komen die toegankelijk is vanaf de weg voor grote vrachtwagens en palletwagens. Vanuit die opslag worden materialen en voer verdeelt over de afdelingen. Daarvoor moet iedere afdeling beschikken over een kleinere opslagruimte (tenminste 5 m²). De centrale opslag moet drempelloos zijn zodat het goed toegankelijk is voor palletwagens en karren. De ingang aan de straatzijde moet beschikken over een grote (rol-)deur.

Ook bij de kantooruimte/balieruimte is het wenselijk dat er een kleinere opslag is voor kantoomaterialen zoals printerpapier.

11.9 Werkplaats

Voor het onderhoud van het gebouw en het omliggend terrein is het wenselijk om een werkplaats te hebben waar wat materialen opgeslagen kunnen worden en wat kleine herstelwerkzaamheden plaats kunnen vinden. Een ruimte van 4 m x 4 m is voldoende.

11.10 Samenvatting

- Er moeten 2 x 2 kleedruimtes (1 x 2 voor ambulance/meldkamer en 1 x 2 voor DOC) met een wastafel en douchemogelijkheid;
 - o Deze liggen bij voorkeur direct bij de personeelsingang;
 - o Er moet ventilatie zijn in de doucheruimte zodat de vochtige lucht weg kan;
 - o Er moet een voorruimte zijn voor de kleedkamers waar bedrijfskleding opgeslagen kan worden en waar lockers staan voor het opslaan van waardevolle spullen van medewerkers tijdens hun dienst;
- De wanden, vloer en plafond van alle niet-diergerelateerde ruimtes moeten voldoen aan de voorschriften zoals benoemd in Hoofdstuk 4;
- Er moet in ieder gebouw een toilet aanwezig zijn, bij het bezoekers deel en bij het noodhulpgedeelte ook een toilet voor minder valide (MIVA);
- Er moet op iedere afdeling een mogelijkheid zijn om een emmer of flacon te vullen met reinigingsmiddel of desinfectiemiddel. Dit kan in een sluis maar bij voorkeur in een zeepkast of wasruimte;
- De wasruimtes moeten geschikt zijn voor een professionele wasmachine en -droger. Hiervoor moet een watervoorziening, waterafvoer en (kracht-)stroomaansluiting aanwezig zijn.
- Er is een centrale entree met één balie voor pension en één voor het DOC.
 - o Iedere balie heeft 2 werkplekken;
 - o Er is een wachtruimte;
 - o Er is een kleine winkelruimte/-hoek;
 - o Er is een spreekkamer voor moeilijke gesprekken.
- Er moet een kantoortuin zijn met 4 werkplekken, een spreekkamer voor 4 personen en een vergaderzaal voor 15 personen.
 - o De ligging hiervan is in de nabijheid van de entree.
- De kantine moet groot en gezellig zijn en ook in 2 delen te verdelen zijn om zowel pauze te kunnen houden als een training.
 - o In de kantine moet een beamer of scherm te installeren zijn voor trainingen;
 - o Er moet een aansluiting voor vaatwasser, koelkast en fornuis komen.
- Gangen moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:
 - o Overzichtelijk, risico-beperkend door toepassing deuren met glas
 - o Daglicht, zonder grote raampartijen
 - o Minimale breedte 1,80 m.
- Er moet een centrale opslag (ten minste 30 m²) komen die goed toegankelijk is vanaf de straat voor vrachtwagens en palletwagens.
 - o Iedere afdeling moet daarnaast kleinere opslagruimtes (tenminste 5 m²) hebben waar materialen en voer opgeslagen kunnen worden vanuit de centrale opslag.
 - o Ook bij de kantoorruimte moet een kleinere opslag zijn voor kantoormaterialen zoals printerpapier.
 - o De opslag moet ongediertevrij zijn.
- Het is wenselijk om een werkplaats met werkbank te hebben op het terrein van het DOC. Daar kunnen wat kleine herstelwerkzaamheden plaats vinden. Verder kunnen hier materialen zoals spades, harken, boren, hamers, schroevendraaiers etc. opgeslagen worden.

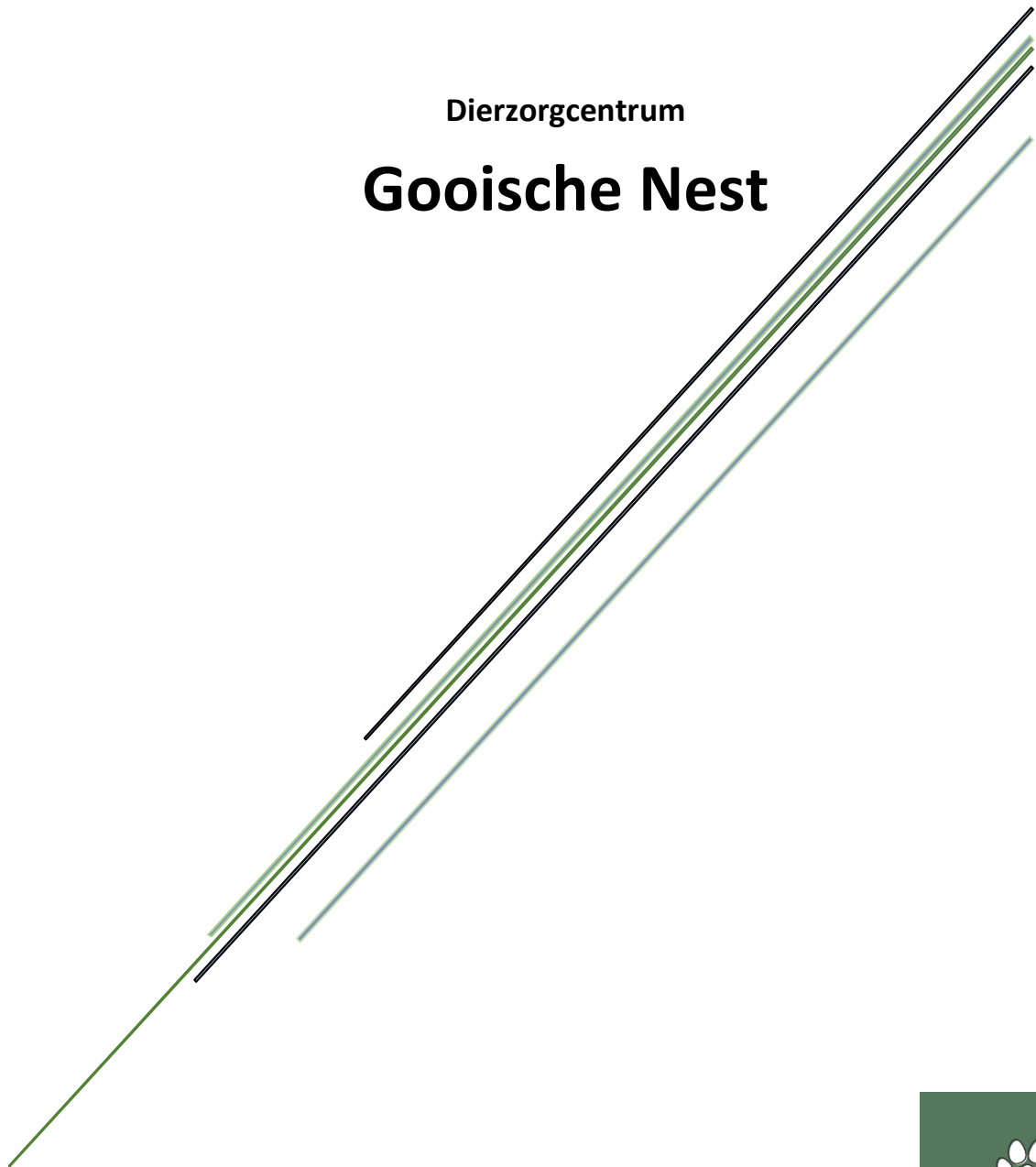
Hoofdstuk 12 Literatuur

- [Huisvesting en verzorging van bedrijfsmatig gehouden huisdieren | RVO.nl | Rijksdienst](#)
- [Facility Design, Shelter Animal Housing and Shelter Population Management | Resources | Koret Shelter Medicine Program](#)
- [De Wet Dieren](#) (raamwet)
- [Het Besluit Houders van Dieren](#), hoofdstuk 1, 3 en 6
- [De Regeling Houders van Dieren](#), hoofdstuk 8 en
- [Het Besluit Identificatie en Registratie van Dieren](#)
- [Dierbaar - Norm Honden en Kattensector \(dibevo.nl\)](#)
- RWF (Rabbit Welfare Association and Fund)
- BSAVA Manual of Canine and Feline Shelter Medicine. Principles of health and Welfare in a Multi-animal Environment. Rachel Dean, Maggie Roberts and Jenny Stavinsky

PROGRAMMA VAN EISEN

Dierzorgcentrum

Gooische Nest

Bijlage Capaciteitsberekening

VetQuest
september 2022

Bijlage 1 Capaciteitsberekening

Bijlage 1.1. Inleiding

Om voor de nieuwbouw een goede schatting te kunnen maken voor het benodigde aantal hokken, heb ik een kengetallen analyse uitgevoerd op de data van de jaren 2019, 2020 en 2021. Aangezien het DOC momenteel geen actieve Asielfunctie heeft en met name afstandsdieren aanneemt, is het ingewikkelder om een goede inschatting te maken van de benodigde capaciteit. In de berekening zijn ook de cijfers van de Dierenambulance Gooi en Vechtstreek meegenomen zodat we een beeld hebben, hoeveel zwerfdieren zij anders binnengebracht zouden hebben.

Het is noodzakelijk om een zo goed mogelijke schatting te maken van de benodigde capaciteit. Dit omdat wanneer de capaciteit te laag is, er overbezetting ontstaat. Door overbezetting neemt de infectiedruk en de stress bij mens en dier toe. Is de capaciteit te groot, dan is er onderbezetting en staat hokken en/of afdelingen leeg wat onnodig hoge kosten in exploitatie en bouw betekent.

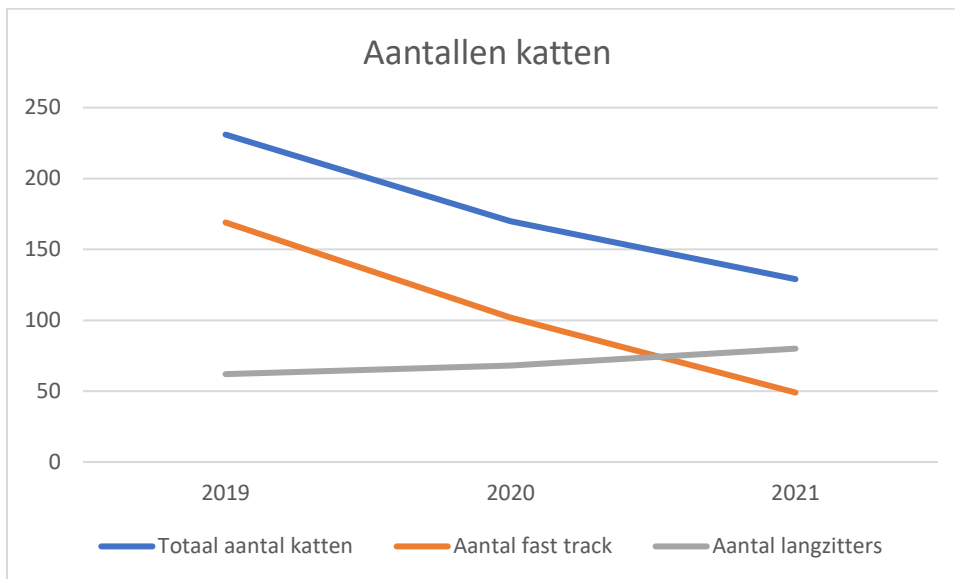
Bijlage 1.2. Kengetallen kat

Voor de kengetallen analyse heb ik gekeken naar de afgeronde 3 jaar. Zowel asioldieren als afstandsdieren zitten in de analyse.

	Kat		
	2019	2020	2021
Gemiddelde verblijfsdagen	103,89	146,36	181,46
Gemiddelde verblijfsdagen fast track	33,86	35,73	34,55
Gemiddelde verblijfsdagen langzitters	294,77	312,32	271,44
Totaal aantal katten	231	170	129
Aantal fast track	169	102	49
Aantal langzitters	62	68	80
Percentage langzitters	26,8%	40,0%	62,0%
Percentage fast track	73,2%	60,0%	38,0%

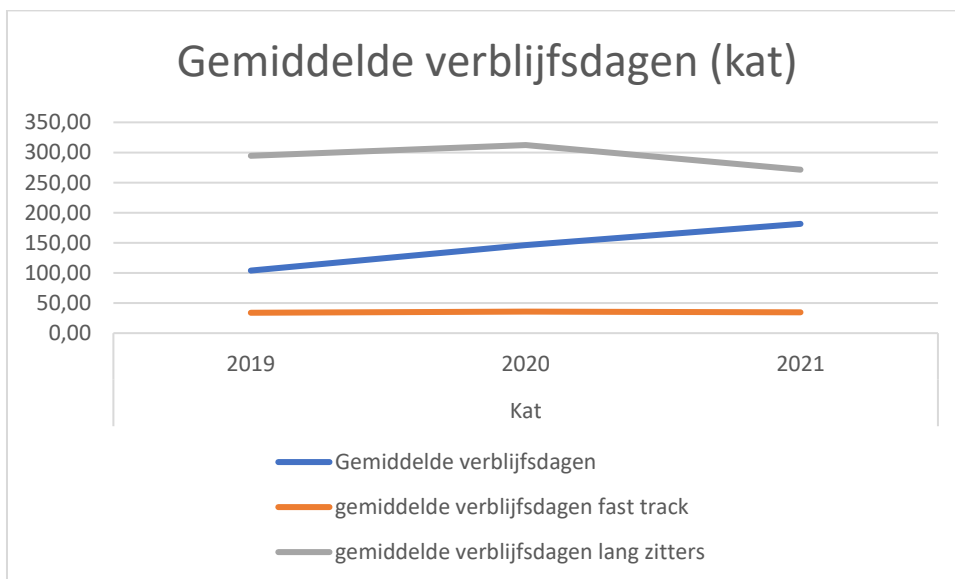
Tabel 7 Overzicht kengetallen Kat

Wat opvalt is dat het aantal opgevangen katten afneemt. Dit is duidelijk te zien in onderstaande grafiek. Tevens wordt in de grafiek weergegeven welk deel van de katten langzitters zijn of via een fast track gaan. De definitie van een langzitter is een dier welke langer dan 12 weken (84 dagen) in het DOC verblijft. Uit de onderstaande grafiek kun je dus opmaken dat het aantal langzitters licht toeneemt terwijl het absolute aantal dieren afneemt.

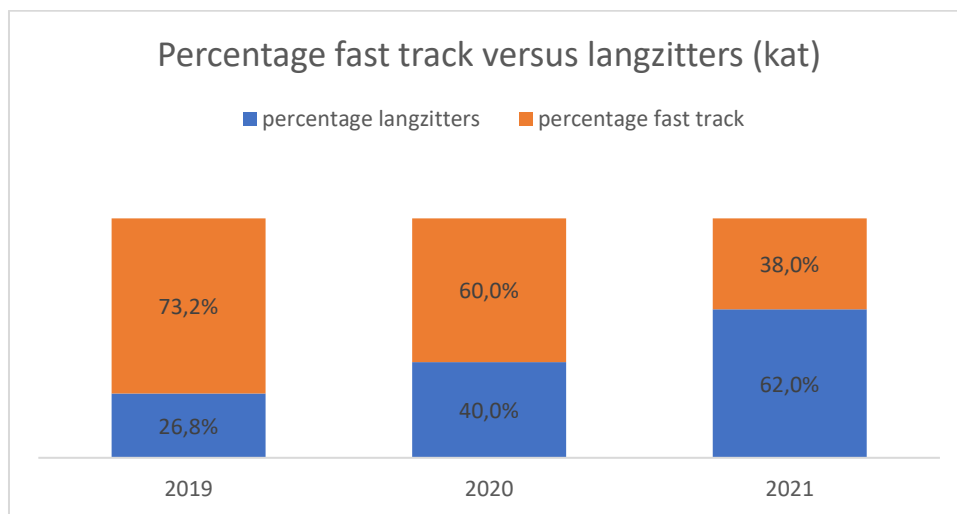
Figuur 28 Aantallen opgevangen katten

Voor de capaciteit is het van belang om te weten hoe lang een dier een hok bezet houdt, dat betekent dus het aantal verblijfsdagen. Wederom is in onderstaande grafiek (figuur 2) weergegeven van zowel fast track katten als van de langzitters en het totaal aantal dieren wat de gemiddelde verblijfsduur is.

Figuur 29 Gemiddelde verblijfsduur

De gemiddelde verblijfsduur blijft redelijk constant van de fast track katten en die van de langzitters neemt zelfs een beetje af. Echter de totale gemiddelde verblijfsduur neemt toe in de loop van de tijd omdat er relatief meer langzitters zijn, wat weer gegeven wordt in figuur 3. Bovenstaande grafiek laat ook goed zien dat er veel verschil tussen de groepen zit.

Figuur 30 verhouding fast track versus langzitters

Capaciteit

Als ik de getallen van de dierenambulance en het DOC in de capaciteitscalculator invoer met de huidige kengetallen, volgt hieruit dat op de drukste momenten er tussen de 90-100 verblijven nodig zijn in de plaatsing, zie figuur 4. Merendeel van het jaar zijn echter 75 dierplekken voldoende. Eventuele extra drukte zou opgevangen kunnen worden in gastgezinnen of pension verblijven.

Capaciteitscalculator Stichting Shelter Medicine

	2019												2020												2021											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Intake katten > 9 weken leeftijd	15	20	14	12	23	23	35	26	25	34	17	27	3	17	19	10	15	24	20	23	28	12	5	5	16	7	5	9	10	16	17	14	20	14	11	
Waarvan retour eigenaar gegaan	3	4	2	1	3	3	1	2	4	4	2	1	0	4	0	1	1	2	0	2	4	0	0	1	1	0	0	1	1	2	0	2	1	1	0	0
Aantal binnengekomen katten > 9 weken - retour eigenaar	12	16	12	11	20	20	34	24	21	30	15	26	3	13	19	9	14	22	20	18	19	28	12	4	4	16	7	4	8	8	16	15	13	19	14	11
Quarantaine; benodigde dierplaatsen per dag	6	9	6	5	9	10	15	11	10	14	7	12	1	8	9	5	7	11	9	9	10	13	6	2	2	8	3	2	4	4	7	6	9	7	5	
Plaatsing; benodigde dierplaatsen per dag	35	51	35	33	58	60	99	70	63	87	45	75	13	61	81	40	60	97	85	77	84	119	53	17	22	95	38	22	43	45	86	81	72	102	78	59

* Vul de gele vakken in. De calculator berekent de kengetallen en capaciteit
 * Als de gegevens niet per maand beschikbaar zijn, kunnen bovenstaande berekeningen ook gedaan worden met jaarcijfers. Let wel, dit is minder nauwkeurig door de invloed van seizoenen
 * <https://www.sheltermedicine.com/blog/articles/sources?uri=56c290c9338a8arch%5B%5D%5D=calculator-shelter-capaciteit>
 * In de berekening is rekening gehouden met het percentage dieren dat in de quarantaine periode retour naar de eigenaar gaat. Als dit niet zo zou zijn zou het aantal benodigde hokken te hoog zijn omdat deze dieren meestal maar kort verblijven
 * Aannamen bij het bepalen van de capaciteit bij de katten is dat een volwassen kat alleen gehuust wordt en kittens per 2
 * Aannamen kittens onder 9 weken leeftijd zitten in gastgezinnen
 * Het rode getal bij de quarantaine en plaatsing is de maximale benodigde capaciteit van dat jaar

Figuur 31 Capaciteitsberekening kat

Voor wat betreft de benodigde capaciteit van de quarantaine heb je voldoende aan 10 verblijven. Daarnaast zijn er nog 3 ziekenboeg en 3 isolatie verblijven nodig.

Bijlage 1.3. Kengetallen hond

Ook voor de honden heb ik gekeken naar de afgelopen 3 jaar. Deze staan weergegeven in tabel 2.

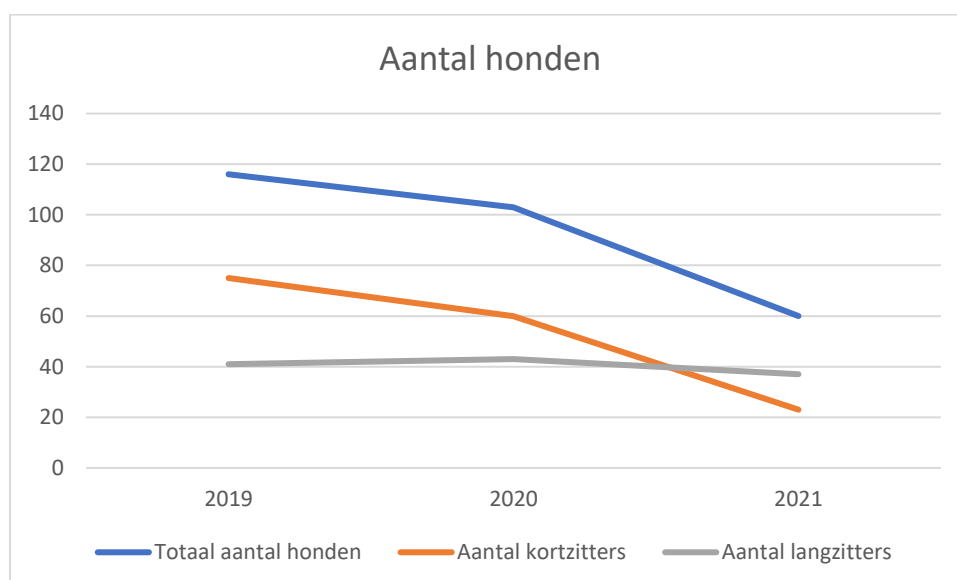
	Hond		
	2019	2020	2021
Gemiddelde verblijfsdagen	145,97	158,29	225,40
Gemiddelde verblijfsdagen fast track	29,76	36,15	26,48
Gemiddelde verblijfsdagen langzitters	358,54	328,72	349,05

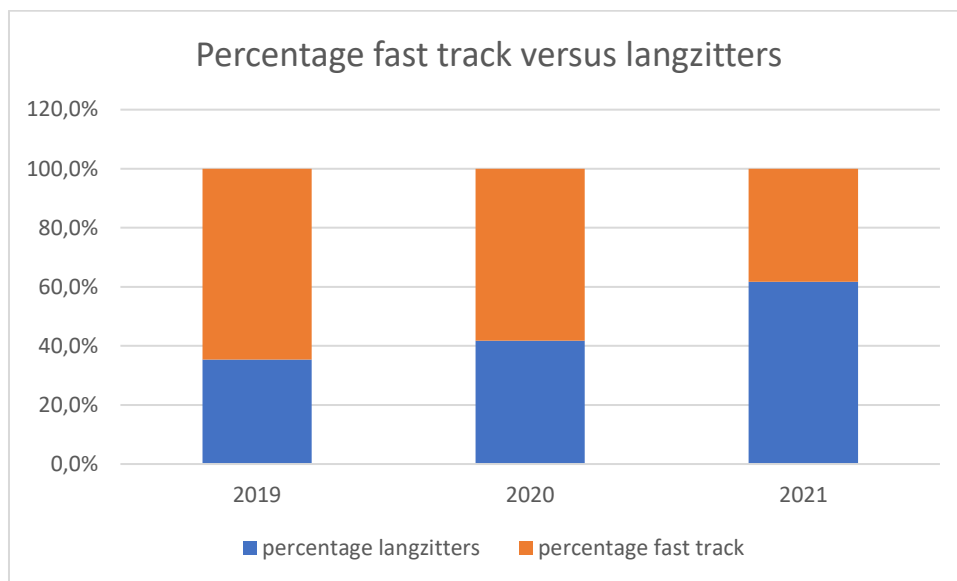
Totaal aantal honden	116	103	60
Aantal fast track	75	60	23
Aantal langzitters	41	43	37
Percentage langzitters	35,3%	41,7%	61,7%
Percentage fast track	64,7%	58,3%	38,3%

Tabel 8 Kengetallen hond 2019-2021

Hieruit valt op te maken dat het totaal aantal honden afneemt maar dat het aandeel van langzitters redelijk constant blijft. Dat wordt duidelijk geïllustreerd in grafiek 5 en 6. Hieruit zou je dus kunnen concluderen dat honden die het DOC binnenkomen steeds moeilijker zijn met uitgebreide medische of gedragsproblematiek die zorgt dat ze langer in het DOC verblijven. Hier dient zowel in het ontwerp als bij het bepalen van de capaciteit rekening mee gehouden te worden om ook deze categorie honden goed op te kunnen vangen. Naast voldoende verblijven is het ook belangrijk om voldoende personele, deskundige bezetting te hebben om deze honden te verzorgen en trainen.

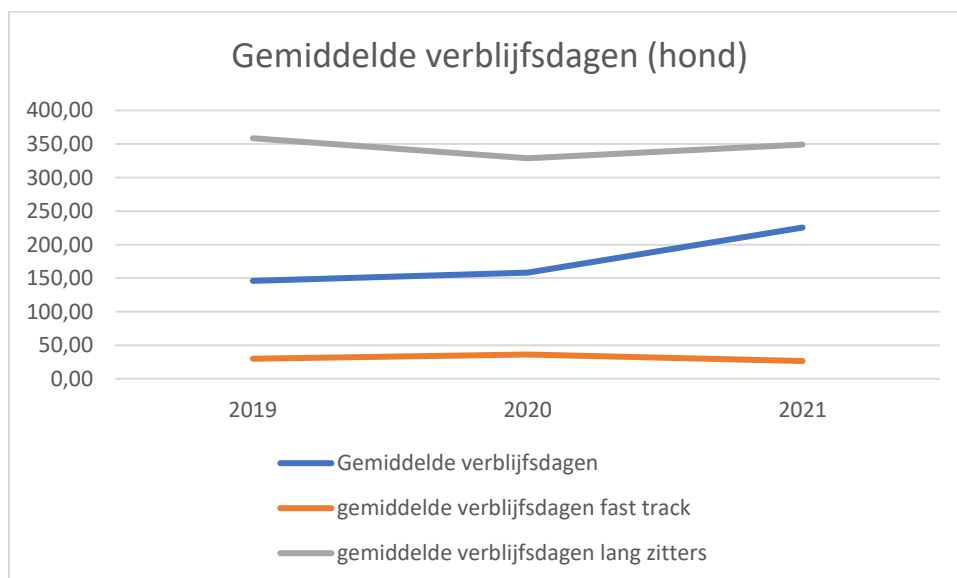

Figuur 32 Aantal honden opgevangen in de laatste jaren

Figuur 33 Verhouding fast track honden versus langzitters

Kijkende naar de verblijfsduur (figuur 7) van de honden valt op dat er een groot verschil is in de fast track honden en de langzitters. De gemiddelde verblijfsduur van de langzitters is 10-13 keer zo hoog als die van de fast track honden. Uit de gesprekken van de afgelopen weken met de beheerder is gekomen dat we de voorkeur geven aan een apart gebouw voor de langzitters. Om te berekenen hoe groot dit zou moeten zijn, heb ik de langzitters en fast trackers uit elkaar gehaald en apart de capaciteit hiervoor berekend. Het gebouw voor de langzitters zou aparte uitlaatvelden moeten hebben en zo prikkelarm mogelijk zijn. Ook zouden de verblijven wat groter kunnen zijn en de beveiliging op een hoger niveau omdat op deze plek werken mogelijk meer risico's met zich meebrengt.

Figuur 34 Gemiddelde verblijfsduur van de honden in de afgelopen 3 jaar

Capaciteit

Door bovenstaande gegevens in te vullen in de capaciteitscalculator komt er onderstaand resultaat uit.

Capaciteitscalculator Stichting Shelter Medicine

	2019												2020												2021												
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	
Intake	6	4	9	8	4	5	6	2	8	5	6	7	9	4	6	3	5	5	2	5	2	2	5	3	3	3	1	2	2	0	1	1	2	2	0	2	2
Waarvan retour eigenaar gegaan	1	1	0	5	1	2	1	1	1	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	2	0	1	1	0	1	2	0	1	0	0	0	
Aantal binnengekomen dieren-retour eigenaar	5	3	9	3	3	3	5	1	7	5	5	5	7	3	6	3	5	5	2	5	2	2	3	0	1	1	1	1	0	0	-1	2	1	0	2	2	
Quarantaine; benodigde dierplaatsen per dag	3	2	4	2	1	2	2	0	4	2	3	2	3	2	3	1	2	2	1	2	1	1	2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Plaatsing; benodigde dierplaatsen per dag	3	2	5	1	1	2	2	0	4	2	3	3	5	2	4	2	4	4	2	3	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	

Figuur 35 Capaciteitsberekening voor de fast track honden

Capaciteitscalculator Stichting Shelter Medicine

	2019												2020												2021											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Intake (geschat op basis van percentage langzitters)	4	2	5	4	2	3	3	1	5	2	4	4	6	3	4	2	4	4	2	3	1	1	4	3	5	1	2	4	1	2	2	4	4	1	3	4
Waarvan retour eigenaar gegaan	1	1	0	5	1	2	1	1	1	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	2	0	1	1	0	1	2	0	1	0	0	0
Aantal binnengekomen dieren-retour eigenaar	3	1	5	-1	1	1	2	0	4	2	3	2	4	2	4	2	4	4	2	3	1	1	2	0	3	1	1	3	1	1	0	4	3	1	3	4
Quarantaine; benodigde dierplaatsen per dag	1	1	2	0	1	1	1	0	2	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	2	1	0	1	2
Plaatsing; benodigde dierplaatsen per dag	28	14	55	-9	12	9	24	1	41	27	29	21	43	22	42	22	38	39	17	34	13	13	18	-5	32	15	16	30	7	10	-2	40	30	7	34	40

Figuur 36 Capaciteitsberekening voor de langzitters

Om bovenstaande scheiding te maken hebben we de gegevens van de dierenambulance gebruikt en een schatting gemaakt van de hoeveelheid honden in de categorie fast track of langzitter.

Honden komen binnen in de quarantaine. In de eerste 2 weken is nog niet duidelijk of een dier een langzitter wordt of niet, al zal er wel een vermoeden ontstaan. Ik wil daarom adviseren om geen onderscheid te maken voor de quarantaine afdeling. De capaciteiten van beide categorieën honden opgeteld is de benodigde capaciteit. Dit betekent dat in de meeste gevallen het voldoende is om 4 quarantaine hokken te hebben. Naast quarantaine ben je verplicht om een ook ziekenboeg en isolatie mogelijkheid te hebben. Hiervoor adviseer ik voor beide 1 verblijf te bouwen. Door deze verblijven hetzelfde te ontwerpen als de quarantaine kunnen ze uitgewisseld worden indien nodig.

Uitgaande van een apart gebouw voor de honden die lang verblijven en een afdeling voor sneller plaatsende honden komt de volgende benodigde capaciteit:

- Langzitters: 30 verblijven
- Fast trackers: 4 verblijven

Nu zullen niet alle langzitters, ernstige gedragsproblemen hebben en ook bij andere honden in de afdeling kunnen zitten. Daarom zou ik willen adviseren om een afdeling te maken van 20 verblijven voor honden die makkelijker te plaatsen zijn en 20 verblijven voor honden met ernstige problemen.

Bijlage 1.4. Kengetallen overige dieren

Konijn

De ontwikkelingen op het gebied konijnen zijn wat onzeker. Momenteel wordt er landelijk een trend gezien van steeds meer konijnen die in asielen opgevangen worden. Daarom heb ik voor een beter beeld voor en na de coronapandemie een langere periode meegenomen in de analyse.

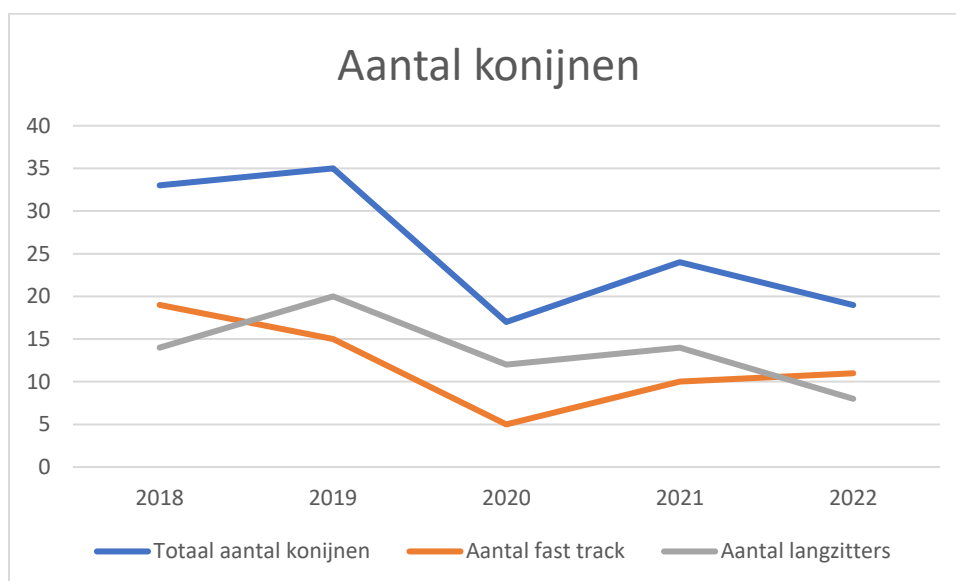
	Konijn				
	2018	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde verblijfsdagen	82,39	116,91	171,29	126,58	106,68

Gemiddelde verblijfsdagen fast track	34,53	49,20	45,20	35,20	49,18
Gemiddelde verblijfsdagen langzitters	147,36	167,70	223,83	191,86	185,75
Totaal aantal konijnen	33	35	17	24	19
Aantal fast track	19	15	5	10	11
Aantal langzitters	14	20	12	14	8
Percentage langzitters	42,4%	57,1%	70,6%	58,3%	42,1%
Percentage fast track	57,6%	42,9%	29,4%	41,7%	57,9%

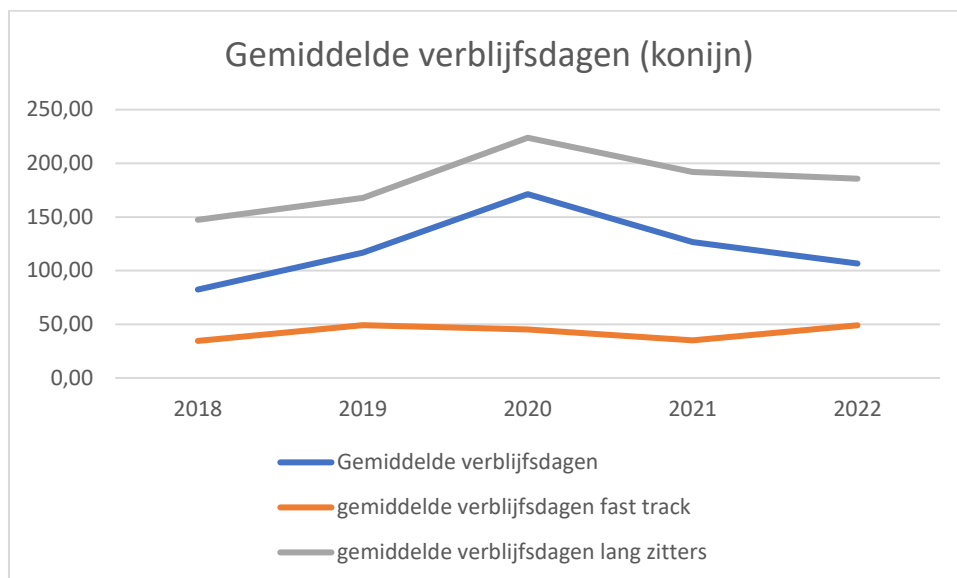
Tabel 9 Kengetallen konijn

In onderstaande grafiek wordt duidelijk dat de opgevangen aantallen konijnen wat lager zijn in de Corona jaren 2020 en 2021. Mensen bleven meer thuis en adopteerden meer dieren. Echter in mei 2022 zijn er al bijna net zo veel konijnen opgenomen als in de 2021. De verwachting is dus dat er meer konijnen opgevangen gaan worden en dat ook het DOC dezelfde trend volgt als die landelijk gezien wordt.

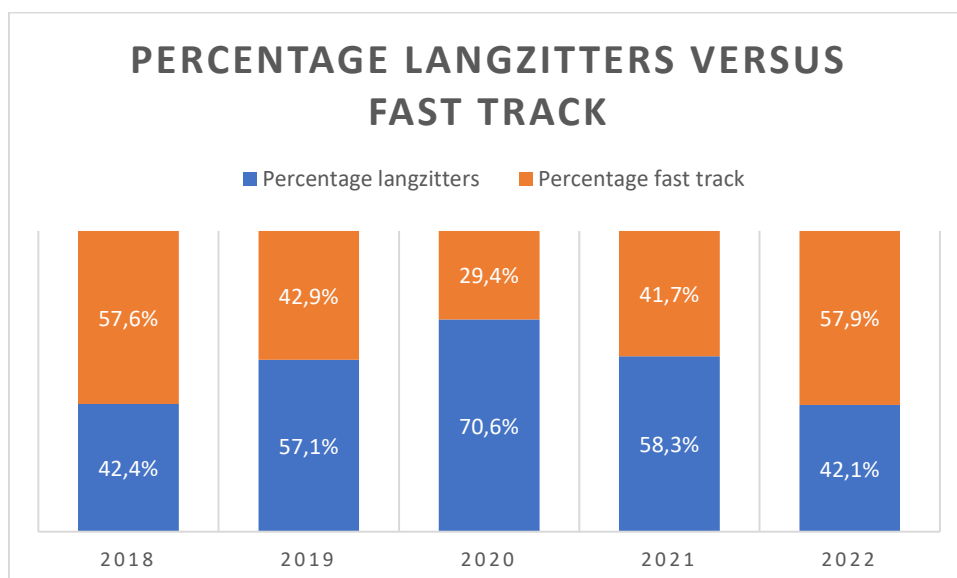
Figuur 37 Aantal konijnen die opgevangen zijn in de afgelopen 5 jaar. 2022 is tot 1 mei meegenomen

Verrassend is dat in 2020 het aantal dagen dat een konijn in het DOC zat wel hoger is dan de jaren ervoor en erna (figuur 11). Men zou verwachten dat doordat mensen meer dieren adopteerde, dit lager zou zijn. Een verklaring kan zijn dat er minder aandacht besteed is aan de bemiddeling van de dieren omdat er tijdelijk geen vrijwilligers mochten helpen op het DOC en het maken van afspraken met klanten lastiger was door de corona maatregelen. In 2021 en 2022 is de verblijfsduur weer wat afgenomen, de verwachting is dat dit wellicht wel wat gaat toenemen met de onzekere tijden die we kunnen verwachten en het stijgend aantal nieuwe dieren die binnen zullen komen.

Figuur 38 Gemiddelde verblijfsdagen konijnen in de afgelopen 5 jaar

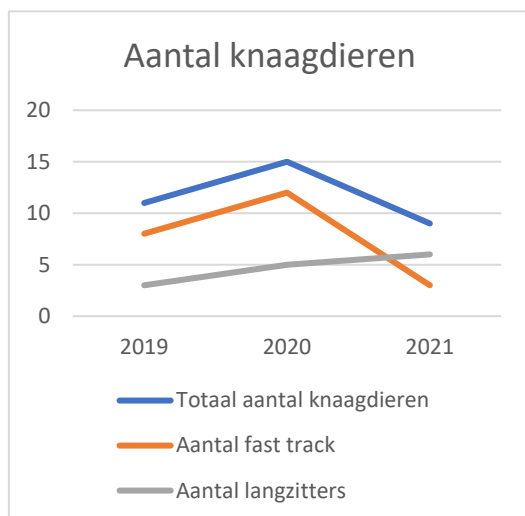
In grafiek 12 is zichtbaar dat de verhouding tussen langzitters en fast track konijnen gunstiger wordt. Hopelijk kan deze lijn vol gehouden worden.

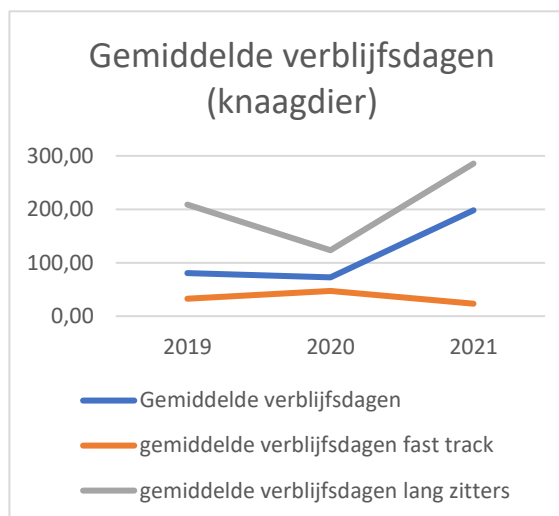
Figuur 39 Verhouding langzitters versus fast track

Knaagdier

De aantallen knaagdieren die het DOC opneemt zijn niet heel hoog, waardoor de analyse wat onnauwkeuriger wordt. In 2020 kwamen er meer dieren binnen en bleven ze korter. Dit is geen betrouwbaar jaar vanwege de Corona epidemie.

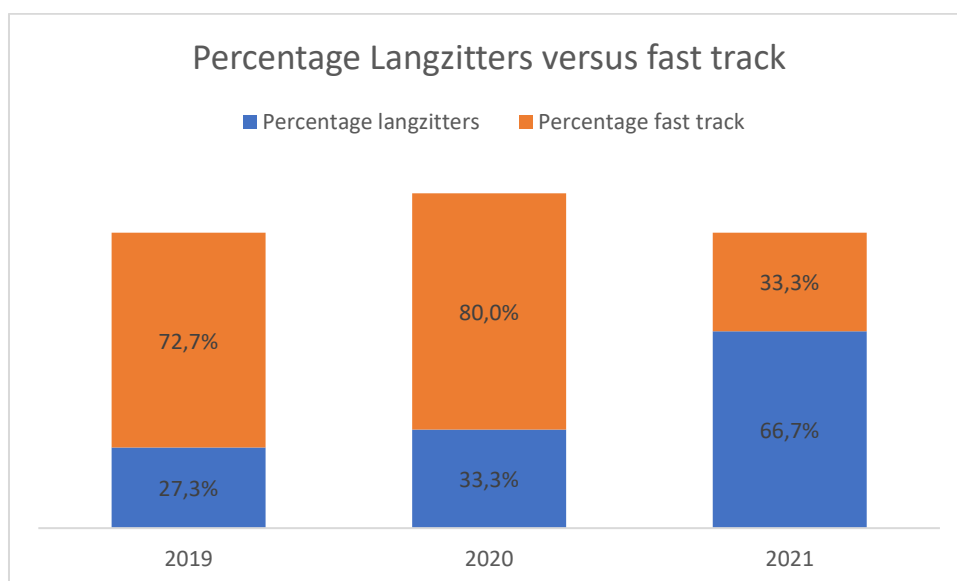

Figuur 41 Aantal knaagdieren

Figuur 40 Gemiddelde verblijfsduur knaagdieren in afgelopen 3 jaar

In 2021 en 2022 verblijven 3 cavia's in het DOC die door het geringe aantal dieren een enorm stempel drukken op de verblijfsdagen, die toename in het percentage langzitters is duidelijk te zien in figuur 15.

Figuur 42 Percentage langzitters versus fast track

Capaciteit

De benodigde capaciteit in de plaatsing voor konijnen is zeker 20 hokken en 5 voor knaagdier. Een chinchilla heeft echter andere behoeftes dan een cavia of een hamster, dus dit moet flexibel in gebruik zijn. Met 5 verblijven voor konijnen en knaagdieren in de quarantaine bij voorkeur verdeeld over 2 ruimtes en een aparte ruimte voor isolatie of ziekenboeg is voldoende voor de verwachte opvang.

Bijlage 1.5. Samenvatting

Uit bovenstaande analyse komen de volgende aantallen verblijven naar voren:

	Hond	Kat	Overige dieren	Wild/vogels
Vooropvang	2	5	2	6
Isolatie	1	3	1	2
Ziekenboeg	1	3	1	-
Quarantaine	4	10	5	-
Plaatsing	20 fast track	75	20 konijn	-
	20 langzitter		5 knaagdier	

Tabel 10 Benodigde hokken op basis van berekende capaciteit

Bijlage 1.6. Discussie

Zowel bij de honden als bij de katten zijn er dieren die lang in het DOC verblijven. Iedere dag dat een dier in de opvang zit is het welzijn aangetast. Tenslotte is het een gezelschapsdier en hoort deze in een huissituatie. Het is een beleidskeuze om ieder dier een kans te geven en ieder dier op te nemen. Om het dier ook een eerlijke kans te geven is het nodig om dieren veel (professionele) aandacht te geven. Niet alleen hokken zijn belangrijk maar ook de inrichting van de huisvesting en het personeel wat met deze dieren werkt. Door een keuze om een pension uit te blijven baten, kan dit zorgen voor een toename van het aantal verblijfsdagen van de asioldieren immers met de toenemende krapte op de arbeidsmarkt zullen er wellicht keuzes gemaakt moeten worden waar personeel ingezet wordt. Tijd die een medewerker moet spenderen aan pensiondieren gaat niet naar het trainen van asioldieren of het onder de aandacht brengen van een dier om te zorgen voor een goede en snelle plaatsing.

Daarnaast zorgt meer dieren op een kleiner oppervlak ook voor een hogere infectiedruk en wellicht een hoger stressniveau.

Wanneer de langzittende honden gemiddeld 250 dagen zouden zitten in plaats van 350 dagen, zijn er 10-12 hokken minder nodig, een reductie van 25%. Voor de katten betekent een verlaging van het aantal verblijfsdagen naar 100 dagen, een reductie van 25 verblijven, dit is ongeveer 30% minder. Doordat minder hokken/afdelingen nodig zijn, reduceert dit de bouw- en exploitatiekosten aanzienlijk.

Bovenstaande wil ik graag onder de aandacht brengen van het management en het bestuur. In dit stadium van de planvorming voor het nieuwe DOC is het belangrijk om na te denken over het beleid als men naar het nieuwe DOC verhuist is en de mogelijke gevolgen van de besluiten.